

संकलिता भगवद्गीता

दत्तात्रेय बालकृष्ण कालकुम्भ ...

नमोजीधन प्रकाशन मंदिर
अमरावती

મુદ્રક અને પ્રકાશક
ત્રીવણત્રી દાગ્રાભાઈ દેસાઈ
નવત્રીવન મુદ્રણાલય, વાલુપુર, અમદાવાદ

પ્રકાશકનું નિવેદન *

મગવદ્દીતાની આ સંકલિત આકૃતિનું કામ ૧૯૪૦-૧ થી હાથ ડપર હતું, તે પ્રેમ જાત થવાથી સંધુર જ પડી રહ્યું હતું. પ્રેમ પાત્ર મળ્યા તે પાછું હાથ પર લઈને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. શ્રી કાકાસાહેબની પ્રસ્તાવનામાંથી વાંચક જાણે કે, આનું ગુજરાતી વિષેનું પણ આ સાથે છાપવાનું રાહ્યું હતું. પરંતુ સરવારી કાગળ નિયમનને કારણે તે કામ હાલ તરત થઈ શકે એમ નથી, એટલે મૂળ તથા નરણસૂચિ પુસ્તકરૂપે હાલ તો વાંચકોને પહોંચાડવામાં આવે છે. ગુજરાતી અનુવાદ હવે પછી શોશક માસમાં વહાર પાડવામાં આવશે.

બાન્સુજારી, ૧૯૪૫

પ્રસ્તાવના

આ ગીતામાં હમેશનો ૭૦૦ શ્લોકોનો ક્રમ વને ત્યાં સુધી એમ ને એમ રાણીને માત્ર જૂના અઢાર અધ્યાય માંગી નાંચવામાં આવ્યા છે; વિષયોના વિવેચનને અનુસરીને સાતસો શ્લોકોને ચોપન અધ્યાયોમાં વહેંચી દીધા છે, અને તે અધ્યાયોનાં નવાં નામ પાડ્યાં છે. ગીતાના વિવેચનમાં જે શ્લોકોની સરેસર આવશ્યકતા નથી એવા, તેમ જ જે શ્લોકો ઘણી જાતના અને બધા ધર્મના વિદ્યાર્થીઓને ગીતા શીખવતી વચ્ચે અનુપયુક્ત તેમ જ અદ્વચનભર્યા લાગ્યા એવા ૪૨ જેટલા શ્લોકો આમાંથી કાઢી નાંચવામાં આવ્યા છે. મને એવો વિશ્વાસ છે કે, આ શ્લોકોને અભાવે ગીતાબોધ સંકટિત થતો નથી. કેટલાક શ્લોકો વિવેચનની દૃષ્ટિએ અયોગ્ય જમ્યાં આવ્યા છે એવું સ્પષ્ટ દેખાવાથી તેમને ઘટતે સ્થાને મૂકી વિવેચન વધુ વ્યવસ્થિત કર્યું છે. એવા ફેરફારો વને ત્યાં સુધી ન જ કરવા અને ગીતાના શ્લોકોનો ક્રમ વને ત્યાં સુધી છે તેવો જ અવાધિત રાખવો એવું ધોરણ રાહ્યું છે.

આ જાતની ચોપન અધ્યાયોની ગીતા મૂલમાં જ છાપી છે, અને ગીતાનો અક્ષરશઃ અનુવાદ* ન કરતાં આજના શબ્દોમાં ગીતાને જે રીતે સુકાય તે રીતે પ્રકરણશઃ મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આમ કરવાથી, નવીન પદ્ધતિથી પ્રકરણો રચવાનો હેતુ સ્પષ્ટ થશે અને તે સિદ્ધ પણ થશે.

વિદ્યાર્થીઓ માટે જ આ વ્યવસ્થા કરી છે. આની મદદથી ગીતાનું અધ્યયન કર્યા પછી મૂઝૂક ગીતા એક વાર વાંચવાથી તે સંતેહાઈથી સમજાશે નવી. હવે અગાધ પાઠવાને લીધે અને કમ પેરવાને લીધે સગવડ થશે જ. જેમ હોન્માન્યે કહ્યું છે કે, “ નોહીનુરને નવી હવે પાસા પાઠવાથી એનું તેજ અને એની કિંમત વધી ” તેમ જ ગીતાને આ હવે વાનતાં ગીતાર્થ વધારે સ્પષ્ટ થશે એવી આશા છે.

ઓપન પ્રવરણ બનાવવાથી ગીતાની શિક્ષાગણ અને તેનું વલણ સ્પષ્ટતાથી સમજવામા મદદ થશે.

નવા અધ્યાયો ઉપરનું વિવેચન મૂઝૂક મરાઠીમાં જણાવેલું હોવાથી તેનું ગુજરાતી ભાષાનર* મારા મિત્ર શ્રી ગાંધીરાવ કુલમર્ણીએ કરી આપ્યું છે.

નવા અધ્યાયોના શ્લોકોની ચરણસૂચિ માઈ જઠાગલ ગાંધીએ તૈયાર કરી છે.

ધર્મા   દત્તાત્રેય યાજ્ઞકૃષ્ણ યાજ્ઞેશ્વર
સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૦

* જાને અને પ્રગટાવનું નિવેદન જુઓ

પ્રકાશક

પ્રસ્તાવના

આ ગીતામા હમેશનો ૭૦૦ શ્લોકોનો ક્રમ વને ત્યાં સુધી એમ ને એમ રાણીને માત્ર જૂના અઢાર અધ્યાય ભાંગી નાસવામા આવ્યા છે, ચિપચોના વિવેચનને અનુસરીને સાતસો શ્લોકોને ચાપન અધ્યાયોમા વહેંચી દીધા છે, અને તે અધ્યાયોના નવા નામ પાડ્યા છે. ગીતાના વિવેચનમાં જે શ્લોકોની સ્વરૂપ આવશ્યકતા નથી એવા, તમ જ જે શ્લોકો ઘડી જાતના અને ઘડા ધર્મના વિચારથી અને ગીતા શીખવતી વચ્ચત અનુપયુક્ત તમ જ અડચણભર્યા લાગ્યા એવા ૪૨ જેટલા શ્લોકો આમાંથી કાઢી નાસવામા આવ્યા છે મને એવો વિશ્વાસ છે કે, આ શ્લોકોને અભાવે ગીતાનો ધ્વજ ક્ષતિયતો નથી કેટલાક શ્લોકો વિવેચનની દૃષ્ટિએ અયોગ્ય જમ્યાં આવ્યા છે એવું સ્પષ્ટ દેખાવાથી તેમને ઘટતે સ્થાને મૂકી વિવેચન વધુ વ્યવસ્થિત કર્યું છે એવા કેરફારો વને ત્યાં સુધી ન જ કરવા અને ગીતાના શ્લોકોનો ક્રમ વને ત્યાં સુધી છે તેવો જ અવાધિત રાખવો એવું ધોરણ રાહ્યું છે.

આ જાતની સ્વોપન અધ્યાયોની ગીતા મૂલમાં જ છાપી છે, અને ગીતાનો અક્ષરશઃ અનુવાદ* ન કરતાં બાજના શબ્દોમાં ગીતાને જે રીતે મુકાય તે રીતે પ્રકરણશઃ મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આમ કરવાથી, નવીન પદ્ધતિથી પ્રકરણો રચવાનો હેતુ સ્પષ્ટ થશે અને તે સિદ્ધ પણ થશે.

१९	ब्रह्मनिर्वाणयोग	३५
२०	योगरहस्ययोग	३६
२१	ध्यानयोग	३७
२२	समाभिसाम्ययोग	३८
२३	साम्यसिद्धियोग	४०
२४	ज्ञानभक्तियोग	४२
२५	अभ्यासयोग	४४
२६	शुक्लकृष्ण—सुनी—योग	४७
२७	राजविद्यायोग	४८
२८	प्रभवयोग	५०
२९	भगवद्भक्तियोग	५३
३०	विभूतियोग	५५
३१	विश्वरूपदर्शनयोग	५८
३२	विश्वरूपस्तवयोग	६०
३३	कालप्रवृत्तियोग	६३
३४	प्रवृत्तियोग	६४
३५	दर्शनाधिकारयोग	६६
३६	अनन्ययोग	६८
३७	अमृतसिद्धियोग	७०
३८	क्षेत्राध्याय	७१
३९	ज्ञान ज्ञेय—योग	७२
४०	पुरुषप्रवृत्तियोग	७४

अनुक्रमणिका

मंगलाचरणम्	३
गीतामाहात्म्यम्	४
१. स्वजनदर्शनयोगः	५
२. अर्जुनविषादयोगः	७
३. उत्थानयोगः	९
४. स्वधर्मकर्मयोगः	१०
५. स्वजनकृपायोगः	१२
६. प्रबोधनयोगः	१४
७. साम्ययोगः	१६
८. योगबुद्धियोगः	१७
९. स्थितप्रज्ञयोगः	१९
१०. कर्मयोगः	२१
११. लोकर्मग्रहयोगः	२३
१२. निमग्नयोगः	२५
१३. अवतार-रहस्य-योगः	२७
१४. कर्म-मीमांसा-योगः	२९
१५. यज्ञ-रहस्ययोगः	३०
१६. ज्ञान-साधनायोगः	३२
१७. निष्ठाद्वययोगः	३३
१८. योगपारणायोगः	३४

१९. ब्रह्मनिर्वाणयोगः	३५
२०. योगरहस्ययोगः	३६
२१. ध्यानयोगः	३७
२२. समाधिसाम्ययोगः	३८
२३. साम्यसिद्धियोगः	४०
२४. ज्ञानभक्तियोगः	४२
२५. अभ्यासयोगः	४४
२६. शुक्लकृष्ण-सूत्री-योगः	४७
२७. राजविद्यायोगः	४८
२८. प्रभवयोगः	५०
२९. भगवद्भक्तियोगः	५३
३०. विभूतियोगः	५५
३१. विश्वरूपदर्शनयोगः	५८
३२. विश्वरूपस्तवयोगः	६०
३३. कालप्रवृत्तियोगः	६३
३४. प्रगतियोगः	६४
३५. दर्शनाधिकारयोगः	६६
३६. अनन्ययोगः	६८
३७. अमृतसिद्धियोगः	७०
३८. क्षेत्राध्यायः	७१
३९. ज्ञान-क्षेत्र्य-योगः	७२
४०. पुरुषप्रकृतियोगः	७४

४१. त्रिगुणयोगः	७६
४२. गुणातीतयोगः	७८
४३. प्रपत्तियोगः	७९
४४. भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः	८०
४५. पुरुषोत्तमयोगः	८१
४६. सर्गद्वययोगः	८२
४७. आसुरसकल्पयोगः	८४
४८. ध्वात्रययोगः	८६
४९. गुणसंख्यानयोगः	८७
५०. ब्रह्मनिर्देशयोगः	९२
५१. त्यागमीमांसायोगः	९३
५२. नैष्कर्म्यसिद्धियोगः	९५
५३. ब्रह्मसिद्धियोगः	९६
५४. प्रसादयोगः	९८
उपसंहारः	९९
श्लोकचरणसूचिः	१०१

संकलिता भगवद्गीता

मंगलाचरणम्

॥ ॐ नमो नारायणाय पुरुषात्तमाय ॥

- १ सम सर्वेषु भूतेषु इश्वर सुखदुःखयो ।
महान् महात्मा सर्वात्मा नारायण इति श्रुति ॥
- २ य ब्रह्मा वरुणेन्द्रमस्तु स्तुवन्ति दिव्यै स्तवैर्
वेदै साग पद क्रमोपनिषदैर् गायन्ति य सामगा ।
ध्यानावस्थित तद्गतन मनसा पश्यन्ति य योगिनो
यस्यान न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥
- ३ विष्णुर्वा त्रिपुरान्तको भवतु वा, ब्रह्मा सुरेन्द्रोऽथवा
भानुर्वा शशलक्षणाऽथ भगवान् बुद्धोऽथ सिद्धोऽथवा ।
रागद्वेष विपत्ति-मोह रहित सर्वानुक्पोद्यतो
य सर्वे सह सस्कृता गुणगणैस् तस्मै नमः सर्वदा ॥
- ४ विपदो नैव विपद सपदो नैव सपद ।
विपद्विस्मरण विष्णो सपन्नारायणस्मृति ॥
- ५ मूक करोति वाचाल पशु लघयते गिरिम् ।
यत्कृपा तमहं ढव कृष्ण वदे जगद्गुरुम् ॥
- ६ सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनदन ।
पार्थो वस मुधीर्भोक्ता दुग्ध गीतामृत महत् ॥

गीतामाहात्म्यम्

श्रीविष्णुरुवाच ।

- १ गीता मे परमा विद्या ब्रह्मरूपा न सशयः ।
गीता-ज्ञानमुपाश्रित्य त्रोन् लोकान् पालयाम्यहम् ॥
२. प्रारब्धं भुज्यमानो हि गीताभ्यासरतः सदा ।
स मुक्तः स सुखी लोके कर्मणा नोपलिप्यते ॥
३. यत्र गीता-विचारश्च पठनं पाठनं श्रुतम् ।
तत्राह निश्चितं पृथ्वि ! निवसामि सदैव हि ॥

संकलिता भगवद्गीता

अध्याय १

स्वजनदर्शनयोगः

धृतराष्ट्र उवाच

१. धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामका पांडवाश्चैव किमकुर्वत संजय !

संजय उवाच

२. जथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वज ।
प्रवृत्ते शत्रुसपाते धनुर्द्वयम्य पांडवः ॥
३. हृषीकेशं तदा वाक्यम् इदमाह, महीपते !

अर्जुन उवाच

- सेनयोर्ऽुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ।
४. यावदेतामिरीक्षेऽहं योद्धुकामान् अवस्थितान् ।
कैर्मया सह योद्धव्यम् अस्मिन् रणसमुद्यमे ॥
५. योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर् युद्धे प्रिय-चिकीर्षवः ॥

मंजय उवाच

६. एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत !
मेनयोर्दभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥
७. भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।

उवाच

‘पार्थ ! पश्यैतान् समवेतान्कुस्नू’ इति ॥

८. तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितॄन् अथ पितामहान् ।
आचार्यान्मातुलान्भ्रातॄन् पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ।
श्वशुरान्सुहृदधैव सेनयोर् उभयोरपि ॥

अध्याय २

अर्जुनविषादयोगः

- १ तान्समीक्ष्य स कर्तव्यं सर्वान्यधून् अवस्थितान् ।
कृपया पर्याविष्टो विपीदन् इदमब्रवीन् ॥

अर्जुन उवाच

- २ दृश्यम स्वजनं कृष्ण ! युयुत्सु समुपस्थितम् ।
सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिश्रुष्यति ॥
३ वपधुध शरीरे मे रोमहृषश्च जायते ।
गाढीव स्रगतं हस्तान् त्वक्चैव परिदधते ॥
४ न च शक्नोम्यारुह्य तु भ्रमतीव च मे मनः ।
न च श्रेयाऽनुपदयामि हत्वा स्वजनमाहव ॥
५ न कीदृशं विजयं, कृष्ण ! न च राज्यं मुक्तानि च ।
किं ना राजदनं गोविन्द ! किं भागैर्जीवितं वा ॥
६ ययामर्षे काशितं नो राज्यं भोगाः सुखानि च ।
न इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणाम्ययन्त्या धनानि च ॥
७ आचार्या पितरं पुत्रान् तथैव च पितामहाः ।
मानुषा भृशान् पौत्रां श्यामां सर्वन्धिनम्नया ॥
८ एतावन् हन्तुमिच्छामि घ्नताऽपि मधुसूदन !
अपि त्रैलोक्यराजस्य हेतोः किं नु महीहन् ॥

- ९ निहत्य धार्तराष्ट्रान् न का प्रीति स्याज्जनार्दन !
पापमेवाश्रयदस्मान् हतैतान् आततायिन ॥
- १० तस्मान्नार्हा वयं हन्तु धार्तराष्ट्रान् स्वदाथवान् ।
स्वजन हि कथं हत्वा सुखिन स्याम माधव !
- ११ यद्यप्यत न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
कुलक्षयकृत दोष मित्रद्रोहे च पातकम् ॥
- १२ कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
कुलक्षयकृत दोषं प्रपश्यद्भिर् जनार्दन !
- १३ कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम्, अधर्मोऽभिभवत्युत ॥
- १४ अधर्माभिभवात् कृष्ण ! जायते वर्णसंकरः ।
उत्साद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ॥
- १५ उत्पन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन !
नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम ॥
- १६ अहो वत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्वाज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥
- १७ यदि मामप्रतीकारम् अशक्व शस्त्रपाणयः ।
धानराष्ट्रं रणे हन्युस् तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥

संजय उवाच

- १८ एवमुक्त्वाऽर्जुनं सख्यं रथोपस्थं उपाविशत् ।
विमृज्य संशयं चापं शोक-सविम्रमानसः ॥

अध्याय ३

उत्थानयोगः

संजय उवाच

१. तं तथा कृपयाविष्टम् अध्रुपूर्णाकुल्लेक्षणम् ।
विषीदन्नमिदं वाक्त्रयम् उवाच मधुमूदनः ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. पुनस्त्वा कस्मत्तमिदं विषमे समुपस्थितम् ।
अनार्यपुष्टमसर्ग्यम् अम्रीतिकर्मभर्तुन ।
३. कथ्ये मा स्म गमः पार्थ ! नैतस्त्वय्युपपन्नः ।
शुद्धं हृदयदीर्घेन्द्रे त्यक्तोत्तिष्ठ परेतपः ।
४. अथ चेन् त्वमिमं धर्मं संप्राप्तं न करिष्यसि ।
ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हिंसा पादम्भसास्यसि ॥
५. अकीर्तिं चार्थं भूतानि कथयिष्यन्ति तऽव्ययाम् ।
गम्भीरतस्य चाकीर्तिं मरणादनिरिच्यत ॥
६. भयाद् रणाद् उदुपरतं मम्यन्न त्वां महारथा ।
देवा (तपा) च तं बहुमतो भूता यास्यन्ति त्वापरम् ॥
७. भयाच्चयवशोधं बहुन् वर्तिष्यन्ति तर्साहना ।
मिन्दन्तस्मात् सामर्थ्यं तनो दुःखारं तु विम् ॥
८. हतो वा प्राप्यसि मार्गं ज्ञातं वा भास्यसे मर्त्यम् ।
तस्मादुत्तिष्ठ बन्धव ! युदाय हतनिधयः ॥

अध्याय ४

स्वधर्मकर्मयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।
धर्म्याद्धि युद्वाच्चेतूयोऽन्यन् क्षत्रियस्य न विद्यते ॥
- २ यदृच्छया चोपपन्न स्वर्गद्वारमपावृतम् ।
मुखिन क्षत्रिया पार्थ ! लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥
- ३ ब्राह्मण क्षत्रिय-विशा शूद्राणां च परंतप !
कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभाव-प्रभवेर्गुणैः ॥
- ४ शमो दमस्तपः शौच क्षान्तिरार्जवमेव च ।
ज्ञान विज्ञानमास्ति ज्ञेयं ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥
- ५ शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्य युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्र कर्म स्वभावजम् ॥
- ६ कृपि-गौरक्ष-वाणिज्य वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥
- ७ चानुर्वर्ण्यं मया नृप गुण-कर्म-विभागशः ।
स्वभाव-नियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥
- ८ धेयान् स्वधर्मो विगुण परधर्मान् स्वनुष्ठितान् ।
स्वधर्मे निधनं धेय परधर्मो भयावहः ॥

९. स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभन्ते नरः ।

स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दन्ति तच्छृणु ॥

१०. यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।

स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥

११. सहजं कर्म कौन्तेय ! सदोपमपि न त्यजेत् ।

सर्वारम्भा हि दापेण धूमेनाविरिवाश्रुताः ॥

अध्याय ५

स्वजनरूपायोगः

अर्जुन उवाच

- १ कथं भीष्ममहं रात्र्य द्रोणं च मधुसूदन !
इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन !
- २ गुस्नू अहत्वा हि महानुभावान्
श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामास्तु गुस्नू इहेन
भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥
- ३ न चतद्विद्य कतरन्नो गरीयो
यद्वा जयेम यदि वा नो जययुः ।
यानेव हत्वा न जिजीविषाम
तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्र ॥
- ४ कर्पण्य-दोषोपहत-स्वभाव
पृच्छामि त्वां धर्म-समूह-चेता ।
यच्छ्रेयः स्यान्निधितं ब्रूहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शशि मा त्वा प्रपन्नम् ।

५ न हि प्रपश्यामि ममापनुयाद्
 यन्ठोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् ।
 अवाप्य भूमावसपनमृद
 राज्य सुराणाम् अपि चाधिपत्यम् ॥

संजय उवाच

६ एतमुक्त्वा हृषीकेश गुडाकेश परतप ।
 'न या-स्य' इति गोविन्दम् उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥

अध्याय ६
प्रबोधनयोगः
(आत्मस्तवराज)

सञ्जय उवाच

- १ तमुवाच हर्षकिश प्रहसन्निव भारत ।
सेनयोर्ऽभयोर्मध्य विप्रीदन्तमिद वच ॥
- श्रीभगवान् उवाच
- २ अशोच्यान् अन्वशोचस्त्व प्रज्ञावादाश्च भाषमे ।
गतासून्ऽगतासून् नानुशोचन्ति पण्डिता ॥
- ३ न त्वेवाह जातु नास न त्व नेमे जनाधिपा ।
न चैव न भविष्याम सर्वे वयमत परम् ॥
- ४ देहिनोऽस्मिन्यथा दहे कौमार यौवन जरा ।
तथा देहान्तरप्राप्तिर् धीरस्तत्र न मुद्यति ॥
- ५ नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यत सत ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वं न योस्तत्त्वदर्शिभि ॥
- ६ अधिनाशि तु तद्विद्धि यत्र सवमिद ततम् ।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चिन्कर्तुमर्हति ॥
- ७ अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ता शरीरिण ।
अनाशिनोऽप्रमेयरस तस्माद युष्यस्व भारत ।
- ८ य एन वेति हन्तार यधैन मन्यत हतम् ।
उभौ तौ न विनानीतो नाय हन्ति न हन्यत ॥
- ९ न जायत म्रियते वा कदाचिन्
नाय भूवा भविता वा न भूय ।

अजो नित्य शाश्वतोऽथ पुराणो
न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

१० वेदाविनाशिन नित्य य एनम्अजम्अव्ययम् ।
कथं स पुरुष पार्थ ! कं घातयति हन्ति कम् ॥

११ वासांसि जीर्णानि यथा विहाय
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।

तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि
न्यन्यानि गमयति नवानि देही ॥

१२ नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।
न चैनं कलेदयन्त्यापा न शोषयति मासतः ॥

१३ अच्छेदोऽयमदाशोऽयम् अस्त्रेदोऽशोष्य एव च ।
नित्यं सर्वगतः स्थाणुर् अनङ्गोऽयं सनातनः ॥

१४ अव्यक्तोऽयम्अचिन्त्योऽयम् अविनाशोऽयमुच्यते ।
तस्मादेव विदित्वैनं नानुशोचिनुमर्हसि ॥

१५ अथ चैनं नित्यजानं नित्यं वा मन्यमममृतम् ।
तथाऽपि त्वं महाबाहो ! नैव शोचिनुमर्हसि ॥

१६ जानस्य हि ध्रुवो मृत्युर्, ध्रुवज्जन्म मृतस्य च ।
तस्माद् अपरिहार्योऽथ न त्वं शोचिनुमर्हसि ॥

१७ अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भावतः ।
अव्यक्तनिधनान्यत्र तत्र का परिदेवना ॥

१८ देही नियमबध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत !
तस्मात्तर्काणि भूतानि न त्वं शोचिनुमर्हसि ॥

अध्याय ७

साम्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
ततो युद्धाय युज्यस्व नैव पापमवाप्स्यसि ॥
२. मात्रास्पर्शस्तु कान्तेय शीतोष्णमुखदुःखदाः ।
आगमापायिनोऽनित्यास् तांस्तितिक्षस्व भारत ।
३. य हि न व्यथयन्त्येते पुरुष पुरुषर्षभ !
सम-दुःख-सुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥
४. न प्रहृष्येत्प्रिय प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियम् ।
स्थिरशुद्धिरसंमूढो ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः ॥
५. विद्याविनयसंपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥
६. इहैव तैर्जितः सर्गो येषा साम्ये स्थितं मनः ।
निर्दोष हि सम ब्रह्म तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥

अध्याय ८

योगबुद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. नेहाभिकमनाशोऽस्ति प्रन्यवायो न मिशते ।
स्वप्नमध्यस्य धर्मस्य ग्रायत महतो भयान् ॥
२. व्यवसायात्मिका बुद्धिर् एकेह कुरुनन्दन ।
बहुशय्या ह्यनन्ताथ बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥
३. भोगैश्वर्य-प्रगल्भानां तथापहतचेतसाम् ।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥
४. त्रैगुण्यविषया वेदा निघ्नैगुण्यो भगजुन ।
निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥
५. यावानर्य उदपाने सर्वतः सप्सुनोदकं ।
तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानत ॥
६. कर्मभ्येनधिघातत मा फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा त सज्जोऽम्बकर्मणि ॥
७. योगस्थः कुरु कर्माणि सज्जं त्यक्त्वा धनंजय ।
सिद्धयसिद्धयोः समो भूया, समन्व योग उच्यते ॥
८. दूरेण ह्यारं कर्म बुद्धियोगाद्नजय ।
बुद्धौ शान्तमन्यिच्छे, कृपणा फलहेतवः ॥

९. बुद्धियुक्तो जहातीह उमे मुकुतदुष्कृते ।
तस्माद्योगाय युज्यस्व, योगः कर्मसु कौशलम् ॥
१०. कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः ।
जन्म-बन्ध-विनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयम् ॥
११. यदा ते मोह-कलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ।
तदा गन्ताऽसि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥
१२. श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला ।
समाधावचला बुद्धिस् तदा योगमवाप्स्यसि ॥

अध्याय ९

स्थितप्रज्ञयोगः

अर्जुन उवाच

- १ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव !
स्थितधी किं प्रभाषेत किमासीत ब्रूतेत किम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ प्रजहाति यदा कामान् सर्वान्पार्थ ! मनोगतान् ।
आमन्यवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदाच्यते ॥
- ३ दुःखेष्वनुद्विग्नमना सुखेषु विगतस्पृहः ।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥
- ४ यः सर्वान्भस्नेहं तत्तप्राप्य शुभाशुभम् ।
नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ५ यदा गृहस्य चायः कुर्मोऽज्ञानीव सर्वदा ।
इन्द्रियार्णवैन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ६ विषया विनिर्गतन्तः निराहारस्य नृदिनः ।
रमवर्जः, रसोऽप्यस्य परः दृष्टा निर्गतः ॥
- ७ यन्ननो ह्यपि कौन्तेय ! पुरुषस्य विपश्चिदः ।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रगभः मनः ॥
- ८ तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः ।
बन्धो हि यस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- ९ प्यायतो विषयान्पुनः गच्छन्पूजयान् ॥
संज्ञान् संजयते कामः कामाक्रोधोऽभिजायते ॥

- १० क्रोधाद्भवति समोहः समोहात्स्मृतिविभ्रमः ।
स्मृतिभ्रशाद् बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥
- ११ रागद्वेषवियुक्तैस्तु विषयान् इन्द्रियैश्चरन् ।
आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥
- १२ प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ।
प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिं पर्यवतिष्ठते ॥
- १३ नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना ।
न चाभावयत शान्तिर्, अशान्तस्य बुद्धिं मुरखम् ॥
- १४ इन्द्रियाणां हि चरता यन्मनोऽनुविधीयते ।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नामिवाम्भसि ॥
- १५ तस्माद्यस्य महाबाहो ! निवृत्तीतानि सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस् तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
- १६ या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी ।
यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुने ॥
- १७ आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं
समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् ।
तद्वत्कामा यः प्रविशन्ति सर्वे
स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥
- १८ विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्चरति निस्पृहः ।
निर्मेमा निरहकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥
- १९ एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ ! नैनो प्राप्य विमुच्यते ।
स्थितास्त्वनिमग्नकालेऽपि ब्रह्मनिर्गन्धनृच्छति ॥

अध्याय १०

कर्मयोगः

अर्जुन उवाच

- १ ज्यायसी चेत्कर्मणस्त मना बुद्धिर्जनादेन ।
तर्हि कर्मणि घोरे मा नियोजयमि केशव ।
२ ध्यामिध्रेणैव वाक्येन बुद्धि मोहयसीप मे ।
तदेक वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ३ न कर्मणामनारम्भान् नैकर्म्यं पुण्योऽश्नुत ।
न च मन्यगनादय मिद्धि समधिगच्छति ॥
४ न हि कधिभ्रणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कायन श्वपशः कर्म सापः प्रवृत्तिर्नृणैः ॥
५ कर्मेन्द्रियाणि मयम्य य आस्त मनसा स्मरन् ।
इन्द्रियार्थान्मिमूढा मा निध्याचार स उच्यते ॥
६ यद्विन्द्रियाणि मनसा नियन्त्रारभन्तऽर्जुन ।
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगम् भगवन् स विनिश्चयत ॥
७ नियतं कुरु कर्म त्व कम् उपाया ह्यकर्मण ।
दारीरथाग्रपि च त न प्रसिद्धदेहकर्मण ॥
८ यदाथो न कर्मोऽन्यथा त्वाकोऽयं कर्मबन्धन ।
तदर्थं कर्म कौन्तेय मुक्त्वमेव गमायत ॥

- ९ यस्त्वात्मरतिरेव स्याद्, आत्मतृप्तश्च मानव ।
आत्मन्येव च सतुष्ट्यं तस्य कार्यं न विद्यते ॥
- १० नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन ।
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाध्रयः ।
- ११ तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ।
अराक्तो ह्याचरन्कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥

अध्याय ११

लोकसंग्रहयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ कर्मणैव हि ससिद्धिम् आस्थिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि सपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥
- २ यद्यदाचरति धेष्टम् तत्तदेवतरो जनः ।
स यत्प्रमाणं कुरुत लोकस्तदनुवर्तते ॥
- ३ न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लाकषु किञ्चन ।
मानवाप्तम् अवाप्तव्यं वर्ग एव च कर्मणि ॥
- ४ यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्तमानुवर्तन्त मनुष्या पाथः समाः ॥
- ५ उत्सीदयुरिमं लोकां न कुर्यां कर्म चेदहम् ।
मकरस्य च रतां स्याम् उपहन्यामिमां प्रजा ॥
- ६ सक्ता कर्मण्यविद्वासो यथा कुर्वन्ति भारतः ।
कुर्याद् विद्वास्तथासक्त चित्पुंग्वेकसंग्रहम् ॥
- ७ न बुद्धिमदं जनयद् अज्ञाना कर्मसङ्गिनाम् ।
जोषयत्तर्ककर्माणि विद्वान्युक्तं समाचरन् ॥
- ८ प्रवृत्तं कथमाणानि गुणैः कर्माणि सवशः ।
ब्रह्मकारविमूढात्मा कर्ताऽहमिति मन्यते ॥
- ९ तत्त्ववित्तु महाबाहो ! गुणकर्मप्रमाणयोः ।
'गुणा गुणेषु वर्तन्त' इति मत्वा न संशयः ॥

१०. प्रकृतेर्गुणसंमूहाः सन्नन्ते गुणकर्मसु ।
तानकृत्स्नविदो मन्दान् कृत्स्नविन्न विचालयेत् ॥
११. नयि सर्वाणि कर्माणि संन्यस्याध्यात्मचेतसा ।
निराह्नीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥
१२. ये मे मतमिदं नित्यम् अनुतिष्ठन्ति मानवाः ।
श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥
१३. ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
सर्वज्ञानविमूढास्तान् विद्धि नष्टानचेतसः ॥

अध्याय १०

निग्रहयोगः

अर्जुन उवाच

- १ सदृश चेष्टत स्वस्या प्रकृतज्ञानवानपि ।
प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रह किं करिष्यति ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ इन्द्रियस्यन्द्रियस्यार्थे रागद्वेषौ ध्वस्तस्थिनौ ।
तयोर्न वशमागच्छेत् तौ ह्यस्य पग्निपन्थिनौ ॥

अर्जुन उवाच

- ३ अथ केन प्रयुक्तोऽय पाप चरति पूरुष ।
अनिच्छन्नपि वाष्पेय ! बलादिव नियोजित ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ४ काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भव ।
महाशनो महापाप्मा विद्बध्नमिह वैरिणम् ॥
५ घूमेनाव्रियते वहिर् यथऽऽदशो मलेन च ।
यद्योचेनाशृतो गभग् तथा तनेदमाशृतम् ॥
६ आशृत ज्ञानमेतन ज्ञानिनो निर्व्यवैरिणा ।
कामरूपेण कौन्तय ! दुष्पूरेणानलेन च ॥

७. इन्द्रियाणि मनो बुद्धिर् अस्याधिष्ठानमुच्यते ।
एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥
८. तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ !
पाप्मानं प्रजहि ह्येन ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥
९. इन्द्रियाणि पराण्याहुर् इन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर् यो बुद्धेः परतस्तु सः ॥
१०. एव बुद्धेः पर बुद्ध्या तस्तभ्यात्मानमात्मना ।
जहि शत्रु महाबाहो ! कामरूपं दुरासदम् ॥

अध्याय १३

अवतार-रहस्य-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इमं विवस्वत यागं प्रोक्तवान् अहमव्ययम् ।
विवस्वान् मनवे प्राह मनुर्ऋषिर्वाक्येऽब्रवीत् ॥
- २ एव परम्पराप्राप्तम् इमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता योगो नष्टः परतप !
- ३ स एवायं मया तस्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽपि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

अर्जुन उवाच

- ४ अपरं भवता जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतत् विजानीया त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ५ बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चातुनः ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परतप !
- ६ अजोऽपि सन् अव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।
प्रकृतिं स्वामविष्टाय स भवाम्यात्ममायया ॥
- ७ यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत !
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥

८. परित्राणस्य साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥
९. ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ । सर्वशः ॥
१०. न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥
११. जन्म कर्म च मे दिव्यम् एवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ।
१२. वीतरागभयक्रोधा मन्मथा मामुपाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भागताः ॥

अध्याय १५

यज्ञ-रहस्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. सद्यज्ञा प्रजा सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः ।
अनेन प्रसविष्यन्म एष वोऽस्त्वित्यश्वामधुक् ॥
२. देवान्भाषयतामेन ते देवा भाषयन्तु वः ।
परस्परं भाषयन्त श्रेय परमवाप्त्यय ॥
३. इष्टान्भोगान्हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविता ।
तैर्दत्तान्जप्रदायैभ्यो यो भुवते स्तेन एव सः ॥
४. अग्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः ।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥
५. कर्म ब्रह्मोद्भव विद्धि ब्रह्माक्षरसमुद्भवम् ।
तस्मात्सर्वगत ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् ॥
६. ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर् ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥
७. एव प्रवर्तितं चक्रं नानुमर्तयतीह यः ।
अघायुर्इन्द्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति ॥
८. यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
मुञ्जते ते त्वघ पापा ये पचन्त्यात्मकारणान् ॥

ज्ञान-साधनायोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. श्रद्धायान्लभते ज्ञान तत्परः सयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परं शान्तिम् अचिरेणाधिगच्छति ॥
२. अज्ञश्चाश्रद्धानश्च सशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न मुखा सशयात्मनः ॥
३. तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥
४. यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम् एव यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यशेषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥
५. अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव शृजिनं सतरिध्यसि ॥
६. यथैर्धासि समिद्धोऽग्निर् भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥
७. न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्त्वयं योगसंसिद्धं कालेनात्मनि विन्दति ॥
८. योगमन्यस्तकर्माणि ज्ञानसंछिन्नसशयम् ।
आत्मवन्त न कर्माणि निबध्नन्ति धनजय ।
९. तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्स्थ ज्ञानाग्निनात्मनः ।
छित्त्वैनं सशयं योगम् आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत ।

अध्याय १८

योगधारणायोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ नैव किञ्चित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।
पश्यञ्शृण्वन्स्पृशजिघ्रन् अश्रन्गच्छन्स्वपञ्श्वसन् ॥
- २ प्रलपन्विसृजन्गृह्णन् उन्मिषन्निमिषन्नपि ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन् ॥
- ३ ब्रह्मण्याधाय कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः ।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा ॥
- ४ कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्धये ।
- ५ युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निवध्यते ॥
- ६ सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन् न कारयन् ॥
- ७ न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः ।
न कर्मफलसंयोगः स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥
- ८ नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः ।
अज्ञानेनाकृतं ज्ञानं तेन मुच्यन्ति जन्तवः ॥
- ९ ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
तेषामादित्यज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम् ॥
- १० तद्बुद्धयस्तदात्मानं तन्निष्ठास्तत्परायणाः ।
गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषा ॥

अध्याय १९

ब्रह्मनिर्वाणयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखम् ।
स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षय्यमश्नुते ॥
- २ ये हि सस्पर्शजा भोगा दुःखयोनय एव त ।
आयन्तवन्त कौन्तेय ! न तेषु रमते बुध ॥
- ३ शम्नोतीहैव य सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।
कामक्राधोद्भव वंग स युक्त स सुखी नर ॥
- ४ योऽन्त मुखाऽन्तरारामस् तथा तज्ज्योतिरेव य ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाण ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥
- ५ लभते ब्रह्मनिर्वाणम् ऋषय क्षीणकर्मपा ।
छिनद्वा यतामानः सर्वभूतहित रता ॥
- ६ कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
अभिता ब्रह्मनिर्वाण वर्तते विदितामनाम् ॥
- ७ स्पर्शान् कृत्वा बहिर्बाह्यान् चक्षुर्भ्रान्तरे भ्रुवो ।
प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ॥
- ८ यतेन्द्रियमनावुद्धिर् मुनिर्बोध्यपरायण ।
विगतेच्छामयक्रोधो य सदा मुक्त एव स ॥
- ९ भोक्तारं यन्नपमां सर्वलोकमहेश्वरम् ।
मुहदः सर्वभूतानां शाखा मां शान्तिमृच्छति ॥

योगरहस्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ अनाश्रित कर्मफल कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी न योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥
- २ यः संन्यासमिति प्रादुर् योगं तं विद्वि पाण्डव ।
न ह्यसंन्यस्तसक्तपो योगी भाति कथनः ॥
- ३ आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥
- ४ यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुपजते ।
सर्वसक्त्यसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥
- ५ उद्धरेद् आत्मनाऽऽत्मानं नात्मानमवसादयत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुर आत्मैव रिपुरात्मनः ॥
- ६ बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ।
अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥
- ७ जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥
- ८ ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकाश्चनः ॥
- ९ मुहुर्निनार्थुदासीनः - मध्यस्थ द्वेष्य-वन्धुषु ।
साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥

अध्याय २१

ध्यानयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. योगी युञ्जीत सततम् आत्मानं रहसि स्थितः ।
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥
२. शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ।
नात्युच्छ्रित नातिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥
३. तत्रैकाग्र मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
उपविश्यासने युञ्ज्याद् योगमात्मविशुद्धये ॥
४. समं कायशिरोग्रीवं धारयन् अचलं स्थिरः ।
संप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चानवलोकयन् ॥
५. प्रशान्तात्मा विगतभीर् ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः सयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥
६. युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः ।
शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ॥
७. नायधृतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनधृतः ।
न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ! ॥
८. युस्तदाहारविहारस्य युतचेष्टस्य कर्मसु ।
युक्तस्वप्नायोधस्य योगो भवति दुःसहः ॥
९. यदा विनियतं चित्तम् आत्मन्येवावतिष्ठते ।
निस्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥
१०. यथा दीपो निरातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता ।
योगिनो यतचित्तस्य युजतो योगमात्मनः ॥

अध्याय २२

समाधिसाम्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ यत्रोपरमते चित्त निरुद्ध योगसेवया ।
यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥
- २ मुखमात्यन्तिकं यत्तद् बुद्धिप्राह्यमतीन्द्रियम् ।
वैति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥
- ३ यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
यस्मिन्निश्चतो न दुःखेन गुरुणापि विचार्यते ॥
- ४ तं विद्याद्दुःखसंयोग-वियोगं योगसंज्ञितम् ।
स निश्चयनं योक्तव्यं यागोऽनिर्दिष्टचेतसा ॥
- ५ सकल्पप्रभवान्कामान् त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥
- ६ शनैः शनैरुपरमेद् बुद्ध्या धृतिगृहीतया ।
आत्मसंस्थं मनं कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥
- ७ यतो यतो निश्चरति मनश्चञ्चलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतद् आत्मन्येव वशं नयेत् ॥
- ८ प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥

९. युञ्जतेव सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
सुखेन ब्रह्मासस्पर्शम् अत्यन्तं सुखमश्नुते ॥
१०. सर्वभूतस्यमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शिनः ॥
११. यो मा पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।
तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥
१२. सर्वभूतस्थितं यो मा भजत्येकत्वमास्थितः ।
सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते ॥
१३. आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन ।
सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः ॥

अध्याय २३
साम्यसिद्धियोगः

अर्जुन उवाच

१. योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन !
एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलत्वात् स्थितिं स्थिराम् ॥
२. चञ्चलं हि मनः कृष्ण ! प्रमाथि बलवद्दृढम् ।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

३. असंशयं महाबाहो ! मनो दुर्निग्रहं चलम् ।
अभ्यासेन तु कौन्तेय ! नैराग्येण च गृह्यते ॥
४. असंयतत्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायतः ॥

अर्जुन उवाच

५. अयतिः श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः ।
अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण ! गच्छति ॥
६. कञ्चिन्नोभयविभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिव नश्यति ।
अप्रतिष्ठो महाबाहो ! विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥
७. एतन्मे संशयं कृष्ण ! छेतुर्महत्स्यशेषतः ।
त्वदन्यः संशयस्यास्य छेता न ह्युपपद्यते ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ८ पापं । नैवेद्व नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
न हि कन्याणकृन् कश्चिद् दुर्गतिं तात । गच्छति ॥
- ९ प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान् उषित्वा शाश्वतीं समा ।
शुचीना धीमता गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥
- १० अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतरं लोकं जन्म यदीदृशम् ॥
- ११ तत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकम् ।
यतते च ततो भूयः संसिद्धौ कुरुनन्दन । ॥
- १२ पूर्वाभ्यासेन तनैव हियते ह्यवशोऽपि स ।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिरर्तते ॥
- १३ प्रयत्नाद्यतमानस्तु यागी सशुद्धकिल्बिषः ।
अनेकजन्मसंसिद्धिं तना याति परां गतिम् ॥
- १४ तपस्विभ्योऽधिका योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः ।
कर्मिभ्यश्चाधिका योगी तस्माद् योगी भगवन्नुत ।
- १५ योगिनामपि सर्वेषां मद्गतनान्तरामना ।
धृदावान्भजत या मां स मे युवततमो मनः ॥

ज्ञानभक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ चतुर्विधा भजन्ते मा जना सुकृतिनोऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥
- २ तया ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्वि-
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थम् अहं स च मम प्रिय ॥
- ३ उदारो स एवैत ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।
आस्थित स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥
- ४ बहूना जन्मनामन्त ज्ञानयान्मां प्रपद्यते ।
वासुदेव सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभ ॥
- ५ कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञाना प्रपद्यन्तऽन्यदेवता ।
त त नियममास्थाय प्रवृत्त्या नियता स्वया ॥
- ६ यो यो या यां तनु भक्त धृदयाऽर्चितुमिच्छति ।
तस्य तस्यायं धृद्वा तामेव विदधाम्यहम् ॥
- ७ स तया धृदया युक्तेऽन् तस्याराधनमीदृते ।
तमन च तत कामान् मयैव विहितान् हि तान् ॥
- ८ अन्तरात्तु कठ तया नद्वयपमेधगाम् ।
देवान्देवयज्ञो यान्ति महमयना यान्ति मामपि ॥
- ९ अभ्यक्त स्यङ्गितमारत्र मन्यन्त मामबुद्धय ।
पर भावमजानन्तो ममाभ्यथमनुत्तमम् ॥

१०. नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।
मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामज्जनव्ययम् ॥
११. वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।
भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कथ्यते ॥
१२. इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।
सर्वभूतानि संमोहं सर्गे यान्ति परन्तप ! ॥
१३. येषां स्वस्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।
ते द्वन्द्वमोह-निर्मुक्ता भजन्ते मां दृढप्रताः ॥
१४. जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।
तं ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नम् अध्यात्मं कर्म चासितम् ॥

अध्याय २५ अभ्यासयोगः

अर्जुन उवाच

१. किं तद् ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम !
प्रयाणकाले च कथं ह्येषोऽसि नियतात्मभिः ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभापोऽध्यात्ममुच्यते ।
भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञितः ॥
३. अन्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा क्लेश्वरम् ।
यः प्रयाति स मदभावं याति नास्त्यत्र संशयः ॥
४. यं यं तापि स्मरन् भावं त्यजत्यन्ते क्लेश्वरम् ।
तं तमेवैति कौन्तेय ! सदा तद्भावभावितः ॥
५. तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर् मामेवैष्यस्यगशयम् ॥
६. अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना ।
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन् ॥
७. क्वपि पुराणम्अनुशासितारम्

अणोरणीयांगमनुस्मरेदयः ।

संगस्य धानारम्अचिन्त्यरूपम्

आदिन्यर्णं तममः परस्तान् ॥

८. प्रयाणकाले मनसाचलेन

भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ।

श्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक्

स त पर पुरुषमुपैति दिव्यम् ॥

९ यदक्षर वेदविदो वदन्ति

निशन्ति यद्यनयो वीतरागा ।

यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति

तत्ते पद संप्रहेण प्रवक्ष्ये ॥

१० सर्वद्वाराणि संयम्य मना हृदि निरुध्य च ।

मूर्ध्न्याधायात्मन प्राणम् आस्थितो योगधारणाम् ॥

११ ओमित्येकाक्षर ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ।

य प्रयाति त्वजन्देह स याति परमां गतिम् ॥

१२ अनन्यचेता सतत यो मा स्मरति नित्यशः ।

तस्याह मुलभ पार्थ । नित्ययुक्तस्य योगिन ॥

१३ मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतम् ।

नाप्नुवन्ति महात्मान ससिद्धिं परमां गता ॥

१४ आप्नोन्मभुवनाल्लोका पुनरावर्तिनोऽपुन ।

मामुपेत्य तु मन्तव्यं पुनर्जन्म न विद्यत ॥

१५ सहस्रयुगपर्यन्तम् अहर्यद्वद्गणो विदुः ।

रात्रिं युगमहधन्ता तऽहोरात्रविदो जना ॥

१६ अव्यक्तादव्यक्त्य सार्वा प्रभवन्त्यहरागमे ।

रात्र्यागमे प्रलीयन्त तत्रैवाव्यक्तमग्रे ॥

१७. भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ।
 राज्यागमेऽवशः पार्थ ! प्रभवत्यहरागमे ॥
१८. परतस्मात्तु भावोऽन्यो ऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः ।
 यः स सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥
१९. अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तम् तमाहुः परमां गतिम् ।
 यं प्राप्य न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥
२०. पुरुषः स परः पार्थ ! भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया ।
 यस्यान्तःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम् ॥

अध्याय २६

शुक्लकृष्णे-सृती-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ वेदेषु यज्ञेषु तपसु चैव
दानेषु यन् पुण्यफलं प्रदिशम् ।
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा
योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम् ॥
- २ यत्र काले त्वनावृत्तिम् आवृत्तिं चैव योगिन ।
प्रयाणा यन्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥
- ३ अग्निज्योतिरहं शुक्रं पण्मासा उत्तरायणम् ।
तत्र प्रयाणा गच्छन्ति ब्रह्मा ब्रह्मविदो जनाः ॥
- ४ धूमो रात्रिस्तथा कृष्णं पण्मासा दक्षिणायनम् ।
तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर् योगी प्राप्य निवर्तते ॥
- ५ शुक्लकृष्णे गर्ता ह्येते जगन् साश्वतं मते ।
एकया वात्पनावृत्तिम् अन्ययाऽऽवर्तते पुनः ॥
- ६ नैते सृती पार्थ ! जानन् योगी मुह्यति कश्चन ।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥

अध्याय २७

राजविद्यायोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इदं तु ते गुह्यतमं प्रपञ्चाम्यनसूयवे ।
ज्ञानविज्ञानसहितं यज्ज्ञान्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥
- २ राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमधर्म्यं मुमुक्षुर्कतुमर्ह्ययम् ॥
- ३ अप्रदधाना पुरुषा धर्मस्यास्य परतप !
अप्राप्य मा निर्वर्तन्त मृत्युमसारवर्त्मनि ॥
- ४ न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
भूतसृजं न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावन ॥
- ५ यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥
- ६ सर्वभूतानि ज्ञान्तेय ! प्रकृतिं गच्छन्ति मामिदम् ।
कपक्षयपुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥
- ७ प्रकृतिं शमामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।
भूतप्रागगमिन् कृत्स्नम् अपक्व प्रकृतेर्वशात् ॥
- ८ न च मा तानि कर्माणि निब्रून्ति धनजय !
उदासीनवदासीनम् असक्तं तेषु कर्मसु ॥

अध्याय २८

प्रभवयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।
अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥
- २ अपरेयमितस्त्वन्या प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।
जीवभूता महाबाहो यद्यद धायते जगत् ॥
- ३ एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ।
अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रत्यस्तथा ॥
- ४ मत्तः परतरं नान्यत् किञ्चिदस्ति धनजय ।
मयि सर्वमिदं प्रोक्तं सूत्रे मणिगणा इव ॥
- ५ रसोऽहमप्सु, कान्तयः । प्रभास्मि शशिसूर्ययोः ।
प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौष्ट्यं नृषु ॥
- ६ पुण्यो गन्धः पृथिव्या च तपश्चास्मि विभाजसौ ।
जीवनं सर्वभूतेषु, तपश्चास्मि तपस्विषु ॥
- ७ बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पाथः । सनातनम् ।
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तजस्तेनस्विनामहम् ॥
- ८ बलं बलप्रेतामस्मि कामरागविवर्जितम् ।
धर्माविष्टो भूतेषु कामाऽस्मि भरतर्षभ ॥
- ९ अहं मनुर्गृहं यज्ञः स्वधाहमभद्रमौषधम् ।
मन्त्रोऽङ्गम् अहमेवाज्यम् अहमग्निः अहं हुतम् ॥

- १० पिताऽहमस्य जगता माता धाता पितामह ।
 वेद्य पवित्रमोकार ऋक् साम यजुरेव च ॥
- ११ गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवास शरण मुहूर्त ।
 प्रभव प्रलयस्थान निधान बीजमग्रयम् ॥
- १२ तपाम्यहम् अह वर्षं निगृह्णाम्युन्मृजामि च ।
 अमृतं चैव मृत्युञ्ज सदसचाहमर्जुन ! ॥
- १३ त्रैविद्या मां सामपा पूनपापा
 यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।
 त पुणमासाद्य सुरन्द्रलोकम्
 अश्रन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥
- १४ ते त भुङ्क्ता स्वर्गलोके विशाल
 क्षाणे पुण्य मर्त्यलोके विशन्ति ।
 एव त्रयी धममनुप्रपन्ना
 गतागत कामकामा लभन्व ॥
- १५ अनन्याध्विन्तयन्ता मां य जना पशुपायत ।
 तथा निन्याभियुक्तानां योगक्षेम वहाम्यहम् ॥
- १६ यऽप्यन्यद्रवता भवता यन्त धृदयान्निता ।
 तऽपि मामेव क्लेशय ! यत्तन्वविधिपूर्वकम् ॥
- १७ अहं हि सर्वयत्नानां भोक्ता च प्रभुरेव च ।
 न तु माम्अभिवान्ति तरदनानश्चयन्ति ते ॥
- १८ यन्ति देवपत्न्या देवान् पितॄन् यन्ति पितॄन्माता ।
 भूतानि यन्ति भूतञ्ज यन्ति मर्त्यजनाऽपि माम् ॥

१९. पत्र पुष्प फल तोय यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
तदहं भक्त्युपहतम् अश्रामि प्रयतात्मन ॥
२०. यत्करोषि यदश्रासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय ! तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥
२१. शुभाशुभफलैरेव मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ।
सन्त्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥
२२. समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।
यः भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते, तेषु चाप्यहम् ॥
२३. अपि चेत् सुदुराचारो भवते मामनन्यभाक् ।
साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि स ॥
२४. क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।
कौन्तेय ! प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥
२५. मा हि पार्थ ! व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परा गतिम् ॥
२६. किं पुनर्ब्राह्मणा पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।
अनित्यममुखः लोकम् इमं प्राप्य भजस्व माम् ॥
२७. मन्मना भव मदभक्तो मयाजी मां नमस्कुरु ।
मामेवैष्यसि युक्तवैवम् आत्मानं मत्परायणम् ॥

अध्याय २९

भगवद्व्यक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ भूय एव महाबाहो ! शृणु मे परम वच ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ॥
- २ न मे विदुः सुरगणा ब्रह्म न महर्षयः ।
अहमादिहि देवानां महर्षीणां च सर्वशः ॥
- ३ यो माम्भजम्भजनादि च वेत्ति लोकमहेश्वरम् ।
अगमून् स भर्तृषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
- ४ बुद्धिर्दानमसमोहं क्षमा सत्य दम शम ।
सुख दुःख भवोऽभावो भय चाभयमेव च ॥
- ५ अहिंसा समता तुष्टिर्मादृशदान यशोऽयशः ।
भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधा ॥
- ६ अहं सर्वस्य प्रभवो मत्त सर्वं प्रवर्तते ।
इति मत्वा भजन्त मां बुधा भावयन्मन्यता ॥
- ७ मन्त्रिता मद्रतप्राणा बोधयन्त परस्परम् ।
वधयन्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च ॥
- ८ तपा सनत्युक्तानां भजता प्रीतिपूर्वकम् ।
ददामि बुद्धियोगं तं यत्नं मामुपैष्यन्ति त ॥

- ९ तपामेवानुक्म्पायम् अहमज्ञानज तम ।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्यता ॥

अर्जुन उवाच

- १० पर धृष्टा पर धाम पवित्र परम भवान् ।
पुरुष शाश्वत दिव्यम् आदिदेगमन् विभुम् ॥
- ११ आहुस्त्वामनुपय रावै देवविगारिदस्तथा ।
असितो देवलो व्यास स्य चैव ब्रवीषि मे ॥
- १२ सर्वमेतद् ऋण मन्य यन्मा वदसि केशव ।
न हि ते भगवन् । व्यक्तं त्रिदुर्देवा न जानता ॥
- १३ स्वयमेवात्मनाऽऽत्मानं वेत्स्य त्वं पुरुषोत्तम ।
भूतभावन । भूतज । दवदय । जगत्पत । ॥
- १४ वक्तुमहस्यशेषेण दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
यामिभिर्भूतिभिर्गोकान् इमास्व व्याप्य तिष्ठसि ॥
- १५ कथं विद्यामह योगिन । त्वां सदा परिचिन्तयन् ।
कषु कषु च भावषु चिन्त्योऽसि भगवन् । मया ॥
- १६ विस्तरेणामना योग विभूतिं च जगार्दन ।
भूय कथय तृप्तिहि गृण्यतो नास्ति मेऽमृतम ॥

अध्याय ३०

विभृतियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ हन्त ! त कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतय ।
प्राधान्यत कुक्ष्यष्ट ! नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ॥
- २ अहमात्मा गुडाकेश ! सर्वभूताशयस्थित ।
सर्गाणाम् आदिरन्तश्च मध्य चैवाहमर्जुन !
- ३ इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चैतना ।
मृत्यु सर्वहरथाहम् उद्भवश्च भविष्यताम् ॥
- ४ प्रजनश्चास्मि वन्द्यो यम सयमतामहम् ।
अहमादिश्च मध्य च भूतल्लयन्त एव च ॥
- ५ हिमालय स्यादराणां स्रोतसामस्मि जाह्नवी ।
अश्वत्थ सर्ववृक्षाणां सरसामस्मि सागर ॥
- ६ मासानां मागशीर्षोऽहम् ऋतूनां कुमुमाकर ।
पवनं पवतामस्मि ज्यातिषां रश्मिरशुमान् ॥
- ७ अक्षराणामकारोऽस्मि द्वन्द्व सामासिकस्य च ।
अध्यात्मविद्या विद्यानां वाद प्रवदतामहम् ॥
- ८ वेदानां सामवेदाऽस्मि देवानामस्मि वासव ।
बृहत्ताम नथा साम्नां गायत्री छन्दसामहम् ॥

- ९ यज्ञाना जपयज्ञोऽस्मि गिरामस्यैकमक्षरम् ।
अहमेवाक्षय कालो धाताह विश्वतामुख ॥
- १० द्यूत छलयतामस्मि तजस्तेजस्विनामहम् ।
जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्त्व सत्त्ववतामहम् ॥
- ११ पुरोधसा च मुच्य मा विद्धि पार्थ । बृहत्सर्पतम् ।
महर्षीणा मृगुरह देवर्षीणा च नारद ॥
- १२ धृष्णीना वासुदेवोऽस्मि पाण्डवाना धनजय ।
मुनीनामप्यह व्यास करीनामुशना कवि ॥
- १३ प्रह्लादश्चास्मि दैत्याना राम शङ्खभृतामहम् ।
रुद्राणा शंकरश्चास्मि सिद्धानां कपिणे मुनि ॥
- १४ सेनानीनामह स्कन्दो बरुणो यादसामहम् ।
कीर्तिं धीर्गङ्क् च नारीणां स्मृतिर्मेभा धृति क्षमा ॥
- १५ उच्चैः प्रवसामश्चानां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
ऐरावत गत शणां धेनूनामस्मि कामधुक् ॥
- १६ आयुवानामह वज्र मह शिखरिणामहम् ।
मृगाणां च मृगेन्द्राऽह वनतेयश्च पत्निगाम् ॥
- १७ दण्डो दमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीषताम् ।
मौनं चैवास्मि गद्यानां ज्ञान ज्ञानयतामहम् ॥
- १८ यथापि तर्जभूताणां पीज तदहमर्तु ।
न तदस्ति रिता यस्या मया भूत चराचरम् ॥
- १९ नातोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परतप ।
एष तु मृत प्रापनो विभूतर्विगतो मया ॥

- २० यद्यद् विभूतिमन्सर्व धीमद्भूतमेव वा ।
तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोऽशसम्भवम् ॥
- २१ अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन ।
विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नम् एकाक्षेन स्थितो जगत् ॥
- २२ एता विभूतिं योग च मम यो वत्ति तत्त्वतः ।
सोऽविकम्पेन योगेन युज्यते नात्र संशयः ॥

अध्याय ३१

विश्वरूपदर्शनयोगः

अर्जुन उवाच

१. मदनुग्रहात् परमं गुह्यमभ्यात्मतन्त्रितम् ।
चत्वर्योक्तं वचस्तेन मोहोऽयं विगतो मम ॥
२. भवाप्ययो हि भूतानां ध्रुवो विस्तरशो मया ।
त्वत्तः कमलपत्राक्ष ! माहात्म्यमपि चाव्ययम् ॥
३. एवमेतद् यथात्थं त्वम् आत्मानं परमेश्वर !
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपम् ऐदरं पुद्गरोत्तम । ॥
४. मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो !
योगेश्वर ! ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

५. पश्य मे पापे ! रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः ।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि नानावर्णावृत्तीनि च ॥
६. इहैतस्य जगत्कृत्स्नं पश्याद्य सचराचरम् ।
मम देहे गुहावेश ! यथान्यद् द्रष्टुमिच्छसि ॥
७. न तु मां शक्यते द्रष्टुम् अनेनैव सचक्षुषा ।
दिष्ट्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमेश्वरम् ॥

मंजय उवाच

८. एवमुक्त्वा ततो राजन् ! महायोगेश्वरो हरिः ।
दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥
९. अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम् ।
सर्वाश्चर्यमयं देवम् अनन्त विश्वतोमुद्यम् ॥
१०. दिवि सूर्यसाहस्रस्य भवेद्युगपदुत्थिता ।
यदि भा मदृशी सा स्याद् भासस्तम्य महात्मनः ॥
११. तत्रैकस्य जगत्कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा ।
अपश्यद्देवदेवस्य अरीरे पाण्डवस्तदा ॥
१२. ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनञ्जय ।
प्रणम्य शिरसा दवं कृताञ्जलिरमापत ॥

अध्याय ३२

विश्वरूपस्तवयोगः

अर्जुन उवाच

१. पश्यामि देवास्तव देव । देहे
सर्वास्तथा भूतविशेषतथान् ।
नान्तं न मर्त्यं न पुनस्तवादि
पश्यामि विश्वेश्वर । विश्वरूप ।
२. किरीटिनं मदिनं चक्रिणं च
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम् ।
पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्य समन्ताद्
दीप्तानलार्हं शुक्तिमप्रमेयम् ॥
३. त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं
त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता
सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥
४. अनादिमध्यान्तमनन्तरीयम्
अनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रम् ।
पश्यामि त्वां दीप्तदुतागवप्रं
स्पृतेजसा विश्वमिदं तपन्नम ॥

५ यावा-पृथिव्योरिदमन्तर हि

व्याप्त त्वयैकन दिशश्च सर्वो ।

दृष्ट्वादमुत रूपमुग्र तवेद

लोकत्रय प्रव्यधिन महामन् । ॥

६ अमी हि त्वा भुरसधा विशन्ति

क्वचिदमीता प्राञ्जल्या गृणन्ति ।

स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षि सिद्ध-सधा

स्तुवन्ति त्वा स्तुतिभि पुष्कलानि ॥

७ रूपं महत् त बहुदम्बनेत्र

महानाहा ! बहुबाहुरूपादम् ।

बहूदर बहुदशकराल

दृष्ट्वा लोका प्रव्यधितान्मत्वाहम् ॥

८ नम स्पृश क्षीप्तगनेकवर्ण

व्यात्तानन क्षीप्तविशालनेत्रम् ।

दृष्ट्वा हि त्वा प्रव्यधितान्तरामा

धृति न विन्दामि शम च विष्णो ! ॥

९ दशकरालानि च त मुखानि

दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।

दिशा न जान न लभे च शम

प्रसीद देवेश ! जगन्निवास ! ॥

१० अमी च त्वा धृतराष्ट्रस्य पुत्रा

क्षवे सहैवावनिपालमपै ।

भीष्मो द्रोण सूतपुत्रस्तथासौ
सहास्मदीयैरपि योधमुख्यै ॥

११ वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति
दष्टाकरालानि भयानकानि ।
केचिद्विलम्बा दशनान्तरेषु
सदृश्यन्ते चूर्णितैर्उत्तमाङ्गै ॥

१२ यथा नदीना वहवोऽभ्युवेगा
समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ।
तथा तवामी नरलोकवीरा
विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्वलन्ति ॥

१३ यथा प्रदीप्त ज्वलन पतगा
विशन्ति नाशाय समृद्धवेगा ।
तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्
तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगा ॥

१४ तेलिह्यसे प्रसमान समतात्
लोकान् समग्रान् वदनैर्ज्वलद्भि ।
तेजोभिरापूर्य जगत्समग्र
भासस्तवोग्रा प्रतपन्ति दिष्णो । ॥

१५ आख्याहि मे को भवान्उग्ररूपो
नमोऽस्तु त दयदर । प्रसीद ।
विज्ञानुमिच्छामि भवन्तमाद्य
न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥

अध्याय ३३

कालमृत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो
लोकान् समाहूनुमिह प्रवृत्त ।
ऋतेऽपि त्वा न भविष्यन्ति सर्वे
यऽस्थिता प्रत्यर्नीकेषु योधा ॥
- २ तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ यनो लभस्व
जित्वा शत्रून् भुक्ष्य राज्य समृद्धम् ।
मयैवैत निहताः पूर्वमेव
निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् ! ॥
- ३ द्रोण च भीष्म च जयद्रथ च
कर्ण तथाऽन्यान्ऽपि योधवीरान् ।
मया हतास्त्य जहि मा व्यधिष्ट
युध्यस्व, जेतासि एषे सपत्नान् ॥
सजय उवाच
- ४ एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य
कृताञ्जलिर्वैषमानं किरीटी ।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्ण
समद्रुद भीतभीतः प्रणम्य ॥

अध्याय ३४

प्रणतियोगः

अर्जुन उवाच

- १ स्थाने हवीषश ! तव प्रक्रीत्या
जगन् प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ।
रक्षसि भीतानि दिशो द्रवन्ति
सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसधा ॥
- २ नमो नमस्तेऽस्तु सदृष्टकृत्व
पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ता ।
अनन्त ! देवश ! जगन्निशस !
त्वमक्षर सदसत् तत्पर यत् ॥
- ३ त्वमादिदेव पुरुष पुराण
त्वमस्य विश्वस्य पर निधानम् ।
वेत्तासि वेद्य च पर च धाम
त्वया तत् विश्वमनन्तरूप ! ॥
- ४ नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्त
नमोऽस्तु त रावत एव सर्व ।
अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्व
सर्व समाप्नोषि ततोऽसि सर्व ॥
- ५ सखेति मत्वा प्रसभ चहुन्त
हे कृष्ण ! हे यादव ! हे सखेति ।

अज्ञानता महिमान तवेद

मया प्रमादात् प्रणयेन वापि ॥

६. यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि

विहार-शय्यासन-भोजनेषु ।

एकोऽथवाप्यन्युत ! तत्समक्षं

तत्क्षामये त्वाम् अहमप्रमेयम् ॥

७. पितासि लाक्षस्य चराचरस्य

त्वमस्य पूज्यश्च गुह्यगरीयान् ।

न त्वत्समोऽस्त्यन्यधिकः कुतोऽन्यो

लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभावः ॥

८ तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय काय

प्रसादये त्वाम् अहमीशमीडयम् ।

पितव पुत्रस्य सखेव मख्युः

प्रिय. प्रियायाहसि देव ! सोढुम् ॥

९. अदृष्टपूर्वं हृदिनोऽस्मि दृष्ट्वा

भयनं च प्रव्यथितं मनो मे ।

तदव मे दर्शय देव ! रूप

प्रसीद देवेश ! जगन्निवास ! ॥

१०. निरीटिनं गदिनं चकहस्तम्

इच्छामि त्वां द्रष्टुमह तथैव ।

तनैव रूपेण चतुर्भुजन

सहस्रबाहो ! भव विश्वमूर्ते ! ॥

अध्याय ३५
दर्शनाधिकारयोगः
श्रीभगवान् उवाच

- १ मया प्रसन्नेन तवार्जुनेद
रूप पर दर्शितम्आत्मयोगात् ।
तजोमय विश्वमनन्तमाद्य
यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥
  - २ न वेदयज्ञाध्ययनैर्, न दानैर्
न च क्रियाभिर्, न तपोभिरुग्रै ।
एवरूप शक्य अहं नृलोके
द्रष्टु त्वदन्येन कुरुप्रवीर ! ॥
  - ३ मा ते व्यथा, मा च विमूढभावो
दृष्ट्वा रूप घोरमीदृग्मप्रमेदम् ।
व्यपेत-भी प्रीतमना पुनस्त्व
तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥
- सजय उवाच
- ४ इत्यर्जुन वासुदेवस्तथावत्वा
त्वंक रूप दर्शयामास भूय ।
आश्वासयामास च भीतमेन
भूत्वा पुन सौम्यपुनर्महात्मा ॥

अर्जुन उवाच

५. दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तत्र मौम्यं जनादेन ।
ददानीमस्मि गृह्णतः सचेताः प्रवृत्तिं मनः ॥

श्रीभगवान् उवाच

६. सुदुर्देर्नमिदं रूपं दृष्ट्वा न सि यन्मम ।
देवा अप्यस्य म्यास्य नित्यं दर्शनमक्षिणः ॥
७. नाहं चेद्देर्न न पश्या, न दानेन न चेज्यया ।
शक्य एषाभिर्भी द्रष्टुं दृष्ट्वा न सि मां यथा ॥
८. भयं वा तनन्वया शक्य अहमेषाभिर्भोऽर्जुन ।
एषु द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परंतप ॥
९. मत्कर्मवृत्तं मया तम। मद्रूपतः समदर्शिनः ।
निर्देहं सर्वभूषणं यः न मामेति पादतः ॥

अध्याय ३६

अनन्ययोगः

अर्जुन उवाच

- १ एव सततयुक्ता य भक्तास्त्वा पशुपासते ।
य चाप्यक्षरमव्यक्त तेषां कं योगवित्तमा ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ मय्यावेश्य मनो य मा नित्ययुक्ता उपासते ।
श्रद्धया परयोपेतास् त मे युक्ततमा मता ॥
- ३ य त्वत्परमनिर्देश्यम् अव्यक्तं पर्युपासते ।
सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचल ध्रुवम् ॥
- ४ मनियम्येन्द्रियग्रामं सर्वत्र समबुद्धयः ।
त प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहितं रता ॥
- ५ ऋणेशोऽधिकतरस्तप्तुम् अव्यक्तमक्तचेतसाम् ।
अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्विरगप्यते ॥
- ६ य तु सर्वाणि कर्माणि मयि सन्त्यस्य मत्पराः ।
अनन्यनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते ॥
- ७ तप्तमहं समुद्धर्तां मृत्यु-ससार-सागरान् ।
भवामि न चिरान्पार्थ । मय्यावेशितचेतसाम् ॥
- ८ मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न शक्य ॥

अध्याय ३७

अमृतसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ अद्वेषा सर्वभूताना मैत्र करुण एव च ।
निर्ममो निरहकार समदुःखसुख क्षमी ॥
- २ संतुष्ट सतत योगी यतात्मा दृढनिश्चय ।
मन्यपित्तमनोयुद्धिर् यो मे भक्त स मे प्रिय ॥
- ३ यस्मान्नोद्विजत लोको लोकाभ्योद्विजत च य ।
द्वर्षमर्षभयोद्वेगैर् मुक्तो य स च मे प्रिय ॥
- ४ अनपेक्ष शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथ ।
सर्वारम्भपरित्यागा यो मद्भक्त स मे प्रिय ॥
- ५ यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान् य स मे प्रिय ॥
- ६ सम शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयो ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु सम सगविवर्जित ॥
- ७ तुन्यनिन्दास्तुतिर्मौनी सतुष्टो यन केनचिन् ।
अनिर्वेत् स्थिरमनिर् भक्तिमान्मे प्रियो नर ॥
- ८ य तु धर्म्यामृतमिदं यथोक्तं पशुपासत ।
धर्धाना मत्परमा भक्तास्तेऽनीय मे प्रिया ॥

अध्याय ३८

क्षेत्राध्यायः

श्रीभगवान् उवाच

१. इदं शरीरं कौन्त्य ! क्षेत्रमित्यभिधीयत ।
एतद् यो वेत्ति त प्राहुः 'क्षेत्रज्ञ' इति तद्विदः ॥
२. क्षेत्रज्ञं चापि मा विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मत मन ॥
३. तत्क्षेत्रं यच्च यादृक्च यद्विकारि यन्ध यत् ।
स च या यन्प्रभावध तत्समाप्नोत मे शृणु ॥
४. 'महाभूतान्यहकारो बुद्धिरव्यक्तमेव च ।
इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः ॥
५. इच्छा द्वेष मुग्न दुःख संपादधेनना धृति ' ।
एतक्षेत्रं समानेन सविकारमुदाहृतम् ॥
६. यथा प्रज्ञाशय्येकं कृत्स्नं लोहमिमं रविः ।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रज्ञाशयि भारत ' ॥
७. क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवम् अन्तरं ज्ञानचक्षुषा ।
भूतप्रकृतिमाश्रित्य यो विदुर् यान्ति ते परम् ॥

अध्याय ३९

ज्ञान-ज्ञेय-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ मया सततमना पापि॑ योग युजन्मदाश्रय ।
असशय समग्र मा यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥
- २ ज्ञान तेऽहं सपिज्ञानम् इदं उक्ष्याम्यशेषतः ।
यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यद् ज्ञानव्यमवशिष्यते ॥
- ३ मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धयः ।
यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मा यति तत्त्वतः ॥
- ४ 'अमानित्वमदभित्वम् अहिंसा क्षान्तिराजवम् ।
आचार्योपासन शौच स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥
- ५ इन्द्रियाथेषु वैराग्यम् अनहंकार एव च ।
जन्म मृत्यु जरा व्याधि - दुःख दीपानुदर्शनम् ॥
- ६ असक्तिर्अनभिष्टुतः पुनर्दारगृहादिषु ।
नित्यं च समचित्तत्वम् इष्टानिष्टोपपत्तिषु ॥
- ७ मयि चानन्ययोगेन भक्तिगव्यभिचारिणी ।
विविक्तदेशसेवित्वम् अरतिर्जनसंसदि ॥
- ८ अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तम्, अज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥

- ९ हेय यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञान्वाभृतमश्नुत ।
‘अनादिमत्पर ब्रह्म न सत्तत्त्वामदुच्यत ॥
- १० सर्वत पाणिपात् तन् सर्वतोऽभिशिरोमुखम् ।
सर्वत ध्रुतिमन्त्रक सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥
- ११ सर्वेन्द्रियगुणाभास सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।
असङ्गं सर्वमृच्छैव निर्गुण गुणभावतु च ।
- १२ बहिरन्तरं च भूतानाम् अचर चरमेव च ।
सूक्ष्मत्वान् तदविज्ञेय दूरस्थ चार्तिहृत् च तत् ॥
- १३ अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिति च स्थितम् ।
भूतभन्तु च तज्ज्ञेय प्रमिष्णु प्रमविष्णु च ॥
- १४ ज्योतिषामपि तज्ज्योतिष तमस परमुच्यते ।
ज्ञान हेय ज्ञानगम्य हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् ॥
- १५ इति क्षेत्रे तथा ज्ञान हेय चोक्त समासतः ।
मदभक्तं एतद्विज्ञाय मदभावाव्योषपश्य ॥

पुरुषप्रकृतियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्वथनादी उभावपि ।
विकाराश्च गुणाश्चैव विद्धि प्रकृतिसम्भवान् ॥
- २ कार्यकारणकतृत्वे हेतु प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुष सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ॥
- ३ पुरुष प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान्गुणान् ।
कारण गुणसङ्गोऽस्य सदस्योनिजन्मसु ॥
- ४ उपद्रष्टाऽनुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वर ।
परमात्मेति चाप्युक्ता देहेऽस्मिन्पुरुष पर ॥
- ५ य एन वंति पुरुष प्रकृतिं च गुणै सह ।
स तथा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते ॥
- ६ प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वदा ।
य पश्यति तथात्मानम् अकर्तारं स पश्यति ॥
- ७ अनादित्वाविर्गुणत्वात् परमात्माऽयमव्यय ।
शरीरस्थाऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते ॥
- ८ यथा सवगत सौक्ष्म्याद् आकाश नोपलिप्यते ।
सवत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ॥
- ९ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना ।
अन्य साहचर्येन योगेन कमयोगेन चापरे ॥

१०. अन्य त्ववमजानन्त ध्रुत्वान्यभ्य उपासत ।
तऽपि चातितरन्त्यव मृत्यु ध्रुतिपरायणा ॥
११. सम सर्वेषु भूतषु तिष्ठन्त परमेश्वरम् ।
विनश्यत्स्वविनश्यन्त यः पश्यति स पश्यति ॥
१२. सम पश्यन् हि सर्वत्र समवस्थितमोक्षरम् ।
न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ॥
१३. यदा भूतपृथग्भावम् एकस्थमनुपश्यति ।
ततः परं च विस्तारं ब्रह्म सपद्यते तदा ॥

अध्याय ४१

त्रिगुणयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. परं भूय प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् ।
यज्ज्वात्वा मुनयः सर्वे परां सिद्धिमिनो गताः ॥
२. इदं ज्ञानमुपाश्रित्य मम माधर्म्यमागता ।
सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ॥
३. सत्त्वं रजस्तम इति गुणाः प्रवृत्तिसंभवाः ।
निबध्नन्ति महाबाहो ! देहे देहिनमव्ययम् ॥
४. तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात् प्रकाशकमनामयम् ।
सुखसङ्गेन बध्नाति ज्ञानसङ्गेन चानघ ! ॥
५. रजो रागात्मकं विद्धि तृष्णासङ्गसमुद्भवम् ।
तन्निबध्नाति कौन्तेय ! कर्मसङ्गेन देहिनम् ॥
६. तमस्त्वज्ञानजं विद्धि मोहनं सर्वदेहिनाम् ।
प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ! ॥
७. सत्त्वं सुखे संजयति रजः कर्मणि भारत !
ज्ञानमाश्रित्य तु तमः प्रमादे संजयत्युत ॥
८. रजस्तमश्चाभिभूय सत्त्वं भवति भारत !
रजः सत्त्वं तमश्चैव, तमः सत्त्वं रजस्तथा ॥

- ९ सवेद्वारेषु देहेऽस्मिन् प्रकाश उपजायत ।
ज्ञानं यदा तदा विद्याद् विवृद्धं सत्त्वमित्युत ॥
१०. लोभ प्रवृत्तिरारम्भ कर्मणाभिशम स्पृहा ।
रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ ॥
११. अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ।
तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुश्नन्दन ॥
१२. यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु प्रलयं याति देहमृत् ।
तदोत्तमविदा लोकान् अमलान्प्रतिपद्यत ॥
- १३ रजसि प्रलयं गत्वा कर्मसङ्घिषु जायत ।
तथा प्रलीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते ॥
१४. कमण सुकृतस्याहुः सात्त्विकं निर्मलं फलम् ।
रजसस्तु फलं दुःखम् अत्रान तमसं फलम् ॥
- १५ सत्त्वान्संजायत ज्ञानं रजसो लोभ एव च ।
प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥
- १६ ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्यं तिष्ठन्ति राजसाः ।
जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसाः ॥
- १७ नान्यं गुणंभ्यः कर्तारं यदा दृष्टानुपश्यति ।
गुणंभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥
१८. गुणानेतानतीत्यं ब्रून् वही देहसमुद्भवान् ।
जन्ममृत्युजरादु त्वैर् विमुक्तोऽमृतमश्नुत ॥

अध्याय ४२

गुणातीतयोगः

अर्जुन उवाच

- १ कैलिङ्गैश्च ग्रीन् गुणानेतान् अनीतो भवति प्रमो !
किमाचार कथं चैतान् ग्रीन् गुणान् अनिवर्तते ?

श्रीभगवान् उवाच

- २ प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव !
न द्वेष्टि सप्रवृत्तानि न निवृत्तानि काक्षति ॥
- ३ उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचान्यते ।
'गुणा वर्तन्ते' इत्येव योऽवतिष्ठति नेङ्गते ॥
- ४ समदुःखसुखं स्वस्थं समलोष्टादमकाशने ।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस् तुल्यनिन्दात्मसस्तुति ॥
- ५ मानापमानयोस्तुल्यस् तुल्यो मित्रारिपक्षयो ।
सर्वारम्भपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥
- ६ मां च योऽव्यभिचारेण भक्तियोगेन संवत्स ।
स गुणान्समतीत्येतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
- ७ ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽहम् अमृतस्याव्ययस्य च ।
शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ॥

अध्याय ४३

प्रपत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ ऊर्ध्वमूलमधःशास्त्रम अश्वत्थ प्रादुरव्यम् ।
छन्दासि यस्य पर्णानि यस्तं वद स वदवित् ॥
- २ अवधार्धं प्रसूतास्तस्य शाखा
गुणप्रवृद्धा पिययप्रमला ।
अधश्च मूलान्यनुवतनानि
कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके ॥
- ३ न रूपमस्यहं तथापलभ्यन्
नान्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा ।
अश्वत्थमनं मुविस्मृतमूलम्
असङ्गशङ्खेण दृढेन स्थित्वा ॥
- ४ ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं
यस्मिन्गता न निरतन्ति भूयः ।
तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये (त्)
यतः प्रवृत्तिः प्रमृता पुराणी ॥
- ५ निर्मानमोहा जितसङ्गदाया
अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वन्द्वैर्विमुक्ता मुसदुत्तमगताः
अचक्षन्त्यमूला पदमव्ययं तत् ॥
- ६ न तद्भासयन् सूर्या न शशाङ्का न पावकाः ।
यद्भासा न निरर्तन्ते तद्दाम परमं मम ॥

भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ ममैवाशो जीवलाके जीवभूत सनातन ।
मन पष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ॥
- २ शरीर यदवाप्नोति यच्चायुःकामतीश्वर ।
गृहीत्वैतानि सयाति रायुर्गन्धानिवाशयात् ॥
- ३ श्रात्र चक्षु स्पर्शन च रसन घ्राणमेव च ।
अधिष्ठाय मनश्चाय प्रियान् उपमेवत ॥
- ४ उत्कामन्त स्थित तपि भुञ्जान वा गुणान्वितम् ।
विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुष ॥
- ५ यतन्तो याग्निध्वेन पश्यन्त्या मन्यवस्थितम् ।
यतन्तोऽप्यकृतात्मानो नैन पश्यन्त्यचेतस ॥
- ६ यदादित्यगत ततो जगद्भासयतऽसितम् ।
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम् ॥
- ७ गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ।
पुष्णामि चौपधी सर्वा सोमो भूवा रसात्मक ॥
- ८ अह वैश्वानरो भूवा प्राणिना दहमाश्रित ।
प्राणापानसमायुक्त पचाम्यन्न चतुर्विधम् ॥
- ९ सर्वस्य चाह हृदि सनिविष्टो

मत्त स्मृतिर्ज्ञानमपाहन च ।

वेदैध सर्वैरहमव वेद्यो

यदान्तश्च द यदविद्य च चाहम ॥

अध्याय ४५

पुरुषोत्तमयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
क्षर सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥
२. उत्तमं पुण्यस्त्वन्य परमात्मेत्युदाहृत ।
यो लोकत्रयमाविश्य विभर्त्यव्यय ईश्वर ॥
३. यस्माक्षरमतीतोऽहम् अक्षरादपि चोत्तम ।
अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितं पुरुषोत्तमम् ॥
४. यो माम् एवमसमूढो जानाति पुरुषोत्तमम् ।
स सर्वविद्भजति मा सर्वभावेन भारत ! ॥
५. इति गुणननं शास्त्रम् इदमुक्तं मयानघ ।
एतद्वृणुष्वपि बुद्धिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारत ! ॥

अध्याय ४६

सर्गद्वययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुर एव च ।
दैवी सपद्विमाक्षाय निबन्धय्यासुरी मता ॥
- २ अभय सत्त्वसशुद्धिर् ज्ञानयोगव्यवस्थिति ।
दान दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्नवम् ॥
- ३ अहिंसा सत्यमक्रोधस् त्याग शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीर्अचापलम् ॥
- ४ तेज क्षमा धृति शौचम् अद्राहो नातिमानिता ।
भवन्ति सपद दैवीम् अभिजातस्य भारत ।
- ५ दैवी विस्तरश प्रोक्ता, आसुरी पार्थ ! मे शृणु ।
(मा शुच , सपद दैवीम् अभिजातोऽसि पाण्डव !)
- ६ दम्भो दर्पोऽतिमानश्च क्रोध पारुष्यमेव च ।
अज्ञान चाभिजातस्य पार्थ ! सपदमासुरीम् ॥
- ७ प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुरा ।
न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यत ॥
- ८ असत्यम्अप्रतिष्ठं तं जगदाहुरनीश्वरम् ।
अपरस्परसभूतं किमन्यत्कामहैतुकम् ॥

- ९ एता दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽपनुद्वय ।
प्रभवन्त्युग्रकर्माण क्षयाय जगतोऽहिता ॥
- १० काममाधित्य दुष्पूर दम्भमानमदान्विता ।
मोहाद् गृहीत्वाऽसदस्याहान् प्रवर्तन्तऽशुचिव्रता ॥
- ११ चिन्ताम् अपरिमेया च प्रत्यन्ताम्उपाधिता ।
कामोपभोगपरमा एतादिति निश्चिता ॥
- १२ आशापाशशतैर्वद्धा कामकोधपरायणा ।
ईहन्ते कामभोगार्थम् अन्यायेनार्थसचयान् ॥

अध्याय ४७

आसुरसंकल्पयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ अशास्त्रविहितं घोरं तप्यन्ते यः तपो जना ।
दम्भाहंकारसयुक्ता कामरागबलान्विता ॥
- २ कर्षयन्त शरीरस्थं भूतग्राममचेतसः ।
मा चैवान्त शरीरस्थं तान् विद्वद्वासुरनिश्चयान् ॥
- ३ 'इदमद्य मया लब्धम् इमं प्राप्स्ये मनोरथम् ।
इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥
- ४ असौ मया हतः शत्रुर्हनिष्य चापरानपि ।
ईश्वराऽहमहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान्मुखी ॥
- ५ आदृष्टोऽभिजनवानस्मि, कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ?
यक्ष्य दास्यामि मोदिष्य' इत्यज्ञानविमोहिता ॥
- ६ अनेकचित्तविघ्नान्ता मोहजालसमावृता ।
प्रसक्ता कामभोगेषु पतन्ति नरकऽशुचौ ॥
- ७ आत्मसंभाविता स्तब्धा धनमानमदान्विता ।
यजन्त नामयज्ञैस्त दम्भेनाविधिपूषकम् ॥
- ८ अहंकारं च दर्पं कामं क्रोधं च संधिता ।
मामात्मपरदहेषु प्रद्विपन्ताऽभ्यसूयका ॥

९. न मा दुष्टनिनो मूढाः प्रपद्यन्त नराधमा. ।
माययाऽपह्नज्ञाना आसुरं भावमाश्रिता ॥
१०. तानह द्विपन कूरान् संसारेषु नराधमान् ।
क्षिपाम्यजघ्नमशुभान् आसुरीध्वेव योनिषु ॥
- ११ आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि ।
मामग्राप्यैव कौन्तेय ! ततो यान्त्यधर्मा गतिम् ॥
१२. त्रिविध नरकस्येद द्वार नाशनमात्मन. ।
कामः क्रोधस्तया लोभम् तस्मादेतत्त्रय त्यजेत् ॥
१३. एतैर्विमुक्तः कौन्तेय ! तमोद्वारैस्त्रिभिर्नर. ।
आचरत्यात्मनः धेयम् ततो याति परां गतिम् ॥

अध्याय ४८

श्रद्धात्रययोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः ।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परा गतिम् ॥
- २ तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं तं शार्याकार्यव्यवस्थितौ ।
ज्ञान्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुमिहार्हसि ॥

अर्जुन उवाच

- ३ यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्त धृष्ट्यान्विताः ।
तथा निष्ठा तु का कृष्ण ! सत्त्वमाहो रजस्तमः ॥

श्रीभगवान् उवाच

- ४ सत्त्वानुरूपा सर्वस्य धृद्धा भवति भारत ।
धृद्धामयाऽयं पुरुषा यो यच्छूद्धः स एव सः ॥
- ५ त्रिविधा भवति धृद्धा दहिनी सा स्वभावजा ।
सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तौ ध्रुवः ॥
- ६ यजन्त सात्त्विका देवान् यथारक्षांश्च राजसाः ।
प्रतान्भूतगणान् यजन्त नाममा जनाः ॥

अध्याय ४९
गुणसंख्यानयोग
श्रीभगवान् उवाच
(१)

- १ ज्ञान हेतु परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचादना ।
करण कर्म कर्तेति त्रिविध कर्मसंग्रह ॥
- २ ज्ञान कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणमेदत ।
प्राच्यत गुणसंख्याने यथाऽच्छृणु तान्यपि ॥
- ३ सर्वभूतषु यनैव भावमव्ययमीक्षत ।
अविभक्त विभक्तषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ॥
- ४ पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभासान् पृथग्विधान् ।
वर्ति सर्वेषु भूतषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् ॥
- ५ यत्तु कृत्स्नमिदं कस्मिन् काय सक्तमहेतुस्म ।
अनित्यवर्धमानं च तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- ६ नियतं सङ्गरहितम् अरागद्वेषतः कृतम् ।
अप्रेमप्रेमना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते ॥
- ७ यत्तु काममगुणं कर्म साहकारणं तत् पुनः ।
क्रियतः षडुपायान् तदगात्रमुदाहृतम् ॥
- ८ अनुषङ्गं धयं हिताम् अनपश्य च पीडयम् ।
मोहादभ्यस्तं कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥

सिद्धसिद्धयोर्निर्विकार कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥

- १० रागी कर्मफलप्रेप्सुर् लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचि ।
हर्षशोकान्वित कर्ता राजस परिकीर्तित ॥
- ११ अयुक्त प्राकृत स्तब्ध शठो नैष्कृतिकोऽलस ।
विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥

(२)

- १२ बुद्धेर्भेद भूतेश्चैव गुणतस्त्रिविध शृणु ।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनजय ! ॥
- १३ प्रवृत्ति च निवृत्ति च कार्याकार्ये भयाभय ।
बन्ध मोक्ष च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ ! सात्त्विकी ॥
- १४ यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
अयथावत् प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ ! राजसी ॥
- १५ अधर्मं धर्ममिति या मन्यत तमसाहता ।
सर्वार्थान् विपरीताश्च बुद्धिः सा पार्थ ! तामसी ॥
- १६ भूत्या यया धारयत मनः प्राणैन्द्रियक्रिया ।
योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ ! सात्त्विकी ॥
- १७ यया तु धर्मकामार्थान् भूत्या धारयतऽर्जुन !
प्रसङ्गान् पलायन्शी धृतिः सा पार्थ ! राजसी ॥
- १८ यया स्वप्न भय शोक विषाद मदमेव च ।
न विमुञ्चति दुर्मेधा भृतिः सा पार्थ ! तामसी ॥

- २९ विधिहानिम् असंशान मन्त्रहानिम् अदक्षिणम् ।
श्रद्धाविरहितं यत् तामसं परिचक्षते ॥
- ३० देव द्विज-गुरुं प्राज्ञ - पूजनं शौचमार्जवम् ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शरीरं तप उच्यते ॥
- ३१ अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ॥
स्वाध्यायाभ्यासनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥
- ३२ मनः प्रसादं सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावमशुद्धिरित्येतत् तपो मानसमुच्यते ॥
- ३३ श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत्त्रिविधं नरैः ।
अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥
- ३४ सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् ।
क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमधुवम् ॥
- ३५ मूढग्राहेणात्मनो यत् पीडया क्रियते तपः ।
परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- ३६ दातव्यमिति यदहानं दीयतेऽनुपकारिणे ।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥
- ३७ यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः ।
दीयते च परिवर्जितं तद्दानं राजसं स्मृतम् ॥
- ३८ अदेशकाले यद्दानम् अपात्रेभ्यश्च दीयते ।
असंशुतम् अवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतम् ॥
- [अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्ताप्तं, कृतं च यत् ।
असदित्युच्यते पाथ ! न च तत् प्रेत्य नो इह ॥]

अध्याय ५०

ब्रह्मनिर्देशयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ।
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥
२. तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञ-दान-तपः क्रियाः ।
प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनाम् ॥
३. तदित्यनभिसंधाय फलं यज्ञ-तपः क्रियाः ।
दान-क्रियाश्च विविधाः क्रियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥
४. सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्यते ।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्चउद्दः पार्थ ! युज्यते ॥
५. यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्मैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥
६. अभ्रद्वया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।
असदित्युच्यते पार्थ ! न च तत्प्रेत्य नो इह ॥

अध्याय ५१

त्यागमीमांसायोगः

अर्जुन उवाच

- १ सन्यासस्य महाबाहो ! तत्त्वमिच्छामि वदितुम् ।
त्यागस्य च हृषीकेश ! पृथक् कशिनिपूदन ! ॥

श्रीभगवान् उवाच

- २ काम्यानां कर्मणा न्यास सन्यास कवयो विदुः ।
मर्व कर्म फल-त्याग प्राहुस्त्याग विचक्षणः ॥
- ३ त्याज्य दापवदित्येकं कर्म प्राहुर्मनापिण ।
यज्ञ-दान-तप कर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥
- ४ निश्चयं शृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम !
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र ! त्रिविधः सप्रकीर्तितः ॥
- ५ यज्ञ-दान-तप कर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञा दान तपश्चैव पावनानि मनादिणाम् ॥
- ६ एतान्यपि तु कर्माणि स्रज् त्यक्त्वा फलानि च ।
कर्तव्यानाति मे पाद निश्चिन मत्तमुत्तमम् ॥
- ७ नियतस्य तु सन्यास कर्मणो नोपपद्यते ।
माहात तस्य परित्यागम् तामसः परिकीर्तितः ॥
- ८ दुःखमित्येव यत्कर्म कायक्लेशभयान् त्यजेत् ।
स कृत्वा राक्षसं त्यागं नैव त्यागकृत् लभेत् ॥

९. कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन ।

सह त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥

१०. न द्वेष्टदुःखदुःखं कर्म कुशले नानुपमते ।

त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥

११. न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्मण्यशेषतः ।

यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥

१२. अनिशमिष्टं मिथं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।

भवत्यत्यागिना प्रेत्य न तु संन्यासिना क्वचित् ॥

अध्याय ५२

नैष्कर्म्यसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ पथैतानि महाबाहो ! कारणानि निबोध मे ।
सारये कृतान्त प्रोक्तानि सिद्धये सर्वमणाम् ॥
- २ अधिष्ठान तथा कर्ता करण च पृथग्विधम् ।
निधिधाश्च पृथक्चेष्टा दैव चैवात्र पञ्चमम् ॥
- ३ शरीरवाङ्मनोभिर्यन् कर्म प्रारभत नर ।
न्याय्य वा विपरीत वा पश्चैते तस्य हेतवः ॥
- ४ तत्रैव सति कर्तारम् आत्मानं केवलं तु यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान् न स पश्यति दुर्मेति ॥
- ५ यस्य नाहकृता भार्या बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
हृत्वापि स इमौ गेकान् न हन्ति न निबध्यते ॥
- ६ असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः ।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां सन्यासेनाधिगच्छति ॥

अध्याय ५३

ब्रह्मसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ सिद्धिं प्राप्नोति यथा ब्रह्म तयाप्नोति निबोध मे ।
समासेनैव कौन्तेय । निष्ठा ज्ञानस्य या परा ॥
- २ बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तो धृत्याऽऽत्मानं नियम्य च ।
शब्दादीन्विषयास्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ॥
- ३ विविक्तसेवी लब्धाशी यतवाङ्मनसः ।
ध्यानयागपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रित ॥
- ४ अहंकारं च ऽहं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निमग्नः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
- ५ ब्रह्मभूतं प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।
समं सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभत पराम् ॥
- ६ भक्त्या मामभिजानाति यावान् यथास्मि तत्त्वतः ।
ततो मा तत्त्वतो ज्ञाता विशते तदनन्तरम् ॥
- ७ सर्वकर्मण्यपि सदा कुर्वाणो मद्ब्रह्मपाश्र्वय ।
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥
- ८ चेतसा सर्वकर्मणि मयि सन्यस्य मत्परः ।
बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥

९. मन्त्रित्तु सवदुर्गाणि मत्प्रसादात् तरिष्यसि ।
 अब चेत् त्वमहंकारान् न धोष्यसि विनष्ट्यसि ॥
१०. यदहकारमाश्रित्य 'न योत्स्य' इति मन्यसे ।
 मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रवृत्तिस्त्वा निवोक्ष्यति ॥
११. स्वभायजन क्रीन्तेय ! निग्रहः स्तेन कर्मणा ।
 कर्तुं नेच्छसि यन्मोहान् करिष्यस्यवशोऽपि तत् ॥
१२. ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन ! तिष्ठति ।
 भ्रामयन् सर्वभूतानि यन्नास्तुानि मायया ॥
१३. तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत !
 तत्प्रसादान् परा आन्ति स्थानं प्राप्स्यमि साश्वतम् ॥
१४. इति तं ज्ञानमाख्यातं शुचाद् शुच्यतर मया ।
 निमृश्यैतद्भ्रमेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥
१५. सर्वशुच्यतम भूय शृणु मे परम वच ।
 इष्टोऽसि मे वृत्तिमिति ततो वक्ष्यामि तं हितम् ॥
१६. मन्मता भव मद्रक्तो मयाजी मा नमस्कुरु ।
 मामेवैष्यमि सत्यं तं प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥
१७. सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
 अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥

अध्याय ५८

प्रसादयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इदं तं नातपरस्त्राय नामकृताय कदाचन ।
न चाशुभूपव वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति ॥
- २ य इदं परमं गुणं मदभक्त्यर्थमभिधास्यति ।
भक्तिं सयि परां कृपां मामेवैष्यत्यनशय ॥
- ३ न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृतम् ।
भविता न च मे तस्माद् अन्यः प्रियतरो भुवि ॥
- ४ अभ्यर्च्यते च य इमं धर्म्यं सनादमावयो ।
ज्ञानयज्ञेन तनाहम् इष्टं स्याम् इति मे मतिः ॥
- ५ धत्तान्त्वनसूयश्च धृष्ट्यादपि नो नरः ।
सोऽपि मुक्तः शुभैर्लोकान् प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणाम् ॥
- ६ कश्चिन्नेतच्छ्रुत् पार्थ ! त्वयैकामेण चेतसा ।
कश्चिदज्ञानसमोहं प्रणशस्ते धनजय ॥

अर्जुन उवाच

- ७ नष्टा माह स्मृतिलब्धा त्वेप्रसादान्मया युनः ।
स्थिताऽस्मि गतसन्दहं करिष्ये वचनं तव ॥

उपसंहारः

संजय उवाच

१. इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः ।
संवादमिममश्रौषम् अद्भुत रोमहर्षणम् ॥
२. व्यानप्रसादान्द्रुतयान् एतद्गुह्यमहं परम् ।
योग योगेश्वरान्कृष्णान् साक्षात्कथयन् स्वयम् ॥
३. राजन् ' संस्मृत्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।
केशवार्जुनयो. पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहुः ॥
४. तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमन्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् ' हृष्यामि च पुनः पुनः ॥
५. यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर् ध्रुवा नीतिर्मनिर्ममः ॥

इति श्रीभगवद्गीतोपनिषत् समाप्ता ।

प्रपन्न-परिजानाय गीतामृतदुहे नमः ।

वसुदेवमुत देव कृष्ण वंदे जगद्गुरुम् ॥

ॐ तत्सद्ब्रह्मणे नमः ॥

संकलिता भगवद्गीता

श्लोक चरणसूचिः

गीताश्लोक चरणसूचि

(उपसंहारना अध्याय मात उप^० लघु छ)

मूल क्रम	श्लोकचरण	भक्तिलित क्रम
१३-२९	अकर्तारं तु पश्यति	४०-६
८-१७	अकर्मण्य बोद्धव्यम्	१४-३
४-१८	अकर्मणि च क्रम य	१४-४
२-२	असीनिजरम् अर्जुन ।	३-२
२-३४	असीति चापि भूतानि	३-२
२-२४	अद्वैतोऽज्ञोऽप्य एव च	६-१३
८-३	अभर द्रष्टा परमम्	२५-२
१०-३३	अभरातामहाराऽस्मि	३०-३
१०-१८	अभरादपि चात्म	८५-३
८-२४	अभिर्गोपिरह शुद्ध	२६-३
१-१८	अपायुर् इन्द्रियाराम	१५-३
१३-१५	अचर चरमेव च	३९-१३
२-२४	अवगच्छ गतात्म	६-१३
४-३९	अचिरनाशिमर्त्या	१८-१
२-२४	अवगच्छोऽवगच्छाऽवम	६-१३
११-८१	अज्ञाना मन्मान मयम्	३८-०
१०-३०	अज्ञोऽपि नान्यथाऽपि युगा	८-१

४-६	अज्ञोऽपि सन् अव्यया-मा	१३-६
४-४०	अज्ञाध्वानध्व	१६-३
१६-४	अज्ञानं चाभिजातस्य	४६-६
१४-१६	अज्ञानं तमसः फलम्	४१-१४
१३-११	अज्ञानं यदतोऽन्यथा	३९-८
३-२६	अज्ञानां कर्मसङ्गिनाम्	११-७
५-१५	अज्ञानेनारुतं ज्ञानम्	१८-८
८-९	अणोरणीयांसमनुस्मरेद् यः	२५-७
१२-८	अत ऊर्ध्वं न संशयः	३६-८
१८-२२	अतत्त्वार्थवदत्पं च	४९-५
१४-२१	अतीतो भवति प्रभो !	४२-१
१५-१८	अतोऽस्मि लोके वंदे च	४५-३
६-२८	अत्यतं सुखमश्नुते	२२-९
८-२८	अत्येति तत् सर्वमिदं विदित्वा	२६-१
१-४	अत्र शरा महैष्वासाः	४-४
३-३६	अथ केन प्रयुक्तोऽयम्	१२-३
१२-९	अथ नित्त समाधानम्	३६-९
१८-५८	अथ चेत् त्वमहकारान्	५३-९
२-३३	अथ चेत् त्वमिम धर्म्यम्	३-४
२-३६	अथ चैनं निन्यजानम्	६-१५
१०-४२	अथवा बहुनैतन्	३०-२१
६-४२	अथवा योगिनामेव	२३-१०
१-२०	अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा	१-२

१८-७०	अभ्यध्यत च य इमम्	५४-४
११-११	अनन्त विश्वतोमुखम्	३१-९
११-३७	अनन्त ! देवेश ! जगन्निवास !	३४-२
११-१९	अनन्तबाहुम् शशिसूर्यनेत्रम्	३२-४
१-१६	अनन्तविजय राजा	X-X
११-४०	अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वम्	३४-४
१०-२९	अनन्तधास्मि नागानाम्	X-X
८-१४	अनन्यचेता मततम्	२५-१२
९-२२	अनन्याश्चिन्तयन्ता माम्	२८-१५
१२-६	अनन्यनैव यागेन	३६-६
१२-१६	अनपेक्ष शुचिर्दक्ष	३७-४
१८-२५	अनपश्य च पौष्ट्यम्	६९-८
१३-८	अनहकार एव च	३९-५
६-६	अनात्मनस्तु शत्रुं च	७०-६
१३-३१	अनादित्वाग्निर्गुणत्वान्	४०-७
१३-१२	अनादिमत् पर ब्रह्म	३९-९
११-१९	अनादिमध्यान्तम् अनन्तरीर्यम्	३२-४
२-२	अनार्यजुष्टमस्पर्ग्यम्	३-२
२-१८	अनागिनोऽप्रमेयस्य	६-७
६-१	अनाश्रित कमफलम्	७०-१
१०-१९	अनिक्लृप्त स्थिरमति	३७-७
३-३६	अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय !	१२-३
९-३३	अतिथमसुखं त्यक्तम्	२८-३६

१३-२४	अन्ये सांख्येन योगेन	४०-९
४-४	अपरं भवतो जन्म	१३-४
१६-८	अपरस्परसंभूतम्	४६-८
४-३०	अपरे नियताद्वारा-	१५-१५
७-५	अपरेयमितस्त्वन्याम्	२८-२
१-१०	अपर्याप्तं तदस्मान्कम्	४-४
११-१३	अपश्यद् देवदेवस्य	३१-११
१७-२२	अपात्रेभ्यश्च दीयते	४९-३८
४-२९	अपाने जुहति प्राणम्	१५-१४
९-३०	अपि चेत् सुदुराचारः	२८-२३
४-३६	अपि चेदसि पापेभ्यः	१६-५
१-३५	अपि त्रिलोक्यराज्यस्य	२-८
१४-१३	अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च	४१-११
६-३८	अप्रतिष्ठो महापाहो !	२३-६
९-३	अप्राप्य मां निर्वर्तन्ते	२७-३
६-३७	अप्राप्य योगमसिद्धिम्	२३-५
१८-२३	अफलाप्रेप्सुना कर्म	४९-६
१७-११	अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञः	४९-२७
१७-१७	अफलाकाङ्क्षिभिर्युग्मैः	४९-३३
१६-१	अमय गत्वमेतुद्भिः	४६-३
१६-३	अभिजानम्य भारत !	४६-४
१६-५	अभिजानोऽसि पाण्डव !	४६-५
५-२६	अभितो वृद्धनिर्माणम्	१९-६

२-८	अवाय भूमावसपत्नमृदम्	५-५
२-२५	अविकार्योऽयमुच्यते	६-१४
२-१७	अविनाशि तु तद्विद्धि	६-६
१३-१६	अविभक्तं च भूतेषु	३९-१३
१८-२०	अविभक्तं विभक्तेषु	४९-३
२-२८	अव्यक्तनिधनान्येव	६-१७
१२-३	अव्यक्तं पर्युपासते	३६-३
७-२४	अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नम्	२८-९
२-२८	अव्यक्तादीनि भूतानि	६-१७
८-१८	अव्यक्ताद् व्यक्तयः सर्वाः	२५-१६
१२-५	अव्यक्तासक्तचेतसाम्	३६-५
१२-५	अव्यक्ता हि गतिर्दुःखम्	३६-५
८-२१	अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तः	२५-१९
२-२५	अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयम्	६-१४
८-२०	[अ] व्यक्तोऽव्यक्तान् सनातनः	२५-१८
१-४६	अशस्यं शस्त्रपाणयः	२-१७
२-६६	अशान्तस्य कुतः सुखम्	९-१३
१७-५	अशास्त्रविहितं घोरम्	४७-१
२-११	अगोचरान् अन्वगोचरान्	६-२
५-८	अधनं गच्छन् एतद्व्यमनम्	१८-१
९-२०	अधन्ति दिव्यान् दिवि देवाभोगान्	२८-१३
९-२६	अधामि प्रयत्नात्मनः	२८-१९
९-३	अधरधानाः पुरातः	२७-३

१७-२८	अश्रद्धया हुत दत्तम्	७०-६
२-१	अश्रुपूर्णाकुलेश्वरम्	३-१
१५-३	अश्वत्थमेन सुविहङ्गमूलम्	४३-३
१५-१	अश्वत्थ प्राहुरव्ययम्	४३-१
१०-२६	अश्वत्थ. सर्ववृक्षाणाम्	३०-५
१-८	अश्वत्थामा विकर्णश्च	४-४
११-६	अश्विनो मरुतस्तथा	४-४
६-३६	असयनामना याग	२३-४
६-३५	अमग्नय महावाहा ।	२३-३
७-१	अमग्नय गमग्र माम्	३९-१
९-९	असक्त तपु कर्मसु	२७-८
१३-१४	असक्त समृच्चैव	३९-११
१८-४९	असक्तनुद्धि सवत्र	५२-६
३-७	अमक्त ग विशिष्यन्	१०-६
१३-९	असक्तिर्अनभिध्वङ्गः	३९-६
३-१९	असक्ता ऋचग्न कर्म	१०-११
१५-३	अमङ्गलक्षण ऋतुं छित्त्वा	४३-३
१७-२०	अमर्त्यम्अवज्ञानम्	४९-३८
१६-८	अमर्त्यम्अप्रतिष्ठ त	४-८
१७-२८	अगदियुध्यन् पाथ ।	६०-६
१०-३	अगमूढ ग मर्त्ये	२९-३
१०-१३	असिता ऋतुलो व्याग	२९-११
१६-१४	अगो मया हन गतु	४२-८

१-७	अस्मान् तु मिशिष्टा ये	८-४
१-१२	अस्मिन् रणसमुद्यमे	१-४
३-४०	अस्याधिष्ठानमुच्यते	१२-७
७-४	अहंकार इतीय मे	२८-१
१६-१८	अहंकार बल दर्पम्	४७-८
१८-५३	अहंकार बल दर्पम्	५३-४
३-२७	अहंकारविमूढात्मा	११-८
७-६	अहं कृत्स्नस्य जगत	२८-३
९-१५	अहं कतुरह यत्र	२८-९
१८-८५	अहं त्वा सर्वपापेभ्यो	५३-१७
१४-४	अहं बीजप्रद पिता	४-४
१५-१४	अहं वैश्वानरो भूवा	४४-८
७-१७	अहं म च मम मित्र	२४-९
१०-८	अहं सर्वस्य प्रभव	२९-६
९-२४	अहं हि सर्वयजानाम्	२८-१७
९-१५	अहमग्निर् अहं हुतम्	२८-९
१०-११	अहमज्ञानज तम	२९-९
१०-२०	अहमात्मा गुडाकेश !	३०-२
१०-२	अहमादिहि देवानाम्	२९-२
१०-२०	अहमादिध मध्य च	३०-४
११-५४	अहमेवविधोऽजुन !	३५-८
१०-३३	अहमेवाधय पाठ	३०-९
८-१७	अहंर्यद् ब्रह्मणो विदु	२५-१७

१३-७	अहिंसा क्षान्तिरार्जवम्	३९-४
१६-२	अहिंसा सत्यमक्रोध	४६-३
१०-५	अहिंसा समता तुष्टि	२९-५
१-४५	अहो वत महन् पापम्	२-१६
१३-३२	आकाश नोपलियते	४०-८
११-३१	आख्याहि मे को भवानुग्रह	३२-१५
२-१४	आगमापायिनोऽनित्या.	७-२
१६ २०	आचरत्या मन धेय	४७-१३
१-३	आचार्य ! महतीं चमूम्	X-X
१-२	आचार्यमुपसंगम्य	X X
१-३४	आचार्या पितर पुत्रा	२-७
१-२६	आचार्यान् मातुलान् भ्रातॄन्	१-८
१३-७	आचार्योपासन शौचम्	३९-४
१६-१५	आढ्योऽभिजनवानस्मि	४७ ५
४-४२	आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत !	१६-९
३-१७	आमनृतश्च मानव	१० ९
३ १७	आमन्यत्र च मनुष्ट	१० ९
६ २६	आमन्यव वश नयत्	२२-७
२-५५	आमन्यवामना तुष्ट	९-२
६-१८	आमन्येवावनिष्ठ	२१ ९
१८-३७	आमनुद्विप्रमादजम्	४९ २०
४-४१	आमवन्त न कर्माणि	१६ ८

२-६४ आत्मवश्यैर्विधेयात्मा	९-११
१६-१७ आत्मसभाविता. स्तब्धा	४७-७
४-२७ आत्मययमयोगाग्री	१६-१३
६-२५ आत्मसस्थ मनः कृत्वा	२२-६
१८-१६ आत्मान केवल तु यः	५२-४
११-३ आत्मान परमेश्वर !	३१-३
९-३४ आत्मान मत्परायण	२८-२७
६-१० आत्मान रहसि स्थित-	२१-१
६-५ आत्मैव रिपुरात्मन	२०-५
६-५ आत्मैव ह्यात्मनो बन्धु-	२०-५
६-३२ आत्मौपम्येन सर्वत्र	२२ १३
८-९ आदित्यवर्ण तमस परस्तान्	२५-७
१०-२१ आदित्यानामह विष्णु	X-X
१०-१२ आदिदेवमज मिथुम्	२९-१०
५-२२ आयन्नयन्त कोन्तेय !	१९-२
२-७० आपूर्यमाणम् अचलप्रतिष्ठम्	९-१७
८-१६ आत्रश्चभुवनानेशाः	२५-१४
१०-२८ आयुधानामह वज्रम्	३०-१६
१७-८ आयु सत्त्वयशारोग्य'	४९-२४
६-३ आरुह्यशोमुनेर्योगम्	२०-३
७-१६ आनी जिज्ञागुरुर्यार्थि	२४-१
३-३९ आश्रय ज्ञानमेतन्न	१२-६
८-२३ आपृति चैव यागिनः	२६-२

१८-६३ इति ते ज्ञानमाख्यातम्	५३-१४
३-२८ इति मत्वा न सज्जते	११-९
१०-८ इति मत्वा भजन्ते माम्	२९-६
४-१४ इति मां योऽभिजानाति	१३-१०
१६-१५ इत्यज्ञानविमोहिताः	४७-५
११-५० इत्यर्जुन वामुदेनस्तथोक्त्वा	३५-४
१८-७४ इत्यहं वामुदेवस्य	७५-१
१४-२ इदं ज्ञानमुपाभित्य	४९-२
९-१ इदं तु ते गुह्यतमम्	२७-१
१८-६७ इदं ते मातृपत्न्याय	५४-१
७-२ इदं वक्ष्याम्यशेषतः	३९-२
१३-१ इदं शरीरं कौन्तेय !	३८-१
१६-१३ इदमद्य मया लब्धम्	४७-३
१६-१३ इदमस्मीदमपि मे	४७-२
१-२१ इदमाह, महीपते ।	१-३
१५-२० इदमुपतं मयानघ ।	४५-५
११-५१ इदानीमस्मि सश्रुतः	३५-५
३-३४ इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे	१२-२
४-२६ इन्द्रियामिषु जुगति	१५-१२
१०-२२ इन्द्रियाणां मनश्चास्मि	३०-३
२-६७ इन्द्रियाणां हि चरताम्	९-१४
१३-५ इन्द्रियाणि दक्षिणं च	३८-४
३-४२ इन्द्रियाणि पराण्याहुः	१२-९

२-६० इन्द्रियाणि प्रमाथीनि	९-७
३-४० इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः	१२-७
२-५८ इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः	९-५
२-६८ इन्द्रियार्णीन्द्रियार्थेभ्यः	९-१५
५-९ इन्द्रियार्णीन्द्रियार्थेषु	१८-२
३-६ इन्द्रियार्थान् विमूढात्मा	१०-५
१३-८ इन्द्रियार्थेषु वैराग्यम्	३९-५
३-४२ इन्द्रियेभ्यः परं मनः	१२-९
९-३३ इमं प्राप्य भजस्व माम्	२८-२६
१६ १३ इमं प्राप्स्ये मनोरथम्	४७-३
४-२ इमं राजर्षयो विदुः	१३-२
४-१ इमं विवस्वतं योगम्	१३-१
१०-१६ इमास्तवं व्याप्य तिष्ठसि	२९-१४
२-४ इषुमिः प्रनियोत्स्यामि	५-१
१८-७० इष्टः स्यामिति मे मतिः	५४-४
१३-९ इष्टानिष्टोपपत्तिषु	३९-६
३-१२ इष्टान् भोगान् हि वो देवाः	१५-३
१८ ६४ इष्टोऽसि मे दृढमिति	५३-१५
११-७ इहैकम्यं जगन् शृत्स्वम्	३१-६
५-१९ इहैव तैजितः सर्गः	७-६
६-२९ ईयते योगयुक्तात्मा	२२-१०
१८-६१ ईश्वरः सर्वभूतानाम्	५३-१२

१६-१४ ईश्वरोऽहमह भोगी	४७-८
१६-१२ ईदन्ते कामभोगार्थम्	४६-१२
२-९ उन्तरा तूष्णीं बभूव ह	५-६
१०-२७ उच्चैः श्वसमशानाम्	३०-१५
१७-१० उत्तिष्ठमपि चामेध्यम्	४९-२६
१५-१० उत्क्रामन्तं स्थिन वापि	४४-४
१५-१७ उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः	४५-२
१-६ उत्तमौजाश्च धीर्यवान्	X-X
१-४४ उत्सन्नकुलधर्माणाम्	२-१५
१ ४३ उत्साद्यन्ते जातिधर्मा.	२-१४
३-२४ उत्सीदियुरिमे लोका.	११-५
७-१८ उदाराः सर्वे एवैते	२८-३
९-९ उदासीनवदासीनम्	२७-८
१४-२३ उदासीनवदासीन	४२-३
१२-१६ उदासीनो गतव्यथ	३७-४
६-५ उद्धरेद् आत्मनाऽऽत्मानम्	२०-५
१०-३४ उद्भवथ भविष्यताम्	३०-३
५-९ उन्मिषन् निमिषन्नपि	१८-२
४-३४ उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानम्	१६-३
१३-२२ उपद्रष्टानुमन्ता च	४०-४
६-१२ उपविश्यासने युञ्ज्यात्	२१-३
३ २४ उपहन्यामिमाः प्रजा.	११-५

६-२७ उपैति शान्तरजसम्	२२-८
२-१६ उभयोरपि दृष्टोऽन्तः	६-५
५-४ उभयोर्विन्दते फलम्	१७-५
२-५० उमे मुष्टतदुक्कृत	८-९
२-१९ उमी तौ न विजानीत.	६-८
१-२५ उवाच पार्थ ! पश्यैतान्	१-७
२-१ उवाच मधुसूदनः	३-१
६-४१ उपित्वा शाश्वती समाः	२३-९
१४-१८ ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था	४१-१६
१५-१ ऊर्ध्वमूलमध शालम्	४३-१
९-१७ अङ्गु साम यजुरेय च	२८-१०
१०-३५ अतूनां कुमुदाकरः	३०-६
११-३२ अतऽपि तत्र न भविष्यन्ति सर्वे	३३-१
७-२७ अययः क्षीणरम्भा	१९-५
१३-४ अग्निभिर्वहुधा गीतम्	X-X
११-१५ अर्षोध सर्वानुरमांश्च दिव्यान्	X-X
५-५ अहं सान्ध्यं च योगं च	१७-६
९-१५ एकत्वेन पृथक्त्वेन	३७-१४
७-१७ एकभक्तिर्विशिष्यते	२४-३
५-४ एकमप्यास्मिन् गम्यन्	१७-५
८-२६ एकया यायनातिम्	२६-५

१३ ३०	एकस्थमनुपश्यति	४० १३
६-१०	एकानी यतचित्तात्मा	२१ ११
१० ४२	एकाशेन स्थितो जगत्	३० २१
२-४१	एकह कुरुनन्दन !	८ २
११ ४२	एकाऽथवाप्यच्युत ! तत् समक्षम्	३४ ६
११ ३५	एतच्छ्रुत्वा वचन केशवस्य	३३ ४
१३ ११	एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तम्	३९ ८
१३ ६	एतत् क्षेत्र समासेन	३८ ५
१८ ७५	एतद्गुह्यमह परम्	७५ २
६ ४२	एतद्धि दुर्लभतरम्	२३ १०
१५ २०	एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात्	४५ ५
७ ६	एतदोनीनि भूतानि	२८ ३
१३ १	एतयो वेत्ति स प्राहु	३८-१
६ ३९	एतन्मे सशय कृष्ण !	२३ ७
६ ३३	एतस्याह न पश्यामि	२३ १
१६ ९	एता दृष्टिमवष्टभ्य	४६ ९
१० ७	एता विभूर्तिं योग च	३० २२
१ ३५	एतान् न हन्तुमिच्छामि	२ ८
१८ ६	एतान्यपि तु कर्माणि	५१ ६
१६ ११	एतावदिति निधिता	४६ ११
१६ २२	एतैर्विमुक्त कौन्तेय !	४७ १३
३ ४०	एतैर्विमाहृत्येष	१२ ७
७ १३	एभि सर्वमिद जगत्	४९ ४१

८-१३	ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म	२५-११
१७-२३	ओम् तत् सदिति निर्देशः	५०-१
२-२१	कं घातयति हन्ति कम्	६-१०
१८-७२	कच्चिदज्ञानसंमोह	५४-६
१८-७२	कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ !	५४-६
६-३८	कच्चिन्नोभयविभ्रष्ट	२३-६
१७-९	कट्वम्ललवणात्युष्णं	४९-२५
१-३९	कथं न ज्ञेयमस्माभि	२-१२
१०-१७	कथं विद्यामहं योगिन् !	२९-१५
२-२१	कथं स पुरुषः पार्थ !	६-१०
४-४	कथमेतद्विजानीयाम्	१३-४
२-४	कथं भीष्ममहं सख्ये	५-१
१०-९	कथयन्तश्च मां नित्यम्	२९-७
२-३४	कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम्	३-५
१८-१८	करणं कर्म कर्तेति	४९-१
१८-१४	करणं च पृथग्विधम्	५२-२
१८-६०	वरिष्यस्यः शोऽपि तत्	५३-११
१८-७३	वरिष्यं वचनं तव	५४-७
११-३४	वर्णं तथाग्यान् अपि योधवीरान्	३३-३
१८-६	कर्तव्यानीति मे पार्थ !	५१-६
१८-२८	कर्ता तामस उच्यते	४९-११
१८-२६	कर्ता सात्त्विक उच्यते	४९-९

१३-२४	कर्मयोगेन चापरे	४०-९
३-३	कर्मयोगेन योगिनाम्	१७-२
५-२	कर्मयोगो विशिष्यते	१७-३
१४-१५	कर्मसङ्ग्रिपु जायते	४१-१३
१४-७	कर्मसङ्गेन देहिनम्	४१-५
१८-४१	कर्माणि प्रविभक्तानि	४-३
१५-२	कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके	४३-०
६-४६	कर्मिभ्यश्चाधिको योगी	२३-१४
३-६	कर्मेन्द्रियाणि सयम्य	१०-५
३-७	कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगम्	१०-६
१७-६	वर्शयन्तः शरीरस्थम्	४७-२
९-७	कृपक्षये पुनस्तानि	२७-६
९-७	कृपादौ विमृजाम्यहम्	२७-६
४-१६	कश्योऽयत्र मोहिता	१४-२
८-९	कविं पुराणमनुशाखितारम्	२५-७
१०-३७	कवीनामुदाना कविः	३०-१२
३-१८	कधिदर्धव्यपाध्रयः	१०-१०
७-३	कधियतति सिद्धये	३९-३
७-३	कधिन्मां वेत्ति तत्त्वतः	३९-३
१८-६९	कधिन्मे प्रियवृत्तमः	५४-३
११-३७	वरमाद्य ते न नमेरन् महामन् !	x-x

४-१२ काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिम् १४-१०

५-११	कायेन मनसा बुद्ध्या	१८-४
१३-२१	कारणं गुणसङ्गोऽस्य	४०-३
१८-१३	कारणानि निबोध मे	५२-१
२-७	कार्ष्ण्यदोषोपहतस्वभावः	५-४
१३-२०	कार्यकारणकर्तृत्वे	४०-२
६-१	कार्यं कर्म करोति यः	२०-१
३-१९	कार्यं कर्म समान्तर	१०-११
१८-३१	कार्यं चाकार्यमेव च	४९ १४
३-५	कार्यते ह्यवशः कर्म	१०-४
१८-९	कार्यमित्येव यत् कर्म	५१-९
१६-२४	कार्याकार्यव्यवस्थितौ	४८-२
१८-३०	कार्याकार्ये भयाभये	४९ १३
१८-२२	कार्ये सक्तमूअहेतुकम्	४९-५
१०-३०	कालः कलयतामहम्	X-X
४-३८	कालेनारमणि विन्दति	१६-७
११-३२	कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रभुद्वः	३३-१
१-५	काशिराजश्च वीर्यगन्	X-X
१-१७	काश्यश्च परमेष्वासः	X-X
४-१६	किं कर्म किमकर्मेति	१४-२

५-११	कायेन मनसा बुद्ध्या	१८-४
१३-२१	कारणं गुणसद्भोऽस्य	४०-३
१८-१३	कारणानि निबोध मे	५०-१
२-७	कार्पण्यदोषोपहतस्वभावा	५-४
१३-२०	कार्यकारणकर्तृत्वे	४०-२
६-१	कार्यं कर्म करोति यः	२०-१
३-१९	कार्यं कर्म समाचरे	१०-११
१८-३१	कार्यं चास्त्यमेव च	४९ १४
३-५	कार्यते ह्यगशः कर्म	१०-४
१८-९	कार्यमित्येष यन् कर्म	५१-९
१६-२४	कार्याकार्यव्यवस्थितौ	४८-२
१८-३०	कार्यास्त्ये भयामये	४९ १३
१८-२२	कार्यं सक्तम्अहेतुकम्	४९-५
१०-३०	कालः कलयतामहम्	X-X
४-३८	कालेनात्मनि विन्दति	१६-७
११-३२	कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रभृद्	३३-१
१-५	काशिराजश्च वीर्यवान्	X-X
१-१७	काश्यश्च परमेष्वासः	X-X
४-१६	किं कर्म किमकर्मेति	१४-२
८-१	किं कर्म पुरुषोत्तम !	२५-१
७-७	किञ्चिदस्ति धनजय !	२८-४
१०-४२	किं ज्ञातेन तवार्जुन !	३०-२१

१ ८	कृपश्च समितिञ्जय	× ×
१८ ४४	कृपि गौरक्ष्य-वाणिज्यम्	४ ६
१३ २४	केचिदा-मानमात्मना	४० ९
११ २१	कचिद् भीता प्राञ्जल्यो गृणन्ति	२२ ६
११ २७	कचिद्विन्सा दशनातरेषु	३२ ११
५ ११	कमगैरिन्द्रियैरपि	१८ ४
१८ ७६	कशपाजुनयो पुण्यम्	३१ ३
१० १७	कपु केषु च भावेषु	९ १५
१ २२	कैर्मया सह योद्धव्यम्	१ ४
१४ २१	कैलिङ्गैस्त्रान् गुणानतान्	४२ १
१६ १५	कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ?	४७ ४
१ ३१	कौतय ! प्रतिजानाहि	२८ २४
२ १३	कौमार सौमन जरा	६ ४
१७ १८	क्रियत तन्निह प्राक्तम्	४९ २४
१८ २४	क्रियत बहुगयास	४९ ७
१७ २५	क्रियते मोक्षसार्द्धभि	५० ३
१३ २९	क्रियमाणानि सर्वश	४० ६
२ ४३	क्रियारिषेपस्तुलम्	× ×
१६ ४	क्रोध पाप्म्यमय च	४६ ६
२ ६३	क्रोधाद्भवति समोद	९ १०

१८-५६ सुवर्णां मद्वशपाथयः	५३-७
१-३८ कुलक्षयकृत दोषम्	२-११
१-३९ कुलक्षयकृतं दोषम्	२-१२
१-४० कुलक्षये प्रणश्यन्ति	२-१३
१-४२ कुलग्नानां कुलस्य च	४-४
१-४३ कुलधर्माश्च शाश्वता	७-१४
१-४० कुलधर्मा सनातना	२-१३
६-४२ कुले भवति धीमताम्	२३-१०
१८-१० कुदाले नानुपमते	५१-१०
१२-३ कूटस्थमचल ध्रुवम्	३६-३
१५ १६ कूटस्थोऽक्षर उच्यते	४५-१
६-८ कूटस्थो विजितेन्द्रिय	२० ८
२ ५८ कूर्मोऽज्ञानीव सर्वश	९-५
१५ २० कृतकृत्यश्च भारत !	४५-५
११-१४ कृताचलिरभाषत	३१-१२
११-३५ कृताञ्जलिर्वैपमान किरीटी	३३-४
४-२२ कृत्वापि न निवध्यते	१४-८
१३-३३ कृत्स्न लोकमिम रवि	३८ ६
३-२९ कृत्स्नविघ्न विचालयेत्	११-१०
२-४९ कृपणा फल्हेतव	८-८
१-२८ कृपया परयाविष्ट.	२-१

५-१७	गच्छन्त्यपुनरावृत्तिम्	१८-१०
१५-५	गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत्	४३-५
४-२३	गतसङ्गस्य मुक्तस्य	१४-९
९-२१	गतागतं कामकामा लभन्ते	२८-१४
२-११	गतासून् अगतासूध	६-२
९-१८	गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी	२८-११
११-२२	गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घाः	X-X
१०-२६	गन्धर्वाणां चित्ररथः	X-X
११-३७	गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	X-X
४-१७	गहना कर्मणो गतिः	१४-३
१-३०	गाण्डीव छसते हस्तान्	२-३
१५-१३	गामाविद्य च भूतानि	४४-७
१०-३५	गायत्री छन्दसामहम्	३०-८
१०-२५	गिरामस्म्येकमक्षरम्	३०-९
२-९	गुडाकेशः परतपः	५-६
१-२४	गुडाकेशेन भारत ।	१-६
३-२८	गुणकर्मविभागयोः	११-९
४-१३	गुण-कर्म-विभागश्च	४-७
१८-२९	गुणतस्त्रिविधं गुण	४९-१२
१५-२	गुणप्रवृद्धा विषयप्रवाला	४३ २
१४-५	गुणाः प्रवृत्तिगमनाः	४१ ३

१० ५	क्लेशोऽधिकतरस्तेषाम्	३६-५
२-३	फलैर्न्य मा स्म गमः पार्थ !	३-३
२-३१	क्षत्रियस्य न विद्यते	४ १
१०-४	शमा सत्य दमः शम	२९-४
१६-९	क्षयाय जगतोऽहिता	३६-९
१५-१६	क्षरद्याक्षर एव च	४५ १
१५-१६	क्षरः सर्वाणि भूतानि	४५-१
१८ ४३	क्षेत्र कर्म स्वभावजम्	४-५
१८-४२	क्षान्तिरार्जवमेव च	४-४
१६ १९	क्षिपाम्यजस्रमशुभान्	४७-१०
९-३१	क्षिप्रं भवति धर्मात्मा	२८ २४
४-१२	क्षिप्रं हि मानुषे लोके	१६-१०
९ २१	क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति	२८ १४
२-३	क्षुद्र हृदयदोषित्यम्	३-३
१३-३४	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवम्	३८ ७
१३-२	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानम्	३८-२
१३ २६	क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्	× ×
१३ १	‘ क्षेत्रज्ञ ’ इति तद्विदः	३८ १
१३ २	क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि	३८ २
१३-३३	क्षेत्र क्षेत्री तथा कृत्स्नम्	३८ ६
१३-१	क्षेत्रमित्यभिधीयते	३८ १
७-४	खं मनो बुद्धिरेत न	२८ १

५-१७ गच्छन्त्यपुनरावृत्तिम्	१८-१०
१५-५ गच्छन्त्यमूढा पदमव्ययं तन्	४३-५
४-२३ गतसङ्गस्य सुवत्तस्य	१४-९
९-२१ गतागत कामकामा लभन्ते	२८-१४
२-११ गतासून् भगतासूध	६-२
९-१८ गतिर्मर्ता प्रभुः साक्षी	२८-११
११-२२ गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घाः	X-X
१०-२६ गन्धर्वाणां चित्ररथ	X-X
११-३७ गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	X-X
४-१७ गहना कर्मणो गति	१४-३
१-३० गाण्डीव द्युते हस्तान्	२-३
१५-१३ गामाविद्य च भूतानि	४४-७
१०-३५ गायत्री छन्दसामहम्	३०-८
१०-२५ गिरामस्म्येकमक्षरम्	३०-९
२-९ गुडाकेश परतपः	५-६
१-२४ गुडाकेशेन भारत ।	१-६
३-२८ गुणकर्मविभागयोः	११-९
४-१३ गुण-कर्म-विभागश्च	४-७
१८-२९ गुणतद्विविधं शृणु	४९-१२
१५-२ गुणप्रवृत्ता नियमप्रणय	४३-२
१४-५ गुणाः प्रवृत्तिगमवा	४१-३

३-२८	गुणा गुणेषु वर्तन्ते	११-९
१४-२५	गुणातीतः स उच्यते	४२-५
१४-२०	गुणानेतानतीत्य ग्रीन्	४१-१८
१४-२३	'गुणा वर्तन्त' इत्येष	४२-३
१४-१९	गुणैर्भ्यश्च परं वेत्ति	४१-१७
३-२७	गुणैः कर्माणि सर्वशः	११-८
१४-२३	गुणैर्यो न विचान्यते	४२-३
६-२२	गुरुणापि विचाल्यते	२२-३
२-५	गुरुन् अहत्वा हि महानुभावान्	५-२
११-१	गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम्	३१-१
१८-६३	गुह्याद्गुह्यतरं मया	५३-१४
१५-८	गृहीत्वैतानि संयाति	४४-१२
१३-१६	प्रसिष्णु प्रभविष्णु च	३९-१३
४-७	ग्लानिर्भवति भारत ।	१३-७
१-३५	घृतोऽपि मधुसूदन ।	२-८
५-२७	चक्षुधैवान्तरे भ्रुवोः	१९-७
६-३४	चञ्चल हि मनः कृष्ण ।	२३-२
६-३३	नञ्चलत्वात् स्थितिं स्थिराम्	२३-१
७-१६	चतुर्विधा भजन्ते माम्	२४-१
१०-६	चत्वारो मनवस्तथा	x-x

४-१३	चानुवर्ण्य मया नृशम्	४-७
३-२५	चिकीर्षुर्लोकमग्रहम्	११-६
१६-११	चिन्ताम् अपरिमेयां च	४६-११
१०-१७	चिन्त्योऽसि भगवन् । मया	२९-१५
८-८	चेतसा नान्यगामिना	२५-६
१८-५७	चेतसा सर्वकर्माणि	५३-८
६-११	चैलाजिनकुशोत्तरम्	२१-२
१५-१	छन्दसि यम्य पङ्क्तयः	४३-१
१३-४	छन्दोभिर्विविधैः पृथक्	४-४
४-४२	छित्तवैर राशयं योगम्	१६-९
५-२५	छिन्नद्वैधा यतान्मानः	१९-५
६-३८	छिन्नाध्रमिर नश्यति	२३-६
६-३९	छेत्ता न क्षुपयते	२३-७
६-३९	छेत्तुमर्हत्यशेषतः	२३-७
८-२६	जगतः शाश्वतं मते	२६-५
११-३६	जगत् प्रह्वययनुरज्यते च	३४-१
९-४	जगदन्धकमूर्तिना	४-४
१६-८	जगदादुरनीधरम्	४६-८
१५-१२	जगद्भागवतेऽशितम्	६६-६

९-१०	जगद्विपरिवर्तते	२७-९
१४-१८	जघन्यगुणवृत्तिस्थाः	४१-१६
१६-७	जना न विदुरामुराः	४६-७
७-२८	जनानां पुण्यकर्मणाम्	२४-१३
७-१६	जनाः सुकृतिनोऽर्जुन !	२४-१
४-९	जन्म कर्म च मे दिव्यम्	१३-११
२-४३	जन्मकर्मफलप्रदाम्	X-X
२-५१	जन्म-बन्ध-विनिर्मुक्ताः	८-१०
१४-२०	जन्ममृत्युजरादुःखैः	४१-१८
१३-८	जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि ^०	३९-५
४-५	जन्मानि तव चार्जुन !	१३-५
१०-३६	जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि	३०-१०
७-२९	जरामरणमोक्षाय	२४-१४
३-४३	जहि शत्रुं महाबाहो !	१२-१०
६-१६	जामतो नैव चार्जुन !	२१-७
२-२७	जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः	६-१६
३-२३	जातु कर्मण्यतन्द्रितः	११-४
३-५	जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्	१०-४
१५-१९	जानाति पुरुषोत्तमम्	४५-४
१-४१	जायते वर्णसंकरः	२-१४
६-४४	जिज्ञासुरपि योगस्य	२३-१२
६-७	जितात्मनः प्रशान्तस्य	२०-७

१८-४९	जितारमा विगतस्पृहः	५२-६
२-३७	जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम्	३-८
११-३३	जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्यं समृद्धम्	३३-२
७-९	जीवनं सर्वभूतेषु	२८-६
१५ ७	जीवभूतः सनातनः	४४-१
७-५	जीवभूताम् महाबाहो !	२८-२
४-२७	जुहति ज्ञानदीपिते	१५-१३
३-२६	जोषयेत् सर्वकर्माणि	११-७
७ २	ज्ञातव्यमवशिष्यते	३९-२
११-५४	ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन	३५-८
९-१३	ज्ञात्वा भूतादिमध्ययम्	३७-१३
५-२९	ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति	१९-९
१६-२४	ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तम्	४८-२
१०-११	ज्ञानदीपेन भास्वता	२९-९
५-१७	ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः	१८-१०
१८-१९	ज्ञानं कर्म च कर्ता च	४९-२
१०-३८	ज्ञानं ज्ञानवतामहम्	३०-१७
१३-१७	ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यम्	३९-१४
१८-१८	ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता	४९-१
७-२	ज्ञानं तेऽहं उच्यमानम्	३९-२

१४-११	ज्ञानं यदा तदा विद्यान्	४१-९
४-३९	ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम्	१६-१
१८-४२	ज्ञानं विज्ञानमास्तिश्रयम्	४-४
९-९	ज्ञानं विज्ञानसहितम्	२७-१
१४-९	ज्ञानमाश्रित्य तु तमः	४१-७
३-४०	ज्ञानमाश्रित्य देहिमम्	१२-७
४-३३	ज्ञानयज्ञः परंतप !	१५-१७
९-१५	ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये	२७-१४
१८-७०	ज्ञानयज्ञेन तेनाहम्	५४-४
१६-१	ज्ञानयोगव्यवस्थितिः	४६-२
३-३	ज्ञानयोगेन सांख्यानाम्	१७-२
७-१९	ज्ञानवान् मां प्रपद्यते	२४-४
६-८	ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा .	२०-८
३-४१	ज्ञानविज्ञाननाशनम्	१२-८
१४-६	ज्ञानसङ्गेन चानघ !	४१-५
४-४१	ज्ञानसंछिन्नसंशयम्	१६-८
४-१९	ज्ञानामिदग्धकर्माणम्	१४-५
४-३७	ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि	१६-६
१२-१२	ज्ञानाद् ध्यानं विशिष्यते	३६-१२
१४-१	ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम्	४१-१
४-२३	ज्ञानावस्थितमेतत् .	१४-९
४-३४	ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः	१६-३

३-३९	ज्ञानिनो नित्यवैरिणा	१२-६
६-४६	ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिक-	२३-१४
७-१६	ज्ञानी च भरतर्षभ !	२४-१
७-१८	ज्ञानी त्वत्तमैव मे मतम्	२४-३
५-१६	ज्ञानेन तु तदज्ञानम्	१८-९
४-३३	ज्ञाने परिसमाप्यते	१५-१७
१३-१८	ज्ञेयं चोक्तं समासतः	३९-१५
१३-१२	ज्ञेयं यत् तत् प्रवक्ष्यामि	३९-९
५-३	ज्ञेयः स नित्यसन्न्यासी	१७-४
८-२	ज्ञेयोऽसि नियतात्मभिः	२७-१
३-१	ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते	१०-१
१०-२१	ज्योतिषां रविरंशुमान्	३०-६
१३-१७	ज्योतिषामपि तज्ज्योति-	३९-१४
१०-३१	झपाणां मकरध्वास्मि	४-४
१-३३	त इमेऽवस्थिता युद्धे	२-६
१८-७७	तच्च संस्मृत्य सस्मृत्य	उप ^० -४
१८-२१	तज्ज्ञानं विद्धि राजसम्	४९-४
१८-२०	तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम्	४९-३
१३-३०	तत एव च विस्तारम्	४०-१३
१२-११	ततः कुरु यत्तात्मवान्	३६-११
१५-४	ततः पदं तत् परिमार्गिनव्यम्	४३-४

१-१३	ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च	x-x
१-१४	ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते	x-x
६-२६	ततस्ततो नियम्यैतद्	२०-७
११-१४	तत्त. स विस्मयाविष्टः	३१-१२
२-३३	तत्त. स्वधर्मं कीर्तिं च	३-४
२-३६	ततो दुःखतरं नु किम्	३-७
१४-३	ततो भवति भारत ।	x-x
१८-५५	ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा	५३-६
६-४५	ततो याति परां गतिम्	२३-१३
१३-२८	ततो याति परां गतिम्	४०-१२
१६-२२	ततो याति परां गतिम्	४७-१३
१६-२०	ततो यान्त्यधमा गतिम्	४७-११
२-३८	ततो युद्धाय युज्यस्व	७-१
१८-६४	ततो वक्ष्यामि ते हितम्	५३-१५
३-१	तत् किं कर्मणि घोरे माम्	१०-१
९-२७	तत् कुरुष्व मदर्पणम्	२८-२०
११-४२	तत् क्षामये त्वामहमप्रमेयम्	३४-६
१३-३	तत् क्षेत्रं यच्च यादृक् च	३८-३
२-५७	तत्तत् प्राप्य शुभाशुभम्	९-४
१०-४१	तत्तदेवावगच्छ त्वम्	३०-२०
३-२१	तत्तदेवैतरो जनः	११-२
१७-१९	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-५
१७-२२	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-२२

१८-२२	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-३५
१८-३९	तत् तामसमुदाहृतम्	४९-३८
४-१६	तत् त कर्म प्रवक्ष्यामि	१४-२
१५-१२	तत् तेजो विद्धि मामकम्	४४ ६
८-११	तत् त पद सग्रहेण प्रवक्ष्य	२७-९
१३-११	तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम्	३९-८
१८-१	तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्	५१-१
३ २८	तत्त्ववित् तु महाबाहो !	११-९
९-२४	तत्त्वेनातश्चयवन्ति त	२८-१७
४ ३९	तत्पर सयतन्द्रिय	१६-१
१८ ६२	तद्व्यसादान् परा शान्तिम्	५३ ११
२-२८	तत्र का परिदेवता	६-१७
८-२५	तत्र चान्द्रमस ज्याति	२६-४
६ ४३	तत्र त बुद्धिसंयोगम्	२३ ११
८-२४	तत्र प्रयाता गच्छन्ति	२६ ३
१८ ७८	तत्र धीर्विजयो भूति	७९-५
१४ ६	तत्र सत्त्व निर्मलस्वान्	४१-४
१ २६	तत्रापश्यन् स्थितान् पार्थ	१-८
११-१३	तत्रैकस्थं जगन् शृत्स्नम्	३१-११
६-१२	तत्रैकाग्र मन शृत्वा	२१-३
१८-१६	तत्रैव सति कर्तारम्	५२ ४
८-१८	तत्रैवाव्ययनरांक्षे	२७ १६
१३-३	तत् समामेन म शृणु	३८-३

१८-३८ तत् सुखं राजसं स्मृतम्	४९-२१
१८-३७ तत् सुखं सात्त्विकं प्रोक्तम्	४९-२०
४-३८ तत् स्वयं योगगमिद्धः	१६-७
११-२८ तथा तयामी नरलोकवीराः	३२-१२
३-३८ तथा तेनेदमावृतम्	१२-५
१३-३२ तथात्मा नोपलिप्यते	४०-८
२-१३ तथा देहान्तरप्राप्तिः	६-४
५-२४ तथान्तर्गयोतिरेव यः	१९-४
२-२६ तथाऽपि त्वं महाबाहो !	६-१५
१८-५० तथाप्नोति नियोध मे	५३-१
१४-१५ तथा प्रलीनस्तमसि	४१-१३
६-७ तथा मानापमानयोः	२०-७
१२-१८ तथा मानापमानयोः	२७-६
२-२२ तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि	६-११
९-६ तथा सर्वाणि भूतानि	२७-५
१-३४ तथैव च पितामहाः	२-७
११-२९ तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः	३२-१३
३-९ तदर्थं कर्म कोन्तेय ?	१०-८
२-६७ तदस्य हरति प्रज्ञाम्	९-१४
९-२६ तदहं भक्त्युपहृतम्	२८-१९
२-५२ तदा गन्ताऽसि निर्वेदम्	८-११
४-७ तदात्मानं सृजाम्यहम्	१३-७
२-५३ तदा योगमवाप्स्यसि	८-१२

१७-२५ तदित्यनभिसवाय	५०-३
३-२ तदेक वद निश्चित्य	१०-२
११-४५ तदेव मे दर्शय देव ! रूपम्	३४-९
११-४९ तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य	३५-३
१४-१४ तदोत्तमविदा लोकान्	४१-१२
१७-२१ तद्दानं राजसं स्मृतम्	४९-३७
१७-२० तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम्	४९-३६
८-२१ तद्धाम परमं मम	२५-१९
१५-६ तद्धाम परमं मम	४३-६
५-१७ तद्युद्धयस्तदात्मानः	१८-१०
७-२३ तद्भवत्यल्पमेधसाम्	७४-८
५-५ तद्योगैरपि गम्यते	१७-६
१८-२४ तद् राजसमुदाहृतम्	४९-७
२-७० तद्वत् कामा यः प्रविशन्ति सर्वे	९-१७
४-३४ तद्विद्धि प्रणिपातेन	१६-३
१३-२६ तद्विद्धि भरतर्षभ !	x-x
१४-७ तन्निवध्नाति कौन्तेय !	४१-५
१४-८ तन्निवध्नाति भारत !	४१-६
५-१७ तन्निष्ठास्तत्परायणा.	१८-१०
१-४६ तन्मे क्षेमतरं भवेत्	२-१७
५-१ तन्मे ब्रूहि मुनिधितम्	१७-१
७-९ तपधारिणि तपरिणु	२८-६
१७-१७ तपस्तत् त्रिविधं नरैः	४९-३३

१७-२८	तपस्तप्तं कृतं च यत्	५० ६
६-४६	तपस्विभ्योऽधिको योगी	२३-१४
९-१९	तपाम्यहमहं वर्षम्	२८-१२
१७ १८	तपो दम्भेन चैव यत्	४९ ३४
१०-५	तपो दानं यशोऽयशः	२९-५
१७-१६	तपो मानसमुच्यते	४९-३२
१७ ५	तप्यन्ते ये तपो जना	४७ १
२ १	तं तथा कृपयाविष्टम्	३ १
७-२०	तं तं नियममास्थाय	२४-५
८ ६	तं तमेवैति कौन्तेय ।	२५ ४
१७-१२	तं यज्ञं विद्धि राजसम्	४९-२८
६ २३	तं विशाद्दुःखसयोग-	२२-४
१३-१७	तमसं परमुच्यते	३९ १४
१४ ८	तमस्त्वज्ञानजं विद्धि	४१-६
१४-१३	तमस्येतानि जायन्ते	४१ ११
१४ १०	तमं सत्त्वं रजस्तथा	४१ ८
४ १९	तमाहुः पण्डितं बुधा	१४ ५
८-२१	तमाहुः परमां गतिम्	२५ १९
२-१०	तमुवाच हृषीकेश	६ १
१५ ४	तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये(त्)	४३ ४
१८ ६०	तमेव शरणं गच्छ	५३-१३
१६-२२	तमोद्धारैस्त्रिभिर्नरैः	४० १३
२-४४	तथापहतचेतसाम्	८-३

३-३४	तयोर्न वशमागच्छेत्	१२-२
५-२	तयोस्तु कर्मसन्यासात्	१७-३
१-३	तव शिष्येण धीमता	× ×
११ ५१	तव सौम्य जनार्दन !	३५ ५
११-२९	तवापि वज्राणि समृद्धवेगा	३२ १३
१६-२४	तस्माच्छास्त्र प्रमाण ते	४८-३
३-४१	तस्मात् त्वमिन्द्रियाण्यादौ	१२ ८
११-३३	तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ, यशो लभस्व	२१-२
११-४४	तस्मात् प्रणम्य प्रणिधाय कायम्	३४-८
३-१५	तस्मात् सर्वगत ब्रह्म	१५ ५
२ ३०	तस्मात् सर्वाणि भूतानि	६ १८
८ ७	तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२५-५
८ २७	तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२६ ६
४-४२	तस्मादज्ञानसभूतम्	१६-९
२-२७	तस्माद् अपरिहार्येऽर्थे	६-१६
३-१९	तस्माद् असक्त सततम्	१०-११
२-३७	तस्माद् उत्तिष्ठ कौन्तेय !	३-८
१६-२१	तस्मादितत् श्रय त्यजेत्	४७ १२
२-२५	तस्मादेव विदित्वैनम्	६-१४
१७ २४	तस्मादोमित्युदाहृत्य	५० २
५-१९	तस्माद् ब्रह्माणि ते स्थिता	७ ६
२ ६८	तस्मात्थस्य महागोहो !	९-१५
२-१८	तस्माद् युध्यस्व भारत !	६-७

२-५०	तस्माद्योगाय युज्यस्व	८-९
६-४६	तस्माद् योगी भवार्जुन !	२३-१४
१-३७	तस्मान्नाहं वयं हन्तुम्	२-१०
१४-३	तस्मिन् गर्भे दधाम्यहम्	X-X
४-१३	तस्य कर्तारमपि माम्	X-X
३-१७	तस्य कार्यं न विद्यते	१०-९
७-२१	तस्य तस्याचलां श्रद्धाम्	२४-६
२-५७	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-४
२-५८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-५
२-६१	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-८
२-६८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-१५
१-१२	तस्य संजनयन् हर्षम्	X-X
२-६९	तस्यां जागर्ति संयमी	९-१६
७-२२	तस्याराधनमीदृते	२४-७
६-३०	तस्याहं न प्रणश्यामि	२२-११
६-३४	तस्याहं निग्रहं मन्ये	२३-२
८-१४	तस्याहं मुलभः पार्थ !	२५-१२

३-२९ तान् अकृत्स्नविदो मन्दान् ११-१०

१६-१९ तानहं द्विपतः कूरान् ४७-५०

२-६१ तानि सर्वाणि संयम्य ९-८

१-७ तान् निबोध द्विजोत्तम ! X-X

४-५ तान्यहं वेद सर्वाणि १३-५

१७ ६	तान् विद्वद्यामुरनिश्चयान्	४७-२
१ २७	तान् समीक्ष्य स कौन्तय	२ १
४ ११	तास्तिथैव भजाम्यहम्	१३-९
२-१४	तास्तिथिभस्व भारत ।	७ २
१८-७	तामस परिमीर्तित	५१-७
१७-१३	तामस परिचक्षत	४९-२९
१७ २	तामसी चेति ता वृणु	४८-७
७ २१	तामैव विदधाम्यहम्	२४-६
२-४६	तावान् सर्वेषु वेदेषु	८ ७
१४ ४	तामा ब्रह्म महद्योनिः	४ ४
१३-२७	तिष्ठन्त परमेश्वरम्	४० ११
१७ ९	-तीक्ष्ण-रूक्ष विदाहिन	४९-२५
१-१९	तुमुलो व्यनुनादयन्	४-४
१४-२४	तुल्यनिन्दात्मसस्तुति	४२-४
१० १९	तुल्यनिन्दास्तुतिर्माँनी	३७-७
१४-२४	तुल्यप्रियाप्रियो धीर	४० ४
१४ २५	तुल्यो मित्रारिपक्षयो	४०-५
१०-९	तुल्यन्नि च रमन्ति च	२९ ७
१४-७	तृष्णासहसमुद्भवम्	४१ ५
१६-३	तेज क्षमा धृति शौचम्	४६-४

१७-१	तेषां निष्ठा तु का कृष्ण !	४८-३
१७-७	तेषां मेदमिमं शृणु	४९-२३
१०-१०	तेषां सनतयुक्तानाम्	२९-८
१२-७	तेषामहं समुद्धर्ता	३६-७
५-१६	तेषामादित्यवज्ज्ञानम्	१८-९
१०-११	तेषामेवानुरुम्पार्थम्	२९-९
८-१७	तेऽक्षोरात्रविदो जनाः	२५-१५
३-१२	तैर्दत्तानप्रदायैभ्यः	१५-३
३-३४	तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ	१२-२
४-२१	त्यक्तमर्षपरिग्रह	१४-७
१८-११	त्यक्तुं कर्माण्यशेषत	५१-११
४-२०	त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गम्	१४-६
४-९	त्यक्त्वा देह पुनर्जन्म	१३-११
६-२४	त्यक्त्वा सर्वानशेषतः	२२-५
२-३	त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप !	३-३
८-६	त्यजत्यन्ते कल्लेवरम्	२५-४
१६-२	त्यागः शान्तिरपैशुनम्	४६-३
१८-१	त्यागस्य च हृषीकेश !	५१-१
१२-१३	त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्	३६-१२
१८-१०	त्यागो सत्त्वसमाविष्टः	५१-१०
१८-४	त्यागे भरतसत्तम !	५१-४

१८-४	त्यागो हि पुरुषव्याघ्र ।	५१-४
१८-३	त्याज्य दोषवदित्येके	५१-३
२-४०	आयते महतो भयान्	८-१
१८-१९	त्रिधैव गुणभेदत	४९-२
७-१३	त्रिभिर्गुणमयैर्भावै.	४९-४१
१८-१२	त्रिविध कर्मण फलम्	५१-१२
१६-२१	त्रिविध नरकस्येदम्	४७-१२
१८-१८	त्रिविध. कर्मसंग्रह.	४९-१
१८-४	त्रिविध सप्रतीर्तितः	५१-८
१८-१८	त्रिविधा कर्मचोदना	४९-१
१७-२	त्रिविधा भवति श्रद्धा	४८-५
१७-७	त्रिविधो भवति प्रिय	४९-२३
३-२२	त्रिषु लोकेषु किञ्चन	११-३
१४-२१	त्रीन् गुणानतिवर्तते	४२-१
२-४५	त्रैगुण्यविषया वेदा	८-४
९-२०	त्रैविद्या मा सोमपा पृतपापा.	२८-१३
१-३०	न्यक् चैव परिदह्यत	२-३
११-२	त्वत्त कमलपत्राक्ष ।	३१-२
१८-७३	त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।	५४-७
६-३९	त्वदन्य सशयस्यास्य	२३-७
२-१५	त्यनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	६-५

११-१८	त्वमक्षर परम वैदितव्यम्	३०-३
११-३७	त्वमक्षर सदसन् तत्पर यन्	३४ २
११-१८	त्वमव्यय शाश्वतधर्मगोप्ता	३२-३
११-४३	त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान्	३४-७
११-१८	त्वमस्य विश्वस्य पर निवानम्	३० ३
११-२८	त्वमस्य विश्वस्य पर निवानम्	३४-३
११-३८	त्वमादिद्वय पुरुष पुराण	३४ ३
४-४	त्वमादौ प्रोक्तवानिति	१३-४
११ ३८	तया तत् विश्वमनन्तरूप ।	३४ ३
१८ ७२	त्यैकाग्र्येण चेतसा	५४-६
१०-१७	त्वा सदा परिविन्तयन्	२९-१५

११-२५	दृष्टाकरालानि च ते सुखानि	३०-९
११-२८	दृष्टाकरालानि भयानरानि	३२-११
१०-३८	दण्डो दमयतामस्मि	३०-१७
१०-१०	ददामि बुद्धियोग तम्	२९ ८
१६-१०	दम्भमानमदान्विता	४६-१०
१७-१२	दम्भार्थमपि चैव यन्	४९-२८
१७-५	दम्भाहकारसयुक्ता	४७ १
१६-१७	दम्भेनाविधिपूर्वकम्	४७-७
१६-४	दम्भो दर्पोऽनिमानश्च	४६-६
१६-२	दया भूतत्वलोत्पदवम्	४६ ३
११ ४	दर्शयामानमव्ययम्	३१ ४

११-९	दर्शयामास पार्थाय	३१-८
१७-२०	ह्यातव्यमिति यद् दानम्	४९-३६
१७-२५	दान-क्रियाश्च विविधाः	५०-३
१६-१	दान दमश्च यज्ञश्च	४६-२
१८-४३	दानमीश्वरभावश्च	४-५
८-२८	दानेषु यत् पुण्यफलं प्रदिष्टम्	२६-१
३-१२	दास्यन्ते यज्ञभाविताः	१५-३
१८-४०	दिवि देवेषु वा पुनः	४९-३९
११-१२	दिवि सूर्यसहस्रस्य	३१-१०
११-११	दिव्यगन्धानुलेपनम्	X-X
११-८	दिव्यं ददामि ते चक्षुः	३१-७
११-११	दिव्यमाभ्याम्बरधरम्	X-X
११-१०	दिव्यानेकोद्यतायुधम्	३१-९
१०-१६	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	२९-१४
१०-१९	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	३०-१
१-१४	दिव्यौ शस्त्रौ प्रदध्मतुः	X-X
६-१३	दिशश्चानवलोकयन्	२१-४
११-२५	दिशो न जाने न लभे च शर्म	३२-९
११-१७	दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम्	३२-२
१७-२१	दीयते च परिहृष्टम्	४९-३७
१७-२०	दीयतेऽनुपकारिणे	४९-३६

१३-८	दु ख-दोषानुदर्शनम्	३९-५
५-६	दु खमाप्नुमयोगतः	१७-७
१८-८	दु खमित्येव यत् कर्म	५१-८
५-२२	दु खयोनय एव ते	१९-२
१७-९	दु खशोकामयप्रदा	४९-२५
१८-३६	दु खान्त च निगच्छति	४९-१९
८-१५	दु खालयमशास्वतम्	२५-१३
२-५६	दु खेध्वनुद्विग्नमना	९-३
६-४०	दु र्गतिं तात ! गच्छति	२३-८
३-३९	दुष्पूरेणानलेन च	१२-६
६-३६	दुष्प्राप इति मे मतिः	२३-४
१३-१५	दूरस्थ चान्तिके च तत्	३९-१२
२-४९	दूरेण ह्यवर कर्म	८-८
११-४३	दृष्टवानसि मा यथा	३५-७
११-५०	दृष्टवानसि यन्मम	३५-६
१-२	दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकम्	४-४
११-२०	दृष्ट्वादभुतं रूपमुग्र तथेदम्	३२-५
११-४९	दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृशमेदम्	३५-३
११-२०	दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम्	३२-७
११-२४	दृष्ट्वा हि त्वा प्रव्यथितान्तरात्मा	३२-८
११-५१	दृष्ट्वेदं मानुषं रूपम्	३५-५
१-२८	दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण !	२-२

११-२५	दृष्ट्वैव कालानलमग्निभानि	३७-९
१-१५	देवदत्त धनचय	× ×
१०-१५	देवदेव ! जगत्पत !	७९-१३
१७-१४	देव द्विज गुरु-प्राज्ञ-	४९ ३०
१०-१३	देवर्षिर्नारदस्तथा	२९ ११
१०-२६	देवर्षीणा च नारद	३० ११
११-५०	देवा आयस्य रूपस्य	३५ ६
१०-२०	देवानामस्मि वासव	३०-८
७-२३	देवान् देवयजो यान्ति	७४ ८
३-११	देवान् भावयतानेन	१५-०
१७-२०	देशे काले च पात्रे च	४९-३५
१०-७	देहाद्विरवाप्यत	३६-५
१७ २	देहिना सा स्वभावजा	४८ ५
२-१३	देहिनोऽस्मिन् यथा देहे	६ ४
१४-२०	देही देहसमुद्भवान् '	४१-१८
२ ३०	देही नित्यमवध्योऽयम्	६-१८
८-४	देहे देहभृता वर !	× ×
१४ ७	देहे देहिनमव्ययम्	४१ ३
२-३०	देहे सर्वस्व भारत !	६ १८
१३ २२	देहेऽस्मिन् पुरुष पर	४०-४
८-२	देहेऽस्मिन् मधुमूदन !	× ×
१६-६	देव आमु र एव च	४५ १

१८-१४ दैव चैवात्र पञ्चमम्	५०-३
४-३७ दैवमेवापरे यज्ञम्	१५-११
९ १३ दैवी प्रकृतिमाधिता	२७ १०
१६-५ दैवी सप्तद्विमात्राय	४६-१
७-१४ दैवी ह्येषा गुणमयी	४९ ४०
१६-६ दैवो विस्तरश प्रेकत	४६-४
१-४३ दौपैरेतै कुलज्ञानाम्	X-X
११-३० द्यावा-पृथिव्योरिदमन्तर हि	३२-४
१०-३६ दूत छलयनामस्मि	३०-१०
८-३७ द्रव्यस्यामन्यथो मयि	१६-४
४-३८ द्रव्ययज्ञास्तथायदा	१५-१०
११ ८८ द्रष्टु तदन्यत्र कुरुप्रवीर !	३७-३
११-३ द्रष्टुमिच्छामि त रथम्	३१ ३
१-६ द्रुपदश्च महारथ	X-X
१-१८ द्रुपदो द्रौपदेवाश्च	X-X
११-३६ द्राण च भीष्म च जयद्रथं च	३३-३
२-४ द्राण च मधुमूदन !	७ १
७-२७ द्रुमुमोहेन भाग्येन	२४ १०
१०-३३ द्रुष्टु गामामिरथ्य च	३०-३
४-३० द्रुष्टानीतो विमन्त्र	१४-८
१५ ४ द्रुष्टैर्विमुक्ता गुणदु गमयै	४३-४

१६-२१	द्वारं नाशनमात्मन	४७-१२
१५-१६	द्वाविमौ पुरुषौ लोके	४५-१
१६-६	द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन्	८६-१
१६-१७	धनमानमदान्विता.	४७-७
१२०	धनुरुद्यम्य पाण्डव	१२
१-१	धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे	१-१
४-८	धर्मसंस्थापनार्थाय	१३-८
९-३	धर्मस्यास्य परतप !	२७-३
७-११	धर्माविरुद्धो भूतेषु	२८ ८
१-४०	धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम्	२-१३
१८-७०	धर्म्यं सवादमापयोः	५४-४
२-३१	धर्म्यादि युद्धान्क्षेत्रेऽन्यत्	४-१
१०-३३	धाताह विश्वतोमुख	३०-९
६-१३	धारयन् अचल स्थिर	२१-४
१५-१३	धारयाम्यहमोजसा	४४-७
१-२३	धार्तराष्ट्रस्य दुर्दुष्टे	१-५
१-२०	धार्तराष्ट्रान् कपिध्वज	१-२
१-३७	धार्तराष्ट्रान् स्वबान्धवान्	२-१०
१-४६	धार्तराष्ट्रं रणे हन्तु-	२-१७
२-१३	धीरस्तत्र न मुञ्चति	६-४

१८-४८ धूमेनाग्निरिवावृताः	४-११
३-३८ धूमेनाग्नियते वह्निः	१२-५
८-२५ धूमो रात्रिस्तथा वृष्णः	२६-४

११-२४ धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो !	३२-८
१८-३५ धृतिः सा पार्थ ! तामसी	४९-१८
१८-३४ धृतिः सा पार्थ ! राजसी	४९-१७
१८-३३ धृतिः सा पार्थ ! सात्त्विकी	४९-१६
१८-५१ धृत्याऽऽत्मानं नियम्य च	५३-२
१८-३४ धृत्या धारयतेऽर्जुन !	४९-१७
१८-३३ धृत्या यथा धारयते	४९-१६
१८-२६ धृष्युसाहसमन्वितः	४९-९
१-५ धृष्टकेतुधेकितानः	४-४
१-१७ धृष्टशुम्नो विराटश्च	४-४

१०-२८ धेनूनामस्मि कामधुक्	३०-१५
---------------------------	-------

१८-५२ ध्यानयोगपरो नित्यम्	५३-३
१२-१२ ध्यानान् कर्मफलत्यागः	३६-१२
१३-२४ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति	४०-९
२-६२ ध्यायतो विषयान् पुमः	९-९

२-२७ ध्रुव जन्म मृतस्य च	६-१६
१८-७८ ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम	उप०-५

१३-३१ न करोति न लिप्यते	४०-७
५-१४ न कर्तृत्वं न कर्माणि	१८-७
३-४ न कर्मणामनारम्भान्	१०-३
५-१४ न कर्मफलसंयोगम्	१८-७
६-४ न कर्मस्वनुपज्जते	२०-४
२-१७ न कश्चित् कर्तुमर्हति	६-६
१-३२ न काङ्क्षे विजयं, कृष्ण!	२-५
६-२५ न किञ्चिदपि चिन्तयेत्	२२-६
३-२४ न कुर्या कर्म चेदहम्	११-५
१-१६ नकुलः सहदेवश्च	४-५
१०-२१ नक्षत्राणामहं शशी	४-४
११-४८ न च क्रियाभिर् न तपोभिरुग्रैः	३५-२
१७-२८ न च तत् प्रेत्य नो इह	५०-६
१८-६९ न च तस्मान्मनुष्येषु	५४-३
९-५ न च मत्स्थानि भूतानि	२७-४
९-९ न च मां तानि कर्माणि	२७-८
१८-६७ न च मां योऽभ्यसूयति	५४ १
१-३२ न च राज्ञ्य सुरानि च	७-५
१-३० न च शक्नोम्यवस्थातुम्	२-४
१-३१ न च श्रेयोऽनुपश्यामि	७-४
३-४ न च सन्यसनादेव	१०-३
६-१६ न चातिस्वप्नशीलस्य	२१-७
२-६६ न चाभावयतः शान्तिः	९-१३

२-९६ न चायुक्तस्य भावना	९ १३
१८-६७ न चाशुभूपवे वाच्यम्	५४ १
३-१८ न चास्य सप्रभूतपु	१०-१०
९-४ न चाह तेध्ववस्थित.	X-X
५-६ न चिरेणाधिगच्छति	१७-७
६ १६ न चैकान्तमनश्नत	२१-७
२ ६ न चैतद्विद्य कतरनो गरीय	५ ३
२ ३३ न चैन क्लेदयन्त्याप	६ १२
२-११ न चैव न भविष्याम	६ ३
५ १५ न चैव मुकृत विभु	१८-८
२-२० न जायते म्रियते वा कदाचित्	६-९
१८-४० न तदस्ति पृथिव्या वा	४९-३९
१०-३९ न तदस्ति विना यन् स्यात्	३०-१८
१७-६ न तद्भासयते सूर्य	४३-६
११-८ न तु मां शक्यसे द्रष्टुम्	३१-७
९-२४ न तु माम् अभिजानन्ति	२८-१७
१८-१२ न तु सन्यासिना क्वचिन्	५१-१२
५-२२ न तपु रमते बुध	१९-२
१८-५ न त्याज्य कार्यमेव तत्	५१ ५
१८-३ न त्याज्यमिति चापरे	५१-३
२-१२ न त्व नेमे जनाधिपा	६-३
४-५ न त्व वेत्थ परतप !	१३-५
२-२७ न त्व शोचितुमहसि	६-१६

२-३०	न त्व शोचितुमर्हसि	६-१८
११-४३	न त्वत्समोऽस्यभ्यधिरः कुतोऽन्यः	३४-७
७-१२	न त्वह तेपु, ते मयि	४९-४०
२-१२	न त्वेवाह जातु नासम्	६-३
११-५३	न दानेन, न चेज्यया	३५-७
१४-२२	न द्वेष्टि सप्रवृत्तानि	४२-२
१८-१०	न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म	५१-१०
६-१	न निरग्निर्न चाक्रिय	२०-१
१४-२२	न निवृत्तानि काङ्क्षति	४२-२
३-८	न प्रसिद्धेभ्यः अकर्मणः	१०-७
५-२०	न प्रहृष्येत् प्रिय प्राप्य	७-४
३-२६	न बुद्धिमेद जनयेत्	११-७
१-१९	नभश्च पृथिवीं चैव	X-X
११-२४	नभ स्पृश दीप्तमनेकवर्णम्	३२-८
११-४०	नम पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते	३४-४
११-३५	नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णम्	३३-४
९-१४	नमस्यन्तश्च मा भवस्या	२७-१३
४-१४	न माम् कर्माणि लिम्पन्ति	१३-१०
७-१५	न मा दुष्कृतिनो मूढा	४७-९
४-१४	न मे कर्मफले स्पृहा	१३-१०
९-२९	न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः	२८-२२
३-२२	न मे पार्यास्ति कर्तव्यम्	११-३
९-३१	न मे भवतः प्रणश्यति	२८-२४

१०-२	न मे विदुः सुरगणाः	२१-२
११-३९	नमो नमस्तस्तु सहस्रवृत्तः	३४-२
११-३९	नमोस्तु ते देवगर्भ ! प्रसीद	३२-१५
११-४०	नमोस्तु त सर्वत एव सर्व !	३४-४
२-९	‘न योत्स्य’ इति गोविन्दम्	५-६
१८-१९	‘न योत्स्य’ इति मन्यसे	५३-१०
१-४४	नरके नियत वास	२-१५
१०-२७	नराणां च नराधिपम्	x x
१५ ३	न रूपमस्येह तथोपलभ्यते	४३-३
५ १३	नवद्वारे पुरे देही	१८ ६
२-२२	नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि	६-११
२-३१	न विकम्पितुमर्हसि	४-१
१८-३५	न विमुञ्चति दुर्मेधा	४९-१८
११-४८	न वेदयज्ञाध्ययनैर्, न दानैः	३५-२
१२-९	न शक्नोषि मयि स्थिरम्	३६-९
१५-६	न शशाङ्को न पापक	४३ ६
१२-१७	न शोचति न काङ्क्षति	३७ ५
१८-५४	न शोचति न काङ्क्षति	५३-५
२-२३	न शोषयति मारुत	६ १२
१६-७	न शौच नापि आचार	४६-७
८-२०	नश्यत्सु न विनश्यति	२५ १८
१८ ५८	न श्रोष्यसि विनद्क्ष्यसि	५३-९
१६-९	नशरमानाऽल्पबुद्धयः	४६-९

१८-७३ नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा	५४-७
१३-१२ न सत् तन्नासदुच्यते	३९-९
१६-७ न सत्यं तेणु विद्यते	४६-७
१८-१६ न स पश्यति दुर्मतिः	५२-४
१३-२३ न स भूयोऽभिजायते	४०-५
१६-२३ न स सिद्धिमवाप्नोति	४८-१
१६-२३ न सुखं न परां गतिम्	४८-१
४-४० न सुखं संशयात्मनः	१६-२
१८-१७ न हन्ति न निवध्यते	५३-५
२-२० न हन्यते हन्यमाने शरीरे	६-९
६-४० न हि कन्याणकृत् कश्चित्	२३-८
३-५ न हि कश्चिन् क्षणमपि	१०-४
४-३८ न हि ज्ञानेन सदृशम्	१६-७
१०-१४ न हि ते भगवन् । व्यक्तितम्	२९-१२
१८-११ न हि देहनृता शक्यम्	५१-११
१३-२८ न हिनस्त्यात्मनात्मानम्	४०-१२
११-३१ न हि प्रजानानि तव प्रवृत्तिम्	३२-१५
२-८ न हि प्रपश्यामि ममापनुद्यात्	५-५
६-२ न ह्यसंन्यस्तसकृपः	२०-२
१३-८ नाकृतेनेह कश्चन	१०-१०
६-५ नात्मानमवसादयेत्	२०-५
६-१६ नात्यश्रतास्तु योगोऽस्ति	२१-७

६-११	नात्युच्छ्रित नातिनीचम्	२१-२
५-१५	नादत्ते कस्यचिन् पापम्	१८-८
३-२०	नानवाप्तमवाप्तव्यम्	११-३
१८-२१	नानाभावान् पृथग्विधान्	४९-४
११-५	नानावर्णावृत्तीनि च	३१-१
११-५	नानाविधानि दिव्यानि	X-X
१-९	नाना-शस्त्र-प्रहरणा	X-X
३-३२	नानुतिष्ठन्ति मे मतम्	११-१३
३-१६	नानुवर्तयतीह य	१५-७
२-११	नानुशोचन्ति पण्डिता	६-२
२-२५	नानुशोचितुमर्हसि	६-१४
११-१६	नान्त न मध्य न पुनस्तथादिम्	३०-१
१५-३	नान्तो न चादिर्न च सप्रतिष्ठा	४३-३
१०-४०	नान्तोऽस्ति मम दिव्यानाम्	३०-१९
१४-१९	नान्यं गुणेभ्य कर्तारम्	४१-१७
२-४२	नान्यदस्तीति वादिन.	X-X
८-१५	नाप्नुवन्ति महात्मान *	२५-१३
१८-६७	नाभक्ताय कदाचन	५४-१
२-१६	नाभावो विद्यत सत	६-५
२-१७	नाभिनन्दति न द्वेष्टि	९-४
१-७	नायका मम सैन्यस्य	X X
२-२०	नाय भूवा भविता वा न भूय	६-९
४-४०	नाय लोकोऽस्ति न परः	१६-०

४-३१	नाय लोकोऽस्त्ययज्ञस्य	१५-९
२-१९	नाय हन्ति न हन्यते	६-८
१०-११	नाशयाम्यात्मभावस्य.	२९-९
२-१६	नासतो विद्यते भावः	६-५
५-२७	नासाभ्यन्तरचारिणौ	१९-७
२-६६	नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य	९-१३
१०-१९	नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे	३०-१
७-२५	नाह प्रकाशः रास्य	२४-१०
११-५३	नाह वैदैर् न तपसा	३५-७
२-६८	निगृहीतानि सर्वज्ञ	९ १५
९-१९	निगृह्णाम्युत्सृजामि च	२८-१०
३-३३	निग्रहः किं करिष्यति	१२-१
१३-९	नित्यं च समचित्तत्वम्	३९-६
११-५२	नित्यं दर्शनकाक्षिण	३५-६
३-१५	नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्	१५-५
२-२६	नित्यं वा मन्यसे मृतम्	६-१५
४-२०	नित्यनृप्तो निराश्रय	१४-६
८-१४	नित्ययुक्तस्य योगिन	२५-१२
९-१४	नित्ययुक्ता उपासते	२७-१३
१२-२	नित्ययुक्ता उपासते	३६-२
२-१८	नित्यस्योक्ता शरीरिण	६-७
२-२४	नित्यं सर्वगतः स्थाणुः	६-१३
१८-३९	निद्रालस्य-प्रमादीत्यम्	४९-२२

९-१८ निधानं बीजमध्ययम्	२८-११
२-३६ निन्दन्तस्तव सामर्थ्यम्	३-७
१८-६० निवद्धः स्वेन कर्मणा	५३-११
४-४१ निवध्नन्ति धनञ्जय !	१६-८
९-९ निवध्नन्ति धनञ्जय !	२७-८
१४-५ निवध्नन्ति महाबाहो !	४९-३
१६-५ निबन्धायामुरी मता	४६-१
११-३३ निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् !	३३-२
१-३१ निमित्तानि च पश्यामि	X-X
१८-२३ नियतं सङ्गरहितम्	४९-६
३-८ नियतं कुरु कर्म त्वम्	१०-७
१८-९ नियतं कियतेऽर्जुन !	५१-९
१८-७ नियतस्य तु संन्यासः	५१-७
३-४१ नियम्य भरतर्षभ !	१२-८
३-७ नियम्यारभतेऽर्जुन !	१०-६
३-१ नियोजयसि केशव !	१०-१
६-१० निराशीरपरिग्रहः	२१-१
३-३० निराशीर्निर्ममो भूत्वा	११-११
४-२१ निराशीर्यतचित्तात्मा	१४-७
२-५९ निराहारस्य देहिन्.	९-६
६-२० निरुद्ध योगसेवया	२२-१
१३-१४ निर्गुणं गुणभोक्तृ च	३९-११
५-१९ निर्दोषं हि समं ब्रह्म	७-६

२-४५	निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थ	८-४
५-३	निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो !	१७-४
२-७१	निर्ममो निरहकार	९-१८
१२-१३	निर्ममो निरहकार	३७-१
१५-५	निर्मानिमोहा जितसगदोषा	४३-५
२-४५	निर्योगक्षेम आत्मवान्	८-४
११-५५	निर्वैरः सर्वभूतेषु	३५-९
१२-८	निवसिष्यसि मय्येव	३६-८
१-१८	निवास शरणं सुहृत्	२८ ११
१८-४	निश्चयं शृणु मे तत्र	५१-४
१८-६	निश्चितं मतमुत्तमम्	५१-६
५-२	निश्चेयसकराहुर्भो	१७-३
१८-५०	निष्ठा ज्ञानस्य या परा	५३-१
२-४५	निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन !	८-४
६-१८	निस्पृहः सर्वकामेभ्यः	२१-९
१-३६	निहत्य धार्तराष्ट्रान् न	२-९
१०-३८	नीतिरस्मि जिगीषताम्	३० १७
६-१९	नेह ते सोपमा स्मृता	२१-१०
२-४०	नेहाभिकमनाशाऽस्ति	८-१
२-३	नैतत् त्वय्युपपद्यते	३-३
४-९	नैति मामेति सोऽर्जुन !	१३-११
८-२७	नैते सृती पार्थ ! जानन्	२६-६

२-२३	नैन छिन्दन्ति शस्त्राणि	६-१२
२-२३	नैन दहति पावक	६-१२
१५-११	नैन पश्यन्त्यचेतसः	४४-५
२-७२	नैना प्राप्य विमुह्यति	९-१९
४-२०	नैव किञ्चित् करोति स	१४-६
५-६	नैव किञ्चित् करोमीति	१८-१
५-१३	नैव कुर्वन् न कारयन्	१८-६
३-१८	नैव तस्य कृतेनार्थ	१०-१०
१८-८	नैव त्यागफल लभेत्	५१-८
२-३८	नैव पापमवाप्स्यसि	७-१
२-२६	नैव शोचितुमर्हसि	६-१५
३-४	नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते	१०-३
१८-४९	नैष्कर्म्यसिद्धिं परमाम्	५२-६
५-२०	नोद्विजेत् प्राप्य चाप्रियम्	७-४
१८-१५	न्याय्यं वा विपरीतं वा	५२-३
१५-१४	पञ्चाम्यत्र चतुर्विधम्	४४-८
१३-५	पञ्च चैन्द्रियगोचरा	३८-४
१८-१३	पश्यैतानि महाबाहो !	५२-१
१८-१५	पश्येते तस्य हेतव	५२-३
१-१३	पणवानकगोमुखा	× ×
५-१८	पण्डिता समदर्शिन	७-५

११-१९	पश्यामि त्वा दीप्तहुताशवक्त्रम्	३०-४
११-१७	पश्यामि त्वा दुर्निरीक्ष्य समन्तान्	३२-२
११-१६	पश्यामि त्वा सर्वतोऽनन्तरूपम्	× ×
११-१५	पश्यामि देवास्तत्र देव ! देहे	३२-१
११-१६	पश्यामि विश्वेश्वर ! विश्वरूप !	३०-१
११-६	पश्याश्चर्याणि भारत !	×-४
१-३	पश्यैता पाण्डुपुत्राणाम्	×-
१-१५	पाञ्चजन्य हृषीकेश	×-×
१०-३७	पाण्डवाना धनञ्जय	३०-१२
३-३६	पाप चरति पूरप	१२-३
१-३६	पापमेवाश्रयेदस्मान्	२-९
१-३९	पापादस्मान्निवर्तितुम्	२-१२
३-४१	पाप्मान प्रजहि ह्येनम्	१२-८
६-४०	पार्थ ! नैवह नामुत्र	२३-८
१६-४	पार्थ ! सपदमासुरीम्	४६-६
१८-७४	पार्थस्य च महात्मन	उप-१
१८-५	पावनानि मनीषिणाम्	५१-१
११-४३	पितासि लोकस्य चराचरस्य	३४-१
९-१७	पिताऽहमस्य जगत	२८-१०
१०-२९	पितॄणामर्यमा चास्मि	×-४
१-२६	पितॄन् अथ पितामहान्	१-८
९-२५	पितॄन् यान्ति पितृव्रताः	२८-१८

११-४४	नितेव पुनस्य सखेव सख्यु	३४ ८
१७-१९	पीडया क्रियत तप	४९-३५
७ ९	पुण्यो गन्ध पृथिव्या च	२८ ६
१३-९	पुन-दार-गृहादिपु	३९-६
१ २६	पुनान् पौत्रान् मखीस्तया	१ ८
८-१६	पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।	२५ १४
८-१६	पुनर्जन्म न विद्यत	२५-१४
५ १	पुनर्योग च शससि	१७ १
११-३९	पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्त	३४ २
२ ७१	पुमाश्चरति नि स्पृह	९ १८
३-३	पुरा प्रोक्ता मयानप ।	१७--
१-५	पुरुजित् कुन्तिभोजश्च	X X
२ १५	पुरुष पुरुषर्भ ।	७ ३
१०-१२	पुरुष शाश्वत दिव्यम्	२९ १०
१३ २१	पुरुष प्रकृतिस्थो हि	४० -
८ ४	पुरुषश्चाधिदैवतम्	X-X
८-२२	पुरुष स पर पार्थ ।	२५-१०
१३-२०	पुरुष सुखदुःखानाम्	४० २
२-१०	पुरुषस्य विपश्चित	९-७
१०-२४	पुरोधसा च मुख्य माम्	३०-११
३-१०	पुरोवाच प्रजापति	१५-१
१५-१३	पुणामि चोपधी सर्वा	४४ ७

१७-१४ -पूजनं शौचमार्जवम्	४९-३०
२-४ पूजार्हावरिसूदन !	५-१
४-१० पूता मद्भाषमागताः	१३-१२
१७-१० पूति पर्युपित च यत्	४९-२६
६-४४ पूर्वाभ्यासेन तेनैव	२३-१२
४-१५ पूर्वैः पूर्वतरं कृतम्	१४-१
४-१५ पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः	१४-१
२-७ पृच्छामि त्वा धर्म-संमूढ-चेताः	५-४
१८-१ पृथक् केशिनिपूदन !	५१-१
१८-२१ पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानम्	४९-४
१८-२९ पृथक्त्वेन धनं जय !	४९-१२
१-१५ पौण्ड्रं वध्मो महाशङ्खम्	x-x
१४-११ प्रकाश उपजायते	४१-९
१४-६ प्रकाशकमनामयम्	४१-४
१४-२२ प्रकाश च प्रवृत्ति च	४२-२
५-१६ प्रकाशयति तत् परम्	१८-९
१३-३३ प्रकाशयति भारत !	३८-६
१३-२३ प्रकृतिं च गुणैः सह	४०-५
१३-१९ प्रकृतिं पुरुष चैव	४०-१
९-१२ प्रकृतिं मोहिनीं धिताः	२७-११
३-३३ प्रकृतिं यान्ति भूतानि	१२-१
९-७ प्रकृतिं यान्ति मामिकाम्	२७-६

७-५	प्रकृतिं विद्धि मे पराम्	२८-२
४-६	प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय	१३-६
९-८	प्रकृतिं स्वामरुष्टभ्य	७७-७
१८-५९	प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति	५३-१०
१५-७	प्रकृतिम्यानि कर्षन्ति	४४-१
३-२७	प्रकृतेः क्रियमाणानि	११-८
३-२९	प्रकृतेर्गुणसमूहाः	११-१०
३-३३	प्रकृतेर्ज्ञानवानपि	१२-१
७-२०	प्रकृत्या नियताः स्वया	२४-५
१३-२९	प्रकृत्यैव च कर्माणि	४०-६
१०-२८	प्रजनन्धास्मि कन्दर्प	३०-४
२-५५	प्रजहाति यदा कामान्	९-२
११-३९	प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च	X-X
२-११	प्रज्ञावादाश्च भाषसे	६-२
११-१४	प्रणम्य शिरसा देवम्	३१-१२
७-८	प्रणवः सर्ववेदेषु	२८-५
१८-७२	प्रणष्टस्ते धनञ्जय ।	५४-६
१८-६५	प्रतिजाने प्रियोऽसि मे	५३-१६
९-२	प्रत्यक्षावगम धर्म्यम्	२७-२
२-४०	प्रत्यवायो न विद्यते	८-१
१५-१८	प्रथित. पुदपोत्तम	४५-३
१-४१	प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रिय	X-X
१६-१८	प्रद्विपन्तोऽभ्यमूयका	४७ ८

७-१५	प्रपद्यन्ते नराधमाः	४७-९
७-२०	प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः	२४-५
१-३९	प्रपद्यद्भिर्जनार्दन !	२-१२
१०-२	प्रभवं न महर्षयः	२९ २
७-६	प्रभवः प्रलयस्तथा	२८-३
९-१८	प्रभवः प्रलयस्थानम्	२८-११
८-१९	प्रभवत्यहरागमे	२५-१७
८-१८	प्रभवन्त्यहरागमे	२५-१६
१६-९	प्रभवन्त्युप्रकर्माणः	४६-९
७-८	प्रभास्मि शशिसूर्ययोः	२८-५
६-३४	प्रमाधि यलयद्दृष्टम्	२३-२
१४-१७	प्रमादमोहो तमसः	४१-१५
१४-८	प्रमादालस्यनिद्राभिः	४१-६
१४-९	प्रमादे संजयस्युत	४१-७
१४-१३	प्रमादो मोह एव च	४१-११
६-४५	प्रयत्नाद्यतमानस्तु	२३-१३
८-२	प्रयाणकाले च कथम्	२५-१
७-३०	प्रयाणकालेऽपि च माम्	X-X
८-१०	प्रयाणकाले मनसाचलेन	२५-८
८-२३	प्रयाता यान्ति तं कालम्	२६-२
५-९	प्रलयन् विसृजन् गृह्णन्	१८-२
१४-१४	प्रलयं याति देहसृत्	४१-१२
१६-११	प्रलयान्तामुपाधिताः	४६-११

१४-२	प्रलये न व्यथन्ति च	४१-२
९-१	प्रवेद्याम्यनसूयत्र	२७-१
७४	प्रवदन्ति न पण्डिता	१७-५
७४२	प्रवदन्त्यविपश्चित	× ×
१७-२४	प्रवतन्ते त्रिधानोक्ता	५०-२
१६-१०	प्रवर्तन्तऽशुचिब्रता	४६-१०
११ १३	प्रविभक्तमनेकधा	३१-११
१८-३०	प्रवृत्ति च निवृत्ति च	४२ ७
१५ ७	प्रवृत्ति च निवृत्ति च	४९-१३
१-२०	प्रवृत्ते शस्त्रसपात	१ २
११ ५४	प्रवेष्टु च परतप ।	३५-८
१७-२६	प्रशस्ते कर्मणि तथा	५०-४
६-२७	प्रशान्तमनस ह्येनम्	२२-८
६-१४	प्रशान्तात्मा विगनभी	२१ ५
१६ १६	प्रसक्ता कामभोगेषु	४७-६
१८-१४	प्रसंगेन फलाकाङ्क्षी	४९-१७
२-६५	प्रसन्नचेतसो ह्याशु	९ १२
२ ६४	प्रसादमधिगच्छति	९ ११
११-४४	प्रसादय त्वामहमीशमीश्वरम्	३४-८
२-६५	प्रसाद सर्वदुःखानाम्	९-१२
११ २५	प्रसीद देवेश ! जगन्निवास !	३२-९
११ ४५	प्रसीद देवेश ! जगन्निवास !	३४-९
२-१०	प्रहमप्रिव भारत ।	६-१

१०-३०	प्रहादधार्मि दैत्यानाम्	३०-१३
५-२३	प्राग् दारीरविमोक्षणम्	१९-३
४-२७	प्राणकर्माणि चापरे	१५-१३
१-३३	प्राणास्त्यक्त्वा धनानि च	२-६
४-३०	प्राणान् प्राणेषु जुह्वति	१५-१५
४-२९	प्राणापानगतीं दृष्ट्वा	१५-१४
१५-१४	प्राणापान-समायुक्तः	४४-८
५-२७	प्राणापानो समो कृत्वा	१९-७
४-२९	प्राणायाम-परायणाः	१५-१४
१५-१४	प्राणिनां देहमाश्रितः	४४-८
४-२९	प्राणैऽपानं तथापरे	१५-१४
१०-१९	प्राधान्यतः कुरुष्वेष्ट !	३०-१
१८-७१	प्राप्नुयान् पुण्यकर्मणाम्	५४-५
६-४१	प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान्	२३-९
१८-२	प्राहुस्त्याग विचक्षणाः	५१-२
११-४४	प्रियः प्रियायार्हसि देव ! सोढुम्	३४-८
७-१७	प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्ययम्	२४-२
१७-४	प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये	४८-६
४-१	प्रोक्तवान् अहमव्ययम्	१३-१
१८-१९	प्रोच्यते गुणसंख्ययानि	४९-२
१८-२९	प्रोच्यमानमशेषेण	४९-१२
२-५१	फलं त्यक्त्वा मनीषिणः	८-१०
१७-२५	फलं यज्ञतपःक्रियाः	५०-३

१७-२१ फलमुद्दिश्य वा पुन	४९-३७
५-१२ फले सक्तो निगध्यते	१८-५
१८-३० यन्ध मोक्ष च या वेत्ति	४९-१३
६-६ वन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य	२०-६
७-११ बल बलवतामस्मि	२८-८
१-१० बल भीमाभिरक्षितम्	X-X
१-१० बल भीष्माभिरक्षितम्	X-X
३-३६ बलादिव नियोजित	१२-३
४-१० बहवो ज्ञानतपसा	१३-१२
१३-१५ बहिर्न्तश्च भूतानाम्	३९-१२
९ १५ बहुधा विश्रतामुखम्	२७-१४
२-४१ बहुग्रासा ह्यनन्ताश्च	८-२
११-२३ बहूदर बहुदष्टा करालम्	३२-७
७-११ बहूनां जन्मनामन्त	२६ ४
४-५ बहूनि मे व्यतीतानि	१३-५
११-६ बहून्यदृष्टपूर्वाणि	३१-१
५-२१ याग्रस्पर्शेऽपराधनामा	१९ १
१५ १७ यिभर्षिष्यथ ईश्वर	४५-२
१०-३९ यीज तदहमर्चुन ।	२० १८
७-१० यीज मां सर्वभूतानाम्	२८-७

२-४१	बुद्धयोऽध्यवसायिनाम्	८-२
२-६५	बुद्धिः पर्यवतिष्ठते	९-१२
६-२१	बुद्धिमाद्यम् अर्त्तान्द्रियम्	२२-२
२-६३	बुद्धिनाशान् प्रणश्यति	९-१०
३-२	बुद्धिं मोहयसीव मे	१०-२
२-५०	बुद्धियुक्तो जहातीह	८-९
१८-५७	बुद्धियोगमुपाश्रित्य	५३-८
२-४९	बुद्धियोगाद्धनजय ।	८-८
१३-५	बुद्धिरध्ययतमेव च	३८-४
१०-४	बुद्धिर्ज्ञानमसमोह.	२९-४
७-१०	बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि	२८-७
१८-१७	बुद्धिर्यस्य न लिप्यते	५२-५
२-३९	बुद्धियोगे त्विमां नृणु	X-X
२-५२	बुद्धिर्व्यतितरिष्यति	८ ११
१८-३२	बुद्धिः सा पार्थ ! तामसी	४९-१५
१८-३१	बुद्धिः सा पार्थ ! राजसी	४९-१४
१८-३०	बुद्धिः सा पार्थ ! सात्त्विकी	४९-१३
१८-२९	बुद्धेर्भेद धृतेश्चैव	४९-१२
२-४९	बुद्धौ शरणमन्विच्छ	८-८
६-२५	बुद्ध्या धृतिमृहीतया	२२-६
२-३९	बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ !	X-X
१८-५१	बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्त	५३-२
१०-८	बुधा भावसमन्विता	२९-६

१०-३५	बृहत्साम तथा साम्नाम्	३०-८
४-१७	योद्धव्यं च विकर्मणः	१४-३
१०-९	बोधयन्तः परस्परम्	२९-७
४-२४	ब्रह्मकर्मसमाधिना	१५-६
१८-४२	ब्रह्मकर्म स्वभावजम्	४-४
१७-१४	ब्रह्मचर्यमहिंसा च	४९-३०
६-१४	ब्रह्मचारिव्रते स्थितः	२१-५
१७-२३	ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः	५०-१
१४-२७	ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽहम्	४२-७
५-१०	ब्रह्मभ्याधाय कर्माणि	१८-३
२-७२	ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति	९-१९
८-२४	ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः	२६-३
१८-५४	ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा	५३-५
६-२७	ब्रह्मभूतमकृष्णम्	२२-८
५-२४	ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति	१९-४
१४-२६	ब्रह्मभूयाय कृपते	४२-६
१८-५३	ब्रह्मभूयाय कृपते	५३-४
५-२०	ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः	७-४
१३-३०	ब्रह्म संपद्यते तदा	४०-१३
१३-४	ब्रह्ममूयपदैवे	४-४
३-१५	ब्रह्माशरणमुत्तरम्	१५-५
४-२५	ब्रह्मागारपरे यत्नम्	१५-११

४-२४	ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम्	१५-६
११-१५	ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थम्	४-४
४-२४	ब्रह्मर्षिणं ब्रह्म हविः	१५-६
४-२४	ब्रह्मैव तेन गन्तव्यम्	१५-६
१८-४१	ब्राह्मण-क्षत्रिय-विशाम्	४-३
२-४६	ब्राह्मणस्य विजानतः	८-५
१७-२३	ब्राह्मणास्तेन वेदाध	५०-१
५-१८	ब्राह्मणे गवि हस्तिनि	७-५

५-३३	भक्ता राजर्षयस्तथा	२८-२६
१२-२०	भक्तास्तेऽप्रीव मे प्रियाः	३७-८
१२-१	भक्तास्त्वां पर्युपासते	३६-१
१८-६८	भक्तिं मयि परां कृत्वा	५४-२
१२-१९	भक्तिमान् मे प्रियो नरः	३७-७
१२-१७	भक्तिमान् यः स मे प्रियः	३७-५
१४-२६	भक्तियोगेन सेवते	४२-६
१३-१०	भक्तिरव्यभिचारिणी	३९-७
४-३	भक्तोऽसि मे सखा चेति	१३-३
११-५४	भक्त्या त्वनन्यथा शक्यः	३५-८
१८-५५	भक्त्या मामभिजानाति	५३-६
८-१०	भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव	२५-८
८-२२	भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यथा	२५-२०
१०-१०	भजतां प्रीतिपूर्वकम्	२९-८

९-३० भजते मामनन्यभाक्	२८-२३
६-३१ भजत्येकवभास्थितः	२२-१२
७-२८ भजन्ते मां दृढव्रताः	२४-१३
९-१३ भजन्त्यनन्यमनसः	२७-१२
१०-४ भयं चाभयमेव च	२९-४
२-३५ भयाद् रणाद् उपरतम्	३-६
११-४५ भयेन च प्रव्यथित मनो मे	३४-९
१३-२२ भर्ता भोक्ता महेश्वरः	४०-४
१-४४ भवतीत्यनुश्रुतम्	२-१५
१४-१७ भवतोऽज्ञानमेव च	४१-१५
१८-१२ भवत्यत्याग्निनां प्रेत्य	५१-१२
१-११ भवन्तः सर्वे एव हि	X X
१०-५ भवन्ति भावा भूतानाम्	२९-५
१६-३ भवन्ति संपद दैवीम्	४६-४
१-८ भवान् भीष्मश्च कर्णश्च	X-X
११-२ भवाप्ययी हि भूतानाम्	३१-२
१२-७ भवामि न विरान् पार्थ !	३६-७
१८-६९ भविता न च मे तस्मान्	५४-३
१६-१३ भविष्यति पुनर्धनम्	४७-३
७-२६ भविष्याणि च भूतानि	२४-११
११-१२ भवेद् युयुत्सुदुष्यता	३१-१०
४-३७ भस्मसात् कुरुते तथा	१६-६
४-३७ भस्मसात् कुरुतेऽर्जुन !	१६-६

१८-२० भावमव्ययमीक्षते	४९-३
१७-१६ भावसंशुद्धिरित्येतत्	४९-३२
११-३० भासस्तवोप्राः प्रतपन्ति विष्णो !	३२-१४
११-१२ भासस्तस्य महात्मनः	३१-१०

७-४ भिन्ना प्रकृतिरष्टधा २८-१

१-१५ भीमकर्मा वृकोदरः	X-X
१-४ भीमाजुनसमा युधि	X-X
१-२५ भीष्मद्रोणप्रमुखतः	१-७
१-११ भीष्ममेवाभिरक्षन्तु	X-X
११-२६ भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ	३२-१०

१३-२१ भुङ्क्ते प्रकृतिजान् गुणान्	४००-३
३-१३ भुञ्जते ते त्वघ पापाः	१५-८
१५-१० गुञ्जानं वा गुणान्वितम्	४४-४
२-५ भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान्	५-२

१७-६ भूतग्राममचेतसः	४७-२
१-८ भूतग्राममिमं कृत्स्नम्	२७-७
८-१९ भूतग्रामः स एवायम्	२५-१७
१३-३४ भूतप्रकृतिमोक्ष च	३८-७
१३-१६ भूतमर्तुं च तज्ज्ञेयम्	३९-१३
१०-१५ भूतभावन ! भूतेश !	२९-१३

८-३	भूतभावोद्भवकरः	२५-२
९-५	भूतसृन् न च भूतस्थः	२७-४
१०-२०	भूतानामन्त एव च	३०-४
१०-२२	भूतानामस्मि चेतना	३०-३
४-६	भूतानामीश्वरोऽपि सन्	१३-६
९-२५	भूतानि यान्ति भूतेज्या.	२८-१८
११-५०	भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा	३५-४
८-१९	भूत्वा भूत्वा प्रलीयते	२५-१७
२-३५	भूत्वा यास्यसि लाघवम्	३-६
७-४	भूमिरापोऽनलो वायुः	२८-१
१०-१	भूय एव महागहो ।	३९-१
१०-१८	भूयः कथय तृप्तिर्हि	२९-१६

९-२४	भोक्ता च प्रभुरेव च	२८-१७
५-२९	भोक्तारं यज्ञतपसाम्	१९-९
१३-२०	भोक्तृत्वे हेतुमुच्यते	४०-२
२-४३	भोगैश्वर्यगतिं प्रति	X-X
२-४४	भोगैश्वर्य-प्रगक्त्वानाम्	८-३
१७-१०	भोजन तामस-प्रियम्	४९-२६

१-३०	ध्रुमतीव च मे मनः	२-४
१८-६१	ध्रामयन् सर्वभूतानि	५३-१२
८-१०	ध्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक्	२५-८

१८-५७	मच्चित्तः सततं भव	५३-८
१८-५८	मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि	५३-९
१०-९	मच्चित्ताः मद्गत-प्राणाः	२९-७
३-१	मता बुद्धिर्जनार्दन !	१०-१
११-५५	मत्कर्मकृन् मत्परमः	३५-९
१२-१०	मत्कर्मपरमो भव	३६-१०
१०-५	मत्त एव पृथग्विधाः	२९-५
७-१२	मत्त एवेति तान् विद्धि	४९-४०
७-७	मत्तः परतरं नान्यन्	२८-४
१०-८	मत्तः सर्वं प्रवर्तते	२९-६
१५-१५	मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च	४४-९
१८-५८	मत्प्रसादान् तरिष्यसि	५३-९
१८-५६	मत्प्रसादादवाप्नोति	५३-७
६-१५	मत्संस्थामधिगच्छति	२१-६
९-४	मत्स्थानि सर्वभूतानि	४-४
९-६	मत्स्थानीत्युपधारय	२७-५
११-१	मदनुग्रहाय परमम्	३१-१
१२-१०	मदर्थमपि कर्माणि	३६-१०
१-९	मदर्थे त्यक्तजीविताः	४-४
६-४७	मद्गतेनान्तरात्मना	२३-१५
१३-१८	मदभक्त एतद् विशाय	३९-१५
११-५५	मदभक्तः सप्तवर्जितः	३५-९
७-२३	मदभक्ता यान्ति मामपि	२४-८

८-१२	मनो हृदि निरुध्य च	२५-१०
१७-१३	मन्त्रहीनम् अदक्षिणम्	४९-२९
९-१६	मन्त्रोऽहम् अहमेवाज्यम्	२८-९
९-३४	मन्मना भव मदभक्तः	२८-२७
१८-६५	मन्मना भव मदभक्तः	५३-१६
४-१०	मन्मया मासुपाधिताः	१३-१२
१८-३२	मन्यते तमसावृता	४९-१५
६-२२	मन्यते नाधिकं ततः	२२-३
७-२४	मन्यन्ते मामबुद्धयः	२४-९
११-४	मन्यसे यदि तच्छक्यम्	३१-४
१०-४१	मम तेजोऽश-संभवम्	३०-२०
११-७	मम देहे गुडाकेश ।	३१-६
९-११	मम भूत-महेश्वरम्	२७-१०
७-१४	मम माया दुरत्यया	४९-४२
१४-३	मम योनिर्महद्वद्वा	X-X
१०-७	मम यो वेत्ति तत्त्वतः	३०-२२
३-२३	मम वर्त्मानुवर्तन्ते	११-४
४-११	मम वर्त्मानुवर्तन्ते	१३-९
१४-२	मम साधर्म्यमागताः	४१-२
९-५	ममात्मा भूतभावनः	२७-४
७-२४	ममाव्ययमनुत्तमम्	२४-९
१५-७	ममैवांशो जीवलोके	४४-१
९-४	मया ततमिदं सर्वम्	X-X

११-४	मया द्रष्टुमिति प्रभो ।	३१-४
९-१०	मयाऽध्यक्षेण प्रकृतिः	२७-९
११-४१	मया प्रमादान् प्रणयेन वापि	३४-५
११-४७	मया प्रसन्नेन तवाहुनेदम्	३५-१
१०-३९	मया भूतं चराचरम्	३०-१८
११-३४	मया हतास्त्वं जहि; मा व्यधिष्टाः	३३-३
१३-१०	मयि चानन्ययोगेन	३९-७
९-२९	मयि ते, तेषु चाप्यहम्	२८-२२
१२-८	मयि बुद्धिं निवेशय	३६-८
१८-५७	मयि संन्यस्य मत्परः	५३-८
१२-६	मयि संन्यस्य मत्पराः	३६-६
७-७	मयि सर्वमिदं प्रोतम्	२८-४
३-३०	मयि सर्वाणि कर्माणि	११-११
७-२२	मयैव विहितान् हि तान्	२४-७
११-३३	मयैवैते निहताः पूर्वमेव	३३-२
८-७	मप्यपित्तमनोबुद्धिः	३७-२
१२-१४	मप्यपित्तमनोबुद्धिः	२५-५
१२-७	मप्यावेदितचेतसाम्	३६-७
१२-२	मप्यावेदय मनो ये माम्	३६-२
७-१	मप्यासक्तमनाः पार्थ !	३९-१
१२-८	मप्येव मन आधत्स्व	३६-८
२-३४	मरणादतिरिच्यते,	३-५
१०-२१	मरीचिर्महतामस्मि	४-४

१-१४ महति स्यन्दने स्थितौ	X-X
१०-६ महर्षयः सप्त पूर्वे	X-X
१०-२ महर्षीणां च सर्वशः	२९-२
१०-२५ महर्षीणां मृगुरहम्	३०-११
९-१३ महात्मानस्तु मां पार्थ ।	२७-१२
११-२३ महाबाहो ! बहुबाहूरुपादम्	३२-७
१३-५ महाभूतान्यहंकारः	३८-४
११-९ महायोगेश्वरो हरिः	३१-८
३-३७ महाशनो महापाप्मा	१२-४
२-३५ मंस्यन्ते त्वां महारथाः	३-६
२-४७ मा कर्मफलहेतुर्भूः	८-६
९-१७ माता धाता पितामहः	२८-१०
१-३४ मातुलाः श्वशुराः पौत्राः	२-७
११-४९ मा ते व्यथा, मा च विमूढभावः	३५-३
२-४७ मा ते सप्तोऽस्त्वकर्मणि	८-६
२-१४ मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय ।	७-२
१-१४ माधवः पाण्डवधैव	X-X
१४-२५ मानापमानयोस्तुन्यः	४२-५
९-११ मातुषीं तनुमाश्रितम्	२७-१०
२-४७ मा फलेषु कदाचन	८-६
१४-२६ मां च योऽप्यभिचारेण	४२-६
१७-६ मां धैर्योऽनःशरीरस्थम्	४७-१३

७-२६ मां तु वेद न कथन	२४-११
१२-६ मा ध्यायन्त उपमत	३६-६
९-३२ मा हि पार्थ ! व्यपाश्रित्य	२८-२५
१-५ मामका. पाण्डवाश्चैव	१-१
८-७ मामनुस्मर युष्य च	२५-७
१६-२० मामप्राप्यैव कौन्तय !	४७-११
१६-१८ मामाभपरदेहेषु	४७-८
७-२९ मामाश्रित्य यत्नन्ति य	२४ १४
१२-९ मामिच्छान्तु धनजय !	३६-९
८-१६ मामुपेत्य तु कौन्तय !	२५-१४
८-१५ मामुपेत्य पुनर्जन्म	२५-१३
१८-६६ मामेक शरणं व्रज	५३ १७
७-१३ मामेभ्य परमव्ययम्	४९-४१
७-१४ मामेव य प्रपद्यन्त	४९ ४२
७-१८ मामेवानुत्तमां गतिम्	२४ ३
१८-६८ मामेवैष्यन्त्यसशय.	५४-२
९-३४ मामेवैष्यसि युक्तैवम्	२८-२७
१८-६५ मामेवैष्यसि सत्यं त	५३ १६
८-७ मामेवैष्यत्यसशय.	२५-५
७ १५ माययापहृतज्ञाना	४७-९
७ १४ मायामेता तरन्ति ते	४९-४२
१६ २ मादिव ह्रीरवापलम्	४६-३
१६-५ मातु च मपदं दैवीम्	४६-७

१०-३५ मारानां मार्गशीर्षोऽहम्	३०-६
११-२ माहात्म्यमपि नाव्ययम्	३१-२
१-३८ मित्रद्रोहे च पातकम्	२-११
३-६ मिथ्याचारः स उच्यते	१०-५
१८-५९ मिथ्यैव व्यवसायस्ते	५३-१०
३-९ मुक्तसंगः समाचर	१०-८
१८-२६ मुक्तसङ्गोऽनहंवादी	४९-९
१२-१५ मुक्तो यः स च मे प्रियः	३७-३
१-२९ मुखं च परिशुष्यति	२-२
३-३१ मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः	११-१२
३-१३ मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः	१५-८
५-२८ मुनिर्मोक्षपरायणः	१९-८
१०-३७ मुनीनामप्यहं व्यासः	३०-१२
१७-१९ मूढग्राहेणात्मनो यत्	४९-३५
१४-१५ मूढयोनिषु जायते	४१-१३
१६-२० मूढा जन्मनि जन्मनि	४७-११
७-२५ मूढोऽयं नाभिजानाति	२४-१०
१४-४ मूर्तयः संभवन्ति याः	x-x
८-१२ मूर्ध्याधायात्मनः प्राणम्	२५-१०
१०-३० मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहम्	३०-१६

१३-२५ मृत्युं श्रुतिपरायणाः	४०-१०
९-३ मृत्यु-संसार-वर्त्मनि	२७-३
१२-७ मृत्यु-संसार-सागरात्	३६-७
१०-३४ मृत्युः सर्वहरश्चाहम्	३०-३
१८-१० मेधावी छिन्नसशयः	५१-१०
१०-२३ मेहः शिरसिणामहम्	३०-१६
१२-१३ मैत्र. करुण एव च	३७-१
१८-६६ मोक्षयिष्यामि मा शुचः	५३-१७
९-२८ मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः	२८-२१
९-१२ मोघज्ञाना विचेतस.	२७-११
३-१६ मोघं पार्थ । स जीवति	१५-७
९-१२ मोघाशा मोघकर्माणः	२७-११
१६-१६ मोह-जाल-समावृताः	४७-६
१४-८ मोहन सर्वदेहिनाम्	४१-६
१४-२२ मोहमेव च पाण्डव ।	४२-२
१८-७ मोहात् तस्य परित्यागः	५१-७
१८-२५ मोहादारभ्यते कर्म	४९-८
१६-१० मोहाद् गृहीत्वासदृग्माहान्	४६-१०
७-१३ मोहितं नाभिजानाति	४९-४१
११-१ मोहोऽयं विगतो मम	३१-१

१० ३८	मौन चैवास्मि गुह्यानाम्	३०-१७
१७ १६	मौनमात्मविनिग्रह	४९-३०
३ ६	य आस्त मनसा स्मरन्	१० ५
१८ ६८	य इद परम गुह्यम्	५४-२
१-२३	य एतेऽत्र समागता	१-५
२ १९	य एन वेत्ति हन्तारम्	६-८
२-२१	य एनम् अजम् अन्ययम्	६-१०
१३-२३	य एव वेत्ति पुरुषम्	४० ५
८-२१	य प्राप्य न निवर्तन्ते	२५ १९
८-६	य य वापि स्मरन् भावम्	२५ ४
६-२२	य लब्ध्वा चापर लाभम्	२२ ३
६-२	य सन्यासमिति प्राहु	२०-२
२-१५	य हि न व्यथयन्त्येते	७ ३
१३-२९	य पश्यति तथात्मानम्	४०-६
५-५	य पश्यति स पश्यति	१७ ६
१३ २७	य पश्यति स पश्यति	४० ११
८-१३	य प्रयाति त्यजन् देहम्	२५-११
८-५	य प्रयाति स मदभावम्	२५-३
१६ २३	य शास्त्रविधिमुत्तुज्य	४८ १
११ ५५	य स मामेति पाण्डव !	३५ ९
८-२०	यः स सर्वेषु भूतषु	२५ १८
५ २८	य सदा मुक्त एन स	१९ ८

२-५७	य सर्वज्ञानमिस्नेह	९-४
१७-४	यक्ष-रक्षासि राजसा	४८-६
१६-१५	यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्ये	४७-५
१५-१२	यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ	४४ ६
११-७	यच्चान्यद् द्रष्टुमिच्छसि	३१-६
१०-३९	यच्चापि सर्वभूतानाम्	३०-१८
१५-८	यच्चाप्युक्तामतीश्वरः	४४ १
११-४२	यच्चावहासार्थम् अमल्लतोऽसि	३४-६
२-८	यच्छोकमुच्छापणमिन्द्रियाणाम्	५ ५
५-१	यच्छ्रेय एतयोरेकम्	१७-१
२-७	यच्छ्रेय स्यान् निश्चितं ब्रूहि तन्मे	५ ४
४ १२	यजन्त इह देवता.	१४-१०
१७-४	यजन्ते तामसा जना	४८-६
१६-१७	यजन्ते नामयज्ञैस्ते	४७ ७
९ २३	यजन्ते श्रद्धयान्विता	२८ १६
१७ १	यजन्ते श्रद्धयान्विता	४८ ३
१७ ४	यजन्ते सार्विका देवान्	४८ ६
९-१५	यजन्तो मामुपासत	२७ १४
९-२३	यजन्त्यविधिपूर्वकम्	२८-१६
९-२७	यज्जुहोषि ददासि यत्	२८ २०
४ ३५	यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम्	१६-४
७ २	यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यद्	३९-२
१४ १	यज्ज्ञात्वा मुनय सर्वे	४१ १

१३-१२	यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते	३९-९
४-१६	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	१४-२
९-१	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	२७-१
३-१४	यज्ञः कर्मसमुद्भवः	१५-४
४-३०	यज्ञ-क्षपित-कर्मपा	१५-१५
१८-३	यज्ञ-दान-तप.कर्म	५१-३
१८-५	यज्ञ-दान-तप.कर्म	५१-५
१७-२४	यज्ञ-दान-तप.क्रियाः	५०-२
४-३१	यज्ञशिष्टामृतभुजः	१५-९
३-१३	यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः	१५-८
१७-७	यज्ञस्तपस्तथा ज्ञानम्	४९-२३
३-१४	यज्ञाद्भवति पर्जन्यः	१५-४
१०-२५	यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि	३०-९
४-२३	यज्ञायाचरत. कर्म	१४-९
३-९	यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र	१०-८
१७-२३	यज्ञाथ विहिताः पुरा	५०-१
१७-२७	यज्ञे तपसि दाने च	५०-५
४-२५	यज्ञेनैवोपजुहति	१५-११
९-२०	यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गंति प्रार्थयन्ते	२८-१३
१८-५	यज्ञो दानं तपश्चैव	५१-५
६-१२	यतचित्तेन्द्रियक्रियः	२१-३
७-३	यततामपि सिद्धानाम्	३९-३
६-४३	यतते च ततो भूयः	३३-११

२-६०	यततो ह्यपि कौन्तेय ।	९-७
९-१४	यतन्तश्च दृढप्रताः	२७-१३
१५-११	यतन्तोऽप्यवृत्तात्मानः	४४-५
१५-११	यतन्तो योगिन्धेनम्	४४-५
४-२८	यतयः सशितप्रताः	१५-१०
१८-५२	यतवाक्कायमानगः	५३-५
१५-४	यतः प्रवृत्तिः प्रवृत्ता पुराणी	४३-४
१८-४६	यतः प्रवृत्तिर्भूतानाम्	४-१०
१२-१४	यतात्मा दृढनिधयः	३७-२
५-२६	यतीनां यतचेतनाम्	१९-६
५-२८	यतन्द्रियमनोबुद्धिः	१९-८
६-२६	यतो यतो निश्चरन्ति	२२-७
९-२७	यत् करोषि यदधाति	२८-२०
१३-२	यन् तज्ज्ञानं मन मम	३८-२
१८-२५	यत् तत् तामसमुत्पद्यत	४९-८
१८-२३	यत् तत् सात्त्विकमुत्पद्यत	४९-६
१८-३८	यत् तदधेऽमृतोपमम्	४९-२१
१८-३३	यत् तदधे विषमि	४९-२०
९-२७	यत् तपस्यति कौन्तेय ।	२८-३०
१८-२४	यत् तु कामोऽगुणो यमं	४९-७
१८-२२	यत् तु ह स्तरेऽवशिष्टम्	४९-५
१७-२१	यत् तु प्राणुरवतारिणम्	४९-३७
१०-५	यत् तद्वि श्रद्धामाताय	२९-१

११-१	यत् त्वयोक्तं वचस्तेन	३१-१
८-२३	यत्र काले त्वनाश्रुतिम्	२६-२
६-२०	यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानम्	२२-१
१८-७८	यत्र पार्थो धनुर्धरः	७-५
१८-७८	यत्र योगेश्वरः कृष्णः	७-५
६-२०	यत्रोपरमते चित्तम्	२२-१
५-५	यत् सांख्यैः प्राप्यते स्थानम्	१७-६
९-६	यथाकाशस्थितो नित्यम्	२७-५
३-२५	यथा कुर्वन्ति भारत ।	११-६
७-१	यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु	३९-१
३-३८	यथाऽऽदर्शो मलेन च	१२-५
६-१९	यथा क्षीणो निवातस्थः	२१-१०
११-२८	यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः	३२-१२
१३-३३	यथा प्रकाशयत्येकः	३८-६
११-२९	यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतंगाः	३२-१३
१-११	यथाभागमवस्थिताः	X-X
१८-१९	यथाश्च्छृणु तान्यपि	४९-९
१८-४५	यथा विन्दति तच्छृणु	४-९
१३-३२	यथा सर्वगतं सोऽश्म्यात्	४०-८
१८-६३	यथेच्छति तथा कुरु	१३-४
४-३७	यथैर्धासि ममिदोऽतिः	१६-६
१२-२०	यथोक्तं पशुपागतं	३७-८
३-३८	यथोन्वेनाहतो गर्भः	१२-५

१-३८	यद्यप्येते न पश्यन्ति	२-११
१-४५	यद्राज्यसुखलोभेन	२-१६
२-६	यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः	५-३
१३-३	यद्विकारि यतश्च यत्	३८-३
१८-६१	यन्त्रारूढानि मायया	५३-१२
२-६७	यन्मनोऽनुविधीयते	९-१४
१०-१४	यन्मां वदसि केशव !	२९-१२
११-४७	यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम्	३५-१
१०-२९	यमः संयमतामहम्	३०-४
१८-३४	यया तु धर्मकामार्थान्	४९-१७
१८-३१	यया धर्मम् अधर्मं च	४९-१४
१८-३५	यया स्वप्नं भयं शोकम्	४९-१८
७-५	ययेदं धार्यते जगत्	२८-२
२-१९	यथैनं मन्यते हतम्	६-८
१७-११	यष्टव्यमेवेति मनः	४९-२७
१५-१	यस्तं वेद स वेदवित्	४३-१
१८-११	यस्तु कर्मफलत्यागी	५१-११
३-३७	यस्तवात्मरतिरेव स्यात्	१०-९
३-७	यस्त्विन्द्रियाणि मनसा	१०-६
१५-१८	यस्मान् क्षरमतीतोऽहम्	४५-३
१२-१५	यस्मान्नोद्विजते लोकः	३७-३
१५-४	यस्मिन् यता न निवर्तन्ति भूयः	४३-४
६-२२	यस्मिन् स्थितो न दुःखेन	२२-३

५-१२ युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा	१८-५
६-१७ युक्तचेष्टस्य कर्मसु	२१-८
६-१७ युक्तस्वभावबोधस्य	२१-८
६-१७ युक्ताहारविहारस्य	२१-८
५-८ युक्तो मन्थेत तत्त्ववित्	१८-१
१७-७ युज्यते नात्र संशयः	३०-२२
६-१९ युञ्जतो योगमात्मनः	२१-१०
६-१५ युञ्जन्नेवं सदात्मानम्	२१-६
६-२८ युञ्जन्नेवं सदात्मानम्	-२२-१
२-३७ युद्धाय कृत्तनिश्चयः	३-८
१८-४३ युद्धे चाप्यपलायनम्	४-५
१-२३ युद्धे प्रिय-चिकीर्षवः	१-५
१-६ युधामन्युश्च विक्रान्तः	X-X
११-३४ युध्यस्व, जेतासि रणे सपत्नान्	३३-३
३-३० युध्यस्व विगतज्वरः	११-११
१-२८ युयुन्सुं सगुणस्थितम्	२-२
१-४ युयुधानो विराटश्च	X-X
१२-१ ये चाप्यक्षरमव्यक्तम्	३६-१
७-१२ ये चैव सात्त्विका भावाः	४९-४०
९-२२ ये जनाः पर्युपासते	३८-१५
१२-२० ये तु धर्म्मामृतमिदम्	३७-८
१२-६ ये तु सर्वाणि कर्माणि	३६-६

१२ ३	ये त्वक्षरमनिर्देश्यम्	३६ ३
३-३२	ये त्वेतदभ्यमूयन्त	११ १३
४-२५	येन भूतान्यग्नेयेण	१६ ४
१० १०	यन माम् उपयान्ति त	२९ ८
३-२	येन ध्रेयोऽहमाप्नुयाम्	१०-२
२-१७	येन सर्वमिदं ततम्	४-१०
८-२२	यन सर्वमिदं ततम्	६-६
१८ ४६	यन सर्वमिदं ततम्	२५-२०
६ ६	यनाग्नेवात्मना जित	१० ६
३-१३	य पचन्त्यात्मकं रणान्	१५ ८
९-३२	यऽपि ह्यु पापयोनय	२८ २५
९-२३	यऽप्यन्यदेवताभयता	२८-१६
९-२९	य भजन्ति तु मां भक्त्या	२८ २१
३-३१	य मे मतमिदं निधम्	११-१२
४-११	ये यथा मां प्रपद्यन्ते	१३ ९
११ ३२	यऽऽस्थिता प्रयत्नीकेषु योधा	३३-१
१३-३४	ये विदुर् यान्ति तं पारम्	३८ ७
१७ १	य शार्ङ्गदिधिमुद्यज्य	४८ ३
२-३५	यदा (हृदा) च भू बहुमा	३ ६
७ २८	यदा ह्यग्नौ पावम्	२४-१३
५-१८	यदा नाशितमात्मन	१८ ९
१० ६	यदा लोक इमां प्रजा	४-४
५-१९	यदा साम्ये विधनं भूत	७-६

१-३३	येषामर्थे कांक्षितं नः	२-६
५-२२	ये हि संस्पर्शजा भोगाः	१९-२
९-२२	योगक्षेमं वहाम्यहम्	२८-१५
६-४१	योगभ्रष्टोऽभिजायते	२३-९
६-१२	योगमात्मविशुद्धये	२१-३
७-२५	योगमायासमावृतः	२४-१०
४-२८	योगयज्ञास्तथापरे	१५-१०
८-२७	योगयुक्तो भवागुनः ।	२६-६
५-६	योगयुक्ती मुनिर्बद्धा	१७-७
५-७	योगयुक्ती विशुद्धात्मा	१७-८
४-४१	योगसंन्यस्तकर्माणम्	१६-८
२-४८	योगस्थः कुरु कर्माणि	८-७
६-२	योगं तं विद्धि पाण्डव !	२०-२
७-१	योगं युञ्जन् मदाश्रयः	३९-१
१८-७५	योगं योगेश्वरात् कृष्णात्	३-२
२-५०	योगः कर्मसु कौशलम्	८-९
४-३	योगः प्रोक्तः पुरातनः	१२-३
६-३७	योगाच्चलितमानसः	२३-५
६-४	योगारूढस्तदाच्यते	२०-४
६-३	योगारूढस्य तस्यैव	२०-३
६-२७	योगिनं सुखमुत्तमम्	२२-८
५-११	योगिनः कर्म कुर्वन्ति	१८-४

१२-१४ यो मे भक्तः स मे प्रियः	३७-२
१२-१६ यो मदभक्त स मे प्रियः	३७-४
१०-३ यो माम् अङ्गम् अनादिं च	२९-१३
१५-१९ यो माम् एवमसंमूढः	४५-४
६-३० यो मां पश्यति सर्वत्र	२२-११
८-१४ यो मां स्मरति नित्यशः	२५-१२
९-१६ यो मे भक्त्या प्रयच्छति	२८-१५
१७ ३ यो यच्छूद्रः स एव सः	४८-४
६-३३ योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः	२३-१
७-२१ यो यो यां यां तनुं भक्तः	२४-६
१५-१७ यो लोकत्रयमाविश्य	४५-३
१४-२३ योऽतिष्ठति नेह तं	४२-३

११-३६ रक्षसि भीतानि दिशो द्रवन्ति	२४-१
१४-१६ रजसस्तु कर्तुं दुःखम्	४१-१४
१४-१५ रजसि प्रलयं गत्वा	४१-१३
१४-१७ रजसो लोभ एव च	४१-१५
१४-१० रजस्तगघ्नाभिभूय	४१-८
१४-१२ रजस्येतानि जायन्ते	४१-१०
१४-९ रजः कर्माणि भारत !	४१-७
१४-१० रजः सर्वं तमधैव	४१-८
३-१७ रजोगुणसमुद्भवः	१२-४
१४-७ रजो रागात्मकं विद्धि	४१-५

१-२१	रथ स्वापय मेऽच्युत !	१ ३
१-४७	रथोपस्य उपादिशन्	२-१८
१५-९	रथेन घ्राणमेव च	४४-३
२-५९	रसवर्ज, रसाऽप्यस्य	१-६
७-८	रसोऽहमप्सु, कौन्तय !	२८ ५
१७-८	रस्था स्निग्धा स्थिरा हृद्या	४९-२४
४-३	रहस्य ह्येनदुत्तमम्	१३-३
९-१०	राक्षसीनामुरी चैव	२७-११
२-६४	रागद्वेषविमुक्तैस्तु	९-११
३-३४	रागद्वेषो व्यवस्थितो	११-०
१८-५१	रागद्वेषो धुदस्य च	५३-०
१८-९७	रागी कर्मफलप्रेप्सु	४९-१०
१८-७६	राजन् ! सम्मृत्य गम्मृत्य	७-३
९-२	राजनिशा राजशुभम्	२७-२
१७-१८	राजमे चत्तमधुदम्	४९-३४
१८-०७	राजान परिकीर्तित	४९-१०
७-१२	राजगास्तामसाणि द	४९ ४०
१-२	राजा वचनममर्षीन्	४-४
१-३३	राज्य भग्नं मुखाणि च	२-६
२-८	राजर्षि मुखागमपि बाधिरव्यम्	७ ५
८-१७	रात्रि युगमदस्यन्तम्	२५-१५
८-१८	राप्त्यागमे प्रर्त्त्यन्त	२५-१६

८-१९	राज्यागमेऽवशः पार्थ ।	२५-१७
१०-३१	रामः शस्त्रभृतामहम्	३०-१३
१०-२३	रुद्राणां शंकरश्चास्मि	३०-१३
११-२२	रुद्रादित्या वसवो ये च साध्याः	X-X
१८-७७	रूपमस्यदभुतं हरेः	७-४
११-४७	रूपं परं दर्शितमात्मयोगात्	३५-१
११-२३	रूपं महत् ते बहुवक्त्रनेत्रम्	३२-७
१-२९	रोमहर्षश्च जायते .	२-३
७-२२	लभते च ततः कामान्	२४-७
६-४३	लभते पौर्वदेहिकम्	२३-११
५-२५	लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणम्	१९-५
२-३२	लभन्ते सुद्धमीदृशम्	४-२
२-३८	लाभालाभौ जयाजयौ	७-१
५-१०	लिप्यते न स पापेन	१८-३
१-४२	लुप्तपिण्डोदकक्रियाः	X-X
१८-२७	लुप्तो हिंसात्मकोऽगुचिः	४९-१०
११-३०	लैलिपसे प्रसमानः समन्तान्	३२-१४

११-२०	लोकत्रयं प्रव्यधितं महात्मन्	३२-५
११-४३	लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभाव !	३४-७
३-२०	लोकसग्रहमेवापि	११-१
३-२१	लोकस्तदनुवर्तते	११-२
५-१४	लोकस्य सृजति प्रभुः	१८-७
१२-१५	लोकाग्नौद्विजते च यः	३७-३
११-३०	लोकान् समग्रान् वदतैर्ज्वलद्भिः	३२-१४
११-३२	लोकान् समार्हर्तुमिह प्रवृत्तः	३३-१
६-४२	लोके जन्म वशीदृशम्	२३-१०
३-३	लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा	१७-२
७-२५	लोको मामजमव्ययम्	२४-१०
३-९	लोकोऽय कर्मबन्धनः	१०-८
१४-१२	लाभः प्रवृत्तिरारम्भ.	४१-१०
१-३८	लोभोपहतचेतसः	२-११
१०-१०	यत्कुमहेत्यशेषेण	२९-१४
११-२७	यत्राणि त त्वरमाणा विशन्ति	३२-११
८-२३	वक्ष्यामि भरतर्षभ !	२६-२
१०-१	वक्ष्यामि हितकाम्यया	२९-१
२-३६	वदिष्यन्ति तवाहिताः	३-७
१०-२९	वदणो यादसामहम्	३०-१४
१-४३	वर्णसकरपारकै	X-X
३-२२	वर्ण एव च कर्मणि	११-३

१६-२३	वर्तते कामकारतः	४८-१
५-२६	वर्तते विदितात्मनाम्	१९-६
५-९	वर्तन्त इति धारयन्	१८-२
७-२६	वर्तमानानि चाक्षुन ।	२४-११
६-६	वर्तेतास्मैव क्षत्रुवत्	२०-६
२-६१	वशे हि यस्येन्द्रियाणि	९-८
६-३६	वश्यात्मना तु यतता	२३-४
१०-२३	वसूनां पावकवास्मि	X-X

१७-१५	व्याख्यं तप उच्यते	४९-३१
१०-३२	वादः प्रवदतामहम्	३०-७
१५-८	वायुर्गन्धानिवाशयात्	४४-२
२-६७	वायुर्नावमिवाम्भसि	९-१४
११-३९	वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशामुः	X-X
९-६	वायुः सर्वत्रगो महान्	२७-५
६-३४	वायोरिव सुदुष्करम्	२३-२
२-९२	वासांसि जीर्णानि यथा विक्षाय	६-११
७-१९	वासुदेव. सर्वमिति	२४-४

१३-१९	विकारांश्च गुणांश्चैव	४०-१
५-२८	विगतेष्टामयकोधः	१९-८
५-७	विजितात्मा जितेन्द्रियः	१७-८
११-३१	विशानुमिच्छामि भवन्तमाद्यम्	३२-१५
४-३२	वितताः प्रद्वानो मुखे	१५-१६

१०-२३	वित्तेशो यक्षरथसाम्	X-X
१०-१४	विदुर्देवा न दागवा	२९-१२
३-३२	विद्धि नष्टानचेतसः	११ १३
१०-२४	विद्धि पार्थ ! बृहस्पतिम्	३०-११
७-१०	विद्धि पार्थ ! सनातनम्	२८-७
१३-१९	विद्धि प्रवृत्तिसम्भवान्	४०-१
१०-२७	विद्धि माममृतोद्भवम्	३०-१५
४ १३	विद्वधकर्तारमव्ययम्	X-X
१३-१९	विद्वधनादी उभावपि	४०-१
३-३७	विद्वधेनमिदं वैशिणम्	१२-४
५-१८	विद्याग्निगयसपत्रे	७-५
३-२६	विद्वान् युक्तं समाचरन्	११-७
१७ ११	विधिदृष्टा न दृज्यत	४९-२७
१७-१३	विधिहीनम् अचुष्टाग्रम्	८९ २९
१३-२७	विनश्यत्स्वविनश्यन्तम्	४०-११
२-१७	विनाशमव्ययस्यास्य	१-६
६-४०	विनाशस्तस्य विद्यत	२३-८
४-८	विगाशाय च दुष्कृताम्	१३-८
६-२४	विनियम्य समन्तत	२२-५
५-२१	विन्दत्यात्मनि यन् गुह्यम्	१९-१
१-३१	विपरीतानि वेदव !	X-X
१३-१६	विमथनमिव च स्थितम्	३९-१३
१०-१८	विभूर्नि च अनार्दन !	२९-१६

१०-४० विभूतीनां परंतप !	३०-१९
१०-४० विभूतेर्विस्तरो मया	३०-१९
९-२८ विमुक्तो मामुपैष्यसि	२८-२१
१४-२० विमुक्तोऽमृतमश्नुते	४१-१८
१८-५ विमुच्य निर्ममः शान्तः	५३-४
१५-१० विमूढा नानुपश्यन्ति	४४-४
६-३८ विमूढो ब्रह्मणः पथि	२३-६
१८-६३ विमृश्यैतद् अशेषेण	५३-१४
६-२३ वियोगं योगमंजितम्	२२-४
४-१ विवस्वान् मनवे प्राह	१३-१
१३-१० विविक्तदेशसेवित्वम् -	३९-७
१८-५२ विविक्तसेवी लघ्वाशी	५३-३
१८-१४ विविधाश्च पृथक् चैष्टाः	५२-२
१४-११ विवृद्धं सत्त्वमित्युत	४१-९
१४-१३ विवृद्धे कुरुनन्दन !	४१-११
१४-१२ विवृद्धे भरतर्षभ !	४१-१०
१८-५५ विदधते तदनन्तरम्	५३-६
११-२९ विदधन्ति नाशाय समृद्धवेगाः	३२-१३
८-११ विदधन्ति यद्यतयो वीतरागाः	२५-९
११-२८ विदधन्ति यद्यप्राण्यभिविजयन्ति	३२-१२
११-२२ विश्वेऽश्विनौ मरुतधोऽध्मपाथ	४-४
२-२ विश्वमे समुपस्थितम्	३-२
२-६४ विषयान् इन्द्रियैश्चरन्	९-११

१५-९ विषयान् उपसेवत	४४ ३
२-५९ विषया विनिवर्तन्ते	९-६
१८-३८ विषयेन्द्रियसयोगात्	४९-२१
१८ ३५ विषाद मदमेव	४९ १८
१८-२८ विषादी दीर्घसूत्री च	४९-११
२-१० विषीदन्तमिद यच्च	६-१
२-१ विषीदन्तमिद वाक्यम्	३-१
१-२८ विषीदन् इदमब्रवीत्	२-१
१० ४२ विष्टभ्याहमिद कृत्स्नम्	३०-२१
८-३ विसर्ग कर्मसङ्घित	२५ २
९-८ विसृजामि पुन पुन	२७-७
१-४७ विसृज्य सशर चापम्	२ १८
१० १८ विस्तरेणात्मनो योगम्	२९ १६
१८-७७ विस्मयो मे महान् राजन् ।	७-४
२-७१ विहाय कामान् य सर्वान्	९ १८
११-४२ विहारशय्यासनभोजनेषु	३४-६
११-२२ धीक्षन्ते त्वा विस्मिताथैव सर्वे	४-४
२-५६ वीतरागभयक्रोध	९-३
४-१० वीतरागभयक्रोधा	१३-१२
४-३६ यृजिन सतरिध्यसि	१६-५
१०-३७ यृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि	१०-१२

११-३८ चेत्तासि वेद्यं च परं च धाम	३४-३
६-२१ चेत्ति यत्र न चैवायम्	२२-२
१०-३ चेत्ति लोकरुमहेश्वरम्	२९-३
१८-२१ चेत्ति सर्वेषु भूतेषु	४९-४
१०-१५ चेत्थ त्वं पुरुषोत्तम !	२९-१३
२-४२ वेदवादरताः पार्थ !	X-X
१०-२२ वेदानां सामवेदोऽस्मि	३०-८
१५-१५ वेदान्तकृद् वेदविदेव चाहम्	४४-९
२-२१ वेदाविनाशिनं नित्यम्	६-१०
७-२६ वेदाहं समतीतानि	२४-११
८-२८ वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव	२६-१
१५-१५ वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यः	४४-९
९-१७ वेद्यं पवित्रमोकारः	२८-१०
१-२९ वेपथुश्च शरीरे मे	२-३
१०-३० वैनतेयश्च पक्षिणाम्	३०-१६
१८-५२ वैराग्यं समुपाश्रितः	५३-३
६-३५ वैराग्येण च गृह्यते	२३-३
१८-४४ वैश्यकर्म स्वभावजम्	४-६
२-२८ वयस्क-मध्यानि भारत !	६-१७
११-४९ व्यपेक्षणीः प्रीतमताः पुनस्तवम्	: २५-३
२-४४ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-२
२-४१ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-३

११-२४ व्याप्तानन दीप्तविशालनेत्रम्	३२-८
११-२० व्याप्त त्वयैकेन दिशश्च सर्वा	३२-५
३-२ व्यामिश्रेणेव वाग्येन	१०-२
१८-७५ व्यासप्रसादाच्छ्रुतवान्	उ २
८-१३ व्याहरन् मामनुस्मरन्	२५-११
१-२ व्यूढ दुर्योधनस्तदा	X X
१-३ व्यूढा इपदपुत्रेण	X-X
५-२३ शम्नोतीहैव य सेढुम्	१९-३
११-५३ शक्य एवविधो द्रष्टुम्	३५-७
६-३६ शक्योऽवाप्तुमुपायत	२३-४
१-१२ शङ्ख दध्मौ प्रतापवान्	X-X
५-१८ शङ्खान् दध्मु पृथक् पृथक्	X-X
१८-२८ शठो नैष्टुतिकोऽलस	४९-११
११-५ शतशोऽथ सहस्रश	३१-५
६-२५ शनैः शनैरुपरमेन्	२२-६
६-४४ शब्दव्रद्धातिवर्तते	२३ १२
७-८ शब्दः खे पौष्ट्य नृषु	२८ ५
१८-५१ शब्दादीन् विषयस्त्यक्त्वा	५३-२
४-२६ शब्दादीन् विषयानन्ये	१५ १२
६-३ शमः कारणमुच्यते	२०-३
१८-४२ शमो दमस्तप शौचम्	४ ४
१५-८ शरीरं यदवाप्नोति	४४ २

३-८	शरीरयात्रापि च ते	१०-७
१८-१५	शरीरवाङ्मनोभिर्यत्	५२-३
१३-३१	शरीरस्थोऽपि कौन्तेय !	४०-७
११-१३	शरीरे पाण्डवस्तदा	३१-११
९-३१	शाश्वच्छान्तिं निगच्छति	२८-२४
५-१२	शान्तिमाप्नोति नैष्टिकीम्	१८-५
६-१५	शान्तिं निर्वाणपरमाम्	२१-६
४-२१	शारीरं केवलं कर्म	१४-७
१७-१४	शारीरं तप उच्यते	४९-३०
१८-५६	शाश्वत पदमव्ययम्	५३-७
१४-२७	शाश्वतस्य च धर्मस्य	४२-७
१-१७	शिशुभी च महारथः	X-X
२-७	शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्	५-४
२-१४	शीतोष्णमुखदुःखदाः	७-२
६-७	शीतोष्णमुखदुःखेषु	२०-७
१२-१८	शीतोष्णमुखदुःखेषु	३७-६
८-२६	शुक्रकृष्णे गनी ह्येते	२६-५
६-४१	शुचीनां श्रीमतां गेहे	२३-१
६-११	शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य	२१-२
५-१८	शुनि यैव शपाके च	७-५

१२-१७ शुभाशुभपरित्यागी	३७-५
१-२८ शुभाशुभफलैरेवम्	२८-२१
१८-४४ शूद्रस्यापि स्वभावजम्	४-६
१८-४१ शूद्राणां च परतपः ।	४-३
१०-१ शृणु मे परमं वचः	२९-१
१८-६४ शृणु मे परमं वचः	५३-१५
१८-३६ शृणु मे भरतर्पणम् ।	४९-१९
१८-७१ शृणुयादपि यो नरः	५४-५
१०-१८ शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्	२९-१६
१-५ शैच्यश्च नरपुंगव	X-X
१-४७ शोक-सविप्र-मानसः	२-१८
१८-४३ शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यम्	४-५
१-३४ श्यामाः शोण्ण्यस्तथा	२-७
१२-२० धृष्टधाना मत्परमा	३७-८
१७-१७ धृष्टया परया तप्तम्	४९-३३
१२-२ धृष्टया परयोपेता	३६-२
७-२१ धृष्ट्यार्चितुमिच्छति	२४-६
१७-३ धृष्टा भवति भारत ।	४८-४
१७-३ धृष्टामयोऽयं पुरुषः	४८-४

३-३१	श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तः	११-१२
१८-७१	श्रद्धावाननसूयश्च	५४-५
६-४७	श्रद्धावान् भजते यो माम्	२३-१५
४-३९	श्रद्धावान् लभते ज्ञानम्	१६-१
१७-१३	श्रद्धाविरहितं यज्ञम्	४९-२९
१०-४१	श्रीमद्ूर्जितमेव वा	३०-२०
२-५३	श्रुतिविप्रतिपन्ना ते	८-१२
११-२	श्रुतौ विस्तरशो मया	३१-२
१३-२५	श्रुत्वान्येभ्य उपासते	४०-१०
२-२९	श्रुत्वाप्येनं वेद न चैव कश्चित्	X-X
३-११	श्रेयः परमवापयथ	१५-२
४-३३	श्रेयान् द्रव्यमयायज्ञात्	१५-१७
३-३५	श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः	X-X
१८-४८	श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः	X-X
२-५	श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके	५-३
१२-१२	श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासान्	३६-१२
२-५२	श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च	८-११
१५-९	श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च	४४-३
४-२६	श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये	१५-१२
१-१७	श्वशुरान् सुहृदथैव	१-८

८-२४	पण्मासा उत्तरायणम्	२६-३
८-२५	पण्मासा दक्षिणायनम्	२६-४
४-३	स एवायं मया तेऽद्य	१३-३
४-२	स कालेनेह महता	१३-२
१८-८	स कृत्वा राजस त्यागम्	५१-८
३-२५	सक्ता कर्मण्यविद्वीसो	११-६
११-४१	सखेति मत्वा प्रसभ यदुक्तम्	३४-५
११-३५	सगद्रदं भीनभीत प्रणम्य	३३-४
१४-२६	स गुणान् समतीत्यैतान्	४२-६
१-१९	स घोषो धार्तराशौ मू	× ×
३-२४	सकरस्य च कर्ता स्याम्	११-५
१-४२	सकरो नरकायैव	×-×
६-२४	संकल्पप्रभवान् कामान्	२२-५
५-१०	सङ्ग त्यक्त्वा करोति य	१८-३
५-११	सङ्ग त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्धये	१८-४
२-४८	सङ्ग त्यक्त्वा धनञ्जय ।	८-७
१८-९	सङ्ग त्यक्त्वा फलं चैव	५१-९
१८-६	सङ्ग त्यक्त्वा फलानि च	५१-६
२-६२	सङ्गस्तेषूपजायते	९-९
२-६२	सङ्गात् मजायत काम	९-९
२-३३	सप्राम न करिष्यसि	३-४
१३-६	सघातधेतना धृति	३८-५

६-३०	स च मे न प्रणश्यति	२२-११
१३-३	स च यो यत्प्रभावध	३८-३
११-५१	सचेताः प्रकृतिं गतः	३५-५
१७-२६	सच्छब्दः पार्थिवो युज्यते	५०-४
३-२९	सञ्जन्ते गुणकर्मसु	११-१०
१-७	सशार्थं तान् ब्रवीमि ते	X-X
९-१४	सततं कीर्तयन्तो माम्	२७-१३
१७-२४	सततं ब्रह्मवादिनाम्	५०-२
८-१०	स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम्	२५-८
७-२२	स तया धृष्ट्या युक्तः	२४-७
१७-१८	सत्कारमानपूजार्थम्	४९-३४
१७-१	सत्त्वमाहो रजस्तमः	४८-३
१८-४०	सत्त्वं प्रकृतिर्जैर्मुक्तम्	४९-३९
१४-१०	सत्त्वं भवति भारत ।	४१-८
१४-५	सत्त्वं रजस्तम इति	४१-२
१०-३६	सत्त्वं सत्त्ववतामहम्	२०-१०
१४-९	सत्त्वं सुखे सञ्जयति	४१-७
१३-२६	सत्त्वं स्थावरजङ्गमम्	X-X
१४-१७	सत्त्वात् संजायते ज्ञानम्	४१-१५
१७-३	सत्त्वानुरूपा सर्वस्य	४८-४
१७-१५	सत्त्वं प्रियहितं च यत्	४९-३१
१८-९	स त्यागः सात्त्विको मतः	५१-९
१८-११	स त्यागीत्यभिधायते	५१-११

५-१९	सदसचाहमर्जुन !	२८-१२
१३-२१	सदसद्योनिजन्मसु	४०-३
८-६	सदा तद्भावभावित	२५-४
१७-२६	सदित्येतत् प्रयुज्यते	५०-४
१७-२७	सदित्येवामिधीयते	५०-५
३-३३	सदृश चेष्टने स्वस्याः	१२-१
१८-४८	सदोषमपि न त्यजेत्	४-११
१७-२६	सद्भावे साधुभावे च	५०-४
११-१८	समाननस्त्वं पुरुषो मतो मे	३२-३
६-२३	स निश्चयेन योषतव्यः	२२-४
१२-१४	संतुष्ट सततं योगी	३७-२
१२-१९	संतुष्टो येनयेनचिन्	३७-७
११-२७	सदृश्यन्त पूर्णनैघनमाङ्गैः	२२-११
१२-४	सनियम्येन्द्रियग्रामम्	३६-४
३-३०	सन्यस्याध्यात्मचेतसा	११-११
५-१३	सन्यस्यास्ते सुरा वशी	१८-६
५-१	सन्यास कर्मणा कृष्ण !	१७-१
१८-२	सन्यासा फलं विदुः	५१-२
९-२८	सन्यासयोगयुक्तात्मा	२८-२१
५-६	सन्यासस्तु महाबाहो !	१७-७
१८-१	सन्यासस्य महाबाहो !	५१-१
५-२	सन्यासः कर्मयोगः	१७-३
१८-४९	सन्यासेनाधिगच्छति	५२-६

४-१८	स बुद्धिमान् मनुष्येषु	१४८
५-२१	स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा	१९१
४-२३	समग्र प्रविलीयते	१४-९
२४८	समत्वं योग उच्यते	८-७
२-१५	सम-दुःख-सुख धीरम्	७-३
१२-१३	सम-दुःख-सुख क्षमी	३७-१
१४-२४	सम-दुःख-सुख. स्वस्थ	४२-४
६-९	समबुद्धिर्विशिष्यते	२०-९
६-१३	समः कायजिरोन्मीषम्	२१-४
६-३२	सम पश्यति योऽर्जुन ।	२१-१३
१३-२८	सम पश्यन् हि सर्वत्र	४०-१२
६८	समलोशादमकाशन.	४२-४
१४२४	समलोशादमकाशन.	२०-८
१३-२८	समवस्थितमीश्वरम्	४०-१२
१-२५	समवेतान् कुरुन् इति	१-७
१-१	समवेता युयुत्सव.	१-१
१२-१८	समः शत्रौ च मित्रे च	३७-६
५२-१८	समः सगविवर्जित.	३७-६
१८५४	समः सर्वेषु भूतेषु	५३-५
४-२२	समः सिद्धासिद्धौ च	१८-८
७-१९	स महात्मा सुदुर्लभ	२४-४
१३-२७	समः सर्वेषु भूतेषु	४०-११
१७११	समाधाय स सार्विक	४९-२७

२-५३	समाधावचला बुद्धि	८ १२
२-५४	समाधिस्यस्य देशव ।	९-१
२-४४	समाधौ न विधीयते	८-३
१८-५०	समासेनैव कौन्तय ।	५३ १
२-४०	समुद्रमाप प्रविशन्ति यदून्	९-१७
११ २८	समुद्रमेवाभिमुखा श्वन्ति	३२-१२
६-४७	स मे युक्ततमो मतः	२३ १५
९-२९	समोऽह सर्वभूतेषु	२८ २२
३-२०	सदश्यन् कर्तुमर्हसि	११-१
६-१३	सप्रेक्ष्य नासिकाप्र स्वम्	२१-४
१४-३	सभव सर्वभूतानाम्	× ×
४ ८	सभकामि युगे युगे	१३ ^{००} २
४-६	सभवाम्यात्ममायया	१३-६
१-३४	समाहितस्य चार्तिर्नि	३-५
२-६३	समाहात स्मृतिविभ्रम	९-१०
९-३०	सम्यग्म्यवसितो हि स	२८-२३
३-२१	स यत् प्रमाणं कुरुत	११-२
८-१३	स चार्ति परमो गतिम्	२५-११
४-१८	स युक्तं कुर्यात्तमम्	१४ ४
५-१३	स युक्तं स मुनी नर	१९-३
६-१२	स योगी परमो म	२२ ३
५-१४	स योगी मद्रजिर्णम्	१९-४
६-३१	स योगी मयि दत्त	२२ १२

१०-२४	सरसामस्मि सागर	३०-५
१०-३२	सर्गाणाम् आदिरन्तश्च	३०-२
१४-२	सर्गेऽपि नोपजायन्ते	४१-२
७-२७	सर्गे यान्ति परन्तप !	२४-१२
१०-२८	सर्पाणामस्मि बाधुकि	× ×
१६	सर्व एव महारथा	× ×
१२-११	सर्व कर्म फल-त्यागम्	३६-११
१८-२	सर्व कर्म-फल-त्यागम्	५१-२
५-१३	सर्वकर्माणि मनसा	१८-६
१८-५६	सर्वकर्माण्यपि सदा	५३-७
१३-३	सर्वक्षेत्रेषु भारत !	३८-३
१८-६४	सर्वगुणतम भूय	५३-१५
३-३२	सर्वज्ञानविमूढास्तान्	११-१३
१३-१३	सर्वत पाणिपाद तत्	२९-१०
१३-१३	सर्वत श्रुतिमल्लोके	२९-१०
२-४६	सर्वत सङ्स्तुतोदकं	८-५
१३-१३	सर्वताऽक्षिशिरोमुखम्	३९-१०
१२-३	सर्वप्रगमचिन्त्यं च	३६-३
६-२९	सर्वत्र रागदशेन	२२-१०
१२-४	सर्वत्र समपुद्गय	३६-४
१३-३२	सर्वत्रास्त्यतो देहे	४०-८
६-३१	सर्वथा वर्तमानोऽपि	२२-१२
१३-२३	सर्वथा वर्तमानोऽपि	४०-५

८-१२ सर्वद्वाराणि संयम्य	२५-१०
१४-११ सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्	४१-९
१८-६६ सर्वधर्मान् परित्यज्य	५३-१७
१०-३ सर्वपापैः प्रमुच्यते	२९-३
१५-१९ सर्वभावेन भारत !	४५-४
१८-६२ सर्वभावेन भारत !	५३-१३
६-२९ सर्वभूतस्थमात्मानम्	२२-१०
६-३१ सर्वभूतस्थित यो माम्	२२-१२
५-२५ सर्वभूतहिते रताः	१९-५
१२-४ सर्वभूतहिते रता	३६-४
५-७ सर्वभूतात्मभूतात्मा	१७-८
९-७ सर्वभूतानि कीन्तेय !	२७-६
६-२९ सर्वभूतानि चात्मनि	२२-१०
७-२७ सर्वभूतानि समोहम्	२४-१२
१०-२० सर्वभूताद्यवस्थित	१०-१
१८-२० सर्वभूतानु येनैकम्	४९-३
१३-१३ सर्वमावृत्त्य तिष्ठति	३९-१०
१०-१४ सर्वमेतद् ऋतु मन्वे	२९-१२
१४-४ सर्वयोनिषु कीन्तेय !	x-x
५-२९ सर्वानेकमहेश्वरम्	१९-९
१-१८ सर्वदाः पृथिवीपते !	x-x
६-४ सर्वलोकपसन्त्यासी	२९-४
१५-१५ सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टः	४४-९

८-९	सर्वस्य धातारम् अचिन्त्यरूपम्	२५-७
४-३३	सर्वं कर्माखिलं पार्थ ।	१५-१७
६-३०	सर्वं च भवि पश्यति	२२-११
४-३६	सर्वं ज्ञानप्लवेनैव	१६-५
११-४०	सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः	३४-४
३-५	सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः	१०-४
७-६	सर्वाणीत्युपधारय	२८-३
४-२७	सर्वाणीन्द्रियकर्माणि	१५-१३
२-५५	सर्वान् पार्थ ! मनोगतान्	९-२
१-२७	सर्वान् बन्धून्वस्थितान्	२-१
१२-१६	सर्वारम्भपरित्यागी	३७-४
१४-२५	सर्वारम्भपरित्यागी	४२-५
१८-४८	सर्वारम्भाद्धि दोषेण	४-११
१८-३२	सर्वार्थान् विपरीतांश्च	४९-१५
११-१९	सर्वाश्चर्यमयं देवम्	३१-९
११-१५	सर्वास्तथा भूतविशेषसङ्घान्	३२-१
११-३६	सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्घाः	३४-१
१३-१४	सर्वेन्द्रियगुणाभासम्	३९-११
१३-१४	सर्वेन्द्रियविवर्जितम्	३९-११
४-३०	सर्वेऽप्येते यज्ञविदः	१५-१५
४-३६	सर्वेभ्यः पापकृत्तमः	१६-५
१-९	सर्वे युद्विशारदाः	४-४
२-१२	सर्वे व्यसक्तः परम्	६-३

१-२५ सर्वेषां च महीक्षिताम्	१-७
११-२६ सर्वे सहैवाग्निपालस्यैः	३२-१०
१३-६ सविचारमुदाहृतम्	३८-५
१-१३ स शब्दस्तुमुलेऽभवत्	X-X
२-७१ स शान्तिमविगच्छति	९-१८
२-७० स शान्तिमाप्नोति न कामकामी	९-१७
१५-१९ स सर्वविद्वज्जति माम्	४५-४
६-१ स संन्यासी च योगी च	२०-१
१८-४८ सहजं कर्म कौन्तय !	४-११
३-१० सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा	१५-१
१-१३ सहसैवाभ्यहन्यन्त	X-X
११-४६ सहस्रबाहो ! भव विश्वमूर्ते	३४-१०
८-१७ सहस्रयुगार्थन्तम्	२५-१५
११-२६ सहस्रमर्दयैरपि योधमुह्यैः	३२-१०
४-२६ संप्रमाप्तिषु जुहति	१५-१२
१८-७६ सवादमिमम्अदधुतम्	उ५०-३
१८-७४ सवादमिममथौदम्	उ५०-१
४-४० सशयाः समा विनश्यति	१६-२
१६-१९ मसारेषु नराधमान्	४७-१०
८-१५ संनिदि परमा गताः	२५-१३
१८-४५ संनिदि लभते नरः	४-९
६-४३ संनिदी कुहनन्दन !	३१-११
३-४३ मरुतभ्यामानमागमा	११-१०

१८-७५ साक्षात् कथयतः स्वयम्	३५०-२
५-४ सांख्ययोगो पृथग्बालाः	१७-५
१८-१३ सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि	५२-१
१४-१६ सात्त्विकं निर्मलं परम्	४१-१४
१७-१७ सात्त्विकं परिचक्षते	४९-३३
१७-२ सात्त्विकी राजसी चैव	४८-५
१-१७ सात्यकिश्चापराजितः	X-X
७-३० साधिभूनाधिदैवं माम्	X-X
७-३० साधियज्ञं च ये विदुः	X-X
९-३० साधुरेव स मन्तव्यः	२८-२३
६-९ साधुष्वपि च पापेषु	१०-९
२-६९ सा निशा पश्यतो मुनेः	९-१६
६-३३ साम्येन मधुसूदन !	२३-१
१८-२४ साहंकारेण वा पुनः	४९-७
१८-१३ सिद्धये सर्वकर्मणाम्	५२-१
१०-२६ सिद्धानां कपिलो मुनिः	३०-१३
१८-५० सिद्धिं प्राप्नो यथा मम	५३-१
१८-४६ सिद्धिं विन्दति मानवः	४-१०
३-४ सिद्धिं समधिगच्छति	१०-३
४-१२ सिद्धिर्भवति कर्मजा	१४-१०
१६-१४ सिद्धोऽहं धलवान् सुखी	४७-४
१८-२६ सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः	४९-९

५-२९ सुहृदं सर्वभूतानाम्	१९-९
६-९ सुहृन्मित्रयुदाधीन	२०-९

१३-१५ स्वस्मत्वात् तदविज्ञेयम्	३९-१३
७-७ सूत्रे मणिगणा इव	२८-४
९-१० सूयते सचराचरम्	२७-३

१-२७ सेनयोर् उभयोरपि	१-८
१-२१ सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-३
१-२४ सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-६
२-१० सेनयोर् उभयोर्मध्ये	६-१
१०-२४ सेनानीनामर्ह स्कन्दः	३०-१४

१८-७१ सोऽपि मुक्तः शुभोऽशोकान्	५४-५
२-१५ सोऽगृतत्वाय धत्स्यते	७-३
१५-१३ सोमो भूत्वा रणात्मकः	४४-७
१०-७ सोऽविकम्पेन योगेन	३०-२२

१-१८ सोमद्रव्य महापादु.	X-X
१-६ सोमद्रो द्रौपदेयाय	X-X
१-८ सोमदत्तिस्तथैव	X-X

११-२१ स्मृयन्ति सा स्मृतिभिः शुच्यताभिः	३२-६
९-३२ श्रियो वैदयान्नया शूराः	२८-१५

१८-६२ स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम्	५३-१३
११-३६ स्थाने हृषिकेश ! तव प्रकीर्त्या	३४-१
१-२४ स्थापयित्वा रथोत्तमम्	१-६
१०-२५ स्थावराणां हिमालयः	x-x
२-५४ स्थितधीः किं प्रभाषेन	९-१
२-५६ स्थितधीर्मुनिरुच्यते	९-३
२-५५ स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते	९-२
२-५४ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा	९-१
६-२१ स्थितध्वलति तत्त्वतः	२२-२
१७-२७ स्थितिः सदिति चोच्यते	५०-५
१८ ७३ स्थितोऽस्मि मनसदेहः	५४-७
२-७२ स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि	९-१९
५-२० स्थिरबुद्धिरसमूढः	७-४
६-११ स्थिरमासनमात्मनः	२१-२
१३-७ स्थिर्यमात्मविनिग्रहः	३९-४
५-२७ स्पर्शान् शृण्वान् बहिर्बाह्यान्	१९-७
८-५ स्मरन् मुञ्चत्वा करेवरम्	२५-३
२-६३ स्मृतिभ्रंशाद् बुद्धिनाशः	९-१०
१०-३४ स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा	३०-१४
१०-३१ श्रोतसामग्निम अद्दमी	३०-५

११-५० स्वयं रूपं दर्शयामास भूयः	३५-४
१८-४६ स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य	४-१०
१८-४५ स्वकर्मनिरतः सिद्धिम्	४-९
१-३७ स्वजनं हि कथं हत्वा	३-१०
११-१९ स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम्	३२-४
२-३१ स्वधर्ममपि यावेदय	४-१
३-३५ स्वधर्मे निधन श्रेयः	४-८
९-१६ स्वधाहम् अहमौषधम्	२८-९
१८-६० स्वभावजेन कौन्तेय ।	५३-११
१८-४७ स्वभावमिषतं कर्म	४-७
१८-४१ स्वभावप्रभवैर्गुणैः	४-३
५-१४ स्वभावस्तु प्रवर्तते	१८-७
८-३ स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते	२५-२
१०-१३ स्वयं नैव श्रवीषि मे	२९-११
१०-१५ स्वयमेवात्मनाऽऽत्मानम्	२९-१३
२-३९ स्वर्गद्वारमपाकृतम्	४-२
२-४० स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य	८-१
११-२१ स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिस्तद्वत्तद्वाः	३३-६
४-३८ स्वाध्याय-ज्ञानगशाश्च	१५-१०
१६-१ स्वाध्यायतप आर्जवम्	४६-२
१७-१५ स्वाध्यायान्यसन चैव	४९-३१
१८-४५ त्वे, त्वे कर्मण्यभिरतः	४-९
२-३७ त्वत्तो वा प्राप्स्यसि स्वर्गम्	३-८

१८-१७	हत्वापि स इमांशोक्तान्	५२-७
२-५	हत्वार्यकामास्तु गुह्यं इदं	५-२
१-३१	हत्वा स्वजनमाहवे	२-४
१-३६	हत्वेतान् आततायिन	२-९
१६ १४	हनिष्ये चापरानपि	४७-४
१०-१९	हन्त । त कथयिष्यामि	३०-१
१-४५	हन्तु स्वजनमुद्यता	२-१६
२ ६०	हरन्ति प्रसभ मन	९-७
१८-२७	हर्षगोकान्वित कर्ता	४९-१०
१२ १५	हर्षामर्षमयोद्वेगै	३७ ३

२ ६५ हानिरस्योपजायते ९-१२

२-३३ हित्वा पापम् अवाप्स्यसि ३ ४

X-X हिमालय स्थावरानाम् ३०-५

४-४२ हस्त्य हानासिनाऽऽयन १६-९

१-१९ हृदयानि व्यदारयत् X-X

१३-१७ हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् ३९-१४

१८ ६१ हृदयेऽर्जुन । तिष्ठति ५३-१२

१ २१ हृषीकेश तदा वक्तव्यम् १-३

११ १४ हृष्टो मा धनजय ३१-१२

१८-७७ हृष्यामि च पुन पुन ७५०-४

૧૮-૭૬ હુગ્ધામિ ચ મુહુર્મુહુઃ ૩૫૦-૩

૧૧-૪૧ હે કૃષ્ણ ! હે યાદવ ! હે સસ્યેતિ ૨૪-૫

૬-૧૦ હેતુનાનેન કૌન્તેય ! ૨૭-૯

૧૩-૪ હેતુમદ્ધિવિનિશ્ચિતૈઃ X-X

૧૩-૨૦ હેતુઃ પ્રકૃતિરુચ્યતે ૪૦-૨

૧-૩૫ હેતોઃ કિં સુ મહીશ્વરે ૨-૮

૬-૪૪ દ્વિયતે હ્યવશોઽપિ સઃ ૨૩-૧૨

નવજીવન પ્રકાશિત ગીતાવિષયક અન્ય પુસ્તકો

		કિંમત
અનાસક્તિયોગ	ગાંધીજી	૦-૪-૦
ગીતાબોધ	"	૦-૩-૦
ગીતાપદાર્થકોશ	"	૦-૪-૦
ગીતાખવનિ	કિ. ધ. મણિવંશી	
ગીતામંચન	"	૨-૦-૦
ગીતાધર્મ	દ. બા. કામેલકર	૧-૦-૦